

**FLÜTİSTLERİN VE FLÜT EĞİTİMCİLERİNİN GENİŞLETİLMİŞ
FLÜT TEKNİKLERİNE İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ**

Hasan Alemlioğlu

YÜKSEK LİSANS TEZİ

**GÜZEL SANATLAR EĞİTİMİ ANABİLİM DALI
MÜZİK EĞİTİMİ BİLİM DALI**

**GAZİ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ**

EKİM, 2022

TELİF HAKKI VE TEZ FOTOKOPİ İZİN FORMU

Bu tezin tüm hakları saklıdır. Kaynak göstermek koşuluyla tezin teslim tarihinden itibaren(.....) ay sonra tezden fotokopi çekilebilir.

YAZARIN

Adı : Hasan

Soyadı : Alemlioğlu

Bölümü : Müzik Eğitimi

İmza :

Teslim tarihi :

TEZİN

Türkçe Adı: Flütistlerin ve Flüt Eğitimcilerinin Genişletilmiş Flüt Tekniklerine İlişkin Görüşleri

İngilizce Adı: Opinions of Flutists and Flute Educators on Extended Flute Techniques

ETİK İLKELERE UYGUNLUK BEYANI

Tez yazma sürecinde bilimsel ve etik ilkelere uyduğumu, yararlandığım tüm kaynakları kaynak gösterme ilkelerine uygun olarak kaynakçada belirttiğimi ve bu bölümler dışındaki tüm ifadelerin şahsıma ait olduğunu beyan ederim.

Yazar Adı Soyadı: Hasan ALEMLİOĞLU

İmza:

JÜRİ ONAY SAYFASI

Hasan ALEMLİOĞLU tarafından hazırlanan “Flütistlerin ve Flüt Eğitimcilerinin Genişletilmiş Flüt Tekniklerine İlişkin Görüşleri” adlı tez çalışması aşağıdaki jüri tarafından oy birliği ile Gazi Üniversitesi Müzik Eğitimi Anabilim Dalı’nda Yüksek Lisans olarak kabul edilmiştir.

Danışman: Doç. Dr. Ömer Bilgehan SONSEL

Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı, Gazi Üniversitesi

Başkan: Doç. Dr. Çağla SERİN ÖZPARLAK

Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı, Gazi Üniversitesi

Üye: Dr. Öğr. Üyesi. Ümit Bircan BİLGİN

Güzel Sanatlar Fakültesi, Karabük Üniversitesi

Tez Savunma Tarihi:/...../.....

Bu tezin Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı’nda Yüksek Lisans tezi olması için şartları yerine getirdiğini onaylıyorum.

Prof. Dr. Şaban ÇETİN

Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürü

TEŞEKKÜR

Öncelikle benimle çalışmayı kabul ederek sahip olduğum kısa süre içerisinde çalışmalarım için desteğini, bilgisini, emeğini ve yardımlarını esirgemedен ilgilenen kıymetli öğretmenim, danışmanım Doç. Dr. Ö. Bilgehan SONSEL'e

Eğitim hayatım ve tez çalışmam sürecinde desteklerini ve ilgilerini esirgemeyen ve her koşulda arkamda olan aileme,

Hem flüt eğitimim de hem de akademik çalışmalarımda yanımda çok değerli öğretmenlerim Dr. Öğr. Üyesi Burcu AKBULUT BİLİCİ, Arş. Gör. Senim ÇENBERCİ ve Prof. Dr. Cem ÖNERTÜRK'e

Araştırmamı değerli zamanından ayırıp verdiği dönütlerle görüşme formumu geliştirmemi sağlayan Dr. Öğr. Üyesi Ümit Bircan BİLGİN'e, önerileri ve örneklemimi büyütmem için katılımcılarla iletişim kurmamı sağlayan Doç. Dr. Ajda ŞENOL SAKİN ve Prof. Dr. Julide GÜNDÜZ hocalarıma,

Ve süreç boyunca yanımda olan öğretmenim Dr. Öğr. Üyesi Yiğit Can EYÜBOĞLU'na, arkadaşlarım Gürcan YAZIRLIOĞLU ve Lady Petek KAYAALP DİKER'e sonsuz teşekkürlerimi sunuyorum.

FLÜTİSTLERİN VE FLÜT EĞİTİMCİLERİNİN GENİŞLETİLMİŞ FLÜT TEKNİKLERİNE İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ

(Yüksek Lisans Tezi)

Hasan Alemlioğlu
GAZİ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
EKİM, 2022

ÖZ

Bu araştırma flütistlerin ve flüt eğitimcilerinin genişletilmiş flüt tekniklerine ilişkin görüşlerini betimlemeyi amaçlayan nitel bir çalışmadır ve nitel araştırma desenlerinden biri olan durum çalışmasına uygun olarak gerçekleştirilmiştir. Araştırma kapsamında veri toplama aracı olarak araştırmacı tarafından hazırlanan görüşme formu kullanılmıştır. Görüşme formu çeşitli kurumlarda görev alan ve araştırmaya gönüllü olarak katılan 16 katılımcıya uygulanmıştır. Araştırmanın sonucunda genişletilmiş flüt tekniklerini kullanarak eser bestelemiş 61 bestecinin 98 eserine, teknikleri çalışırken kullanılabilecek 21 ek kaynağa ulaşılmıştır ve bu kaynaklar listelenmiştir. Çalışmanın sonucunda katılımcıların derslerinde ve çalışmalarında yer verdiği genişletilmiş flüt tekniklerine, bu teknikleri öğretirken başvurdukları öğretim yöntemlerine ve teknikleri çalışmak isteyenlere sundukları önerilerine yer verilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Flüt Eğitimi, Genişletilmiş Flüt Teknikleri, 20. Yüzyıl Müziği

Sayfa Adedi:

Danışman: Doç. Dr. Ömer Bilgehan SONSEL

OPINIONS OF FLUTISTS AND FLUTE EDUCATORS ON EXTENDED FLUTE TECHNIQUES

(M.S. Thesis)

Hasan Alemlioğlu

GAZI UNIVERSITY

GRADUATE SCHOOL OF EDUCATIONAL SCIENCE

OCTOBER, 2022

ABSTRACT

This research is a qualitative study aiming to describe the opinions of flutists and flute educators on extended flute techniques and was carried out in accordance with the case study, which is one of the qualitative research designs. The interview form prepared by the researcher was used as a data collection tool within the scope of the research. The interview form was applied to 16 participants who worked in various institutions and participated in the research voluntarily. As a result of the research, 98 works by 61 composers who composed works using extended flute techniques, and 21 additional sources that can be used while studying the techniques were reached and these sources are listed. As a result of the study, the expanded flute techniques that the participants used in their lessons and studies, the teaching methods they used while teaching these techniques and the suggestions they presented to those who want to study the techniques were included.

Key Words : Flute Education, Extended Flute Techniques, 20th Century Music

Page Number :

Supervisor : Associate Professor Ömer Bilgehan SONSEL

İÇİNDEKİLER

TELİF HAKKI VE TEZ FOTOKOPİ İZİN FORMU	i
ETİK İLKELERE UYGUNLUK BEYANI.....	ii
JÜRİ ONAY SAYFASI	iii
TEŞEKKÜR	iv
ÖZ.....	v
ABSTRACT	vii
İÇİNDEKİLER	ix
TABLolar LİSTESİ	xii
ŞEKİLLER LİSTESİ	xiv
BÖLÜM I.....	1
GİRİŞ	1
1.1. Flütün Tarihi	1
1.2. 20. Yüzyıl Müziği ve Genişletilmiş Teknikler.....	14
1.3. Flütte Genişletilmiş Teknikler	15
1.3.1. Flutter Tongue “Kurbağa Dili”	15
1.3.2. Tongue Ram “Perküsyon Etkisi/Perküsyon Efektİ”	16
1.3.3. Slap Tongue / Tongue Pizzicato / Pizzicato	17
1.3.4. Jet Whistle “Jet Islığı/Jet Fısıltısı”	18
1.3.5. Whistle Tones /Whisper Tones-Resudial Tones “Fısıltı Sesleri-Gürültü Sesleri/Islık Tekniği”	19
1.3.6. Bamboo Tone “Bambu Tonu”	20
1.3.7. Multiphonics “Multifonikler”	20
1.3.8. Bisbigliando “Renk Trili”	21
1.3.9. Glissando.....	22
1.3.10. Microtonal “Mikroton”	22

1.3.11. Pitch Bend “Perde Bükme”	23
1.3.12. Doğuşkanlar-Armonikler	23
1.3.13. Keyclicks “Tuş Tıklamaları/Perküsyon Sesi /Perde Sesleri”.....	24
1.3.14. Aeolian Sounds “Aeolian Sesler / Nefes Sesleri”.....	24
1.3.15. Sing & Play “Çalarken Şarkı Söylemek / Çalma ve Söyleme/ Ses Kullanımı”	24
1.3.16. Trompet Sound “Trompet Sesi”	25
1.3.17. Alternatif Parmak Kullanımları.....	25
1.3.18. Heceleme	25
1.3.19. Ton Renkleri.....	26
1.3.20. Flüt İçine Hava Üfleme ve Nefes Alma	26
1.3.21. Overblow/Overtone “Aşırı Üfleme”	27
1.4. Problem Durumu	27
1.5. Alt Problemler	30
1.6. Araştırmanın Amacı	31
1.7. Araştırmanın Önemi.....	31
1.8. Varsayımlar	31
1.9. Sınırlılıklar	31
BÖLÜM II	33
İLGİLİ ARAŞTIRMALAR	33
BÖLÜM III.....	54
YÖNTEM.....	54
3.1. Araştırmanın Modeli	54
3.2. Evren ve Örneklem	54
3.3. Verilerin Toplanması.....	56
3.4. Verilerin Analizi.....	56
BÖLÜM IV	57
Bulgular ve YORUM	57
BÖLÜM v	84
Sonuç ve öneriler	84
5.1.1. Birinci Alt Probleme İlişkin Sonuçlar	84
5.1.2. İkinci Alt Probleme İlişkin Sonuçlar.....	84

5.1.3. Üçüncü Alt Probleme İlişkin Sonuçlar.....	86
KAYNAKLAR	90
EKLER	99
EK-1. Etik Kurul Onayı	100

TABLÖLAR LİSTESİ

Tablo 1 Katılımcıların Üniversitelere/Kurumlara Göre Dağılımı	55
Tablo 2 Katılımcılara Ait Demografik Bilgiler.....	55
Tablo 3 Katılımcıların Eğitim Düzeylerine İlişkin Bilgiler	56
Tablo 4 Flüt Dersleri ve Konserlerde Yer Verilen Genişletilmiş Flüt Tekniklerini İçeren Eserler ve Bestecileri	57
Tablo 5 Katılımcıların Genişletilmiş Flüt Teknikleri İçin Çalışmak İsteyenlere Önerilerine İlişkin Oluşturulan Kodlar	60
Tablo 6 Katılımcıların Derslerinde ve Çalışmalarında Kullandıkları Teknikler ve Kullanım Sıklığı	65
Tablo 7 Katılımcıların Genişletilmiş Flüt Tekniklerinin Çalışma Sıralamasına İlişkin Oluşturulan Kodlar	68
Tablo 8 Katılımcıların Genişletilmiş Flüt Tekniklerini Çalışmak İçin Önerdikleri Sıralama.....	69
Tablo 9 Katılımcıların Genişletilmiş Flüt Tekniklerinin Çalışırken veya Çalıştırırken Ek Kaynaklar Kullanım Durumu	70
Tablo 10 Katılımcıların Genişletilmiş Flüt Tekniklerini Çalışırken veya Öğretirken Kullandıkları Ek Kaynakların Listesi	70
Tablo 11 Katılımcıların Genişletilmiş Flüt Tekniklerinin Sınıflandırılmasına İlişkin Görüşleri	72

Tablo 12 Katılımcıların Genişletilmiş Flüt Tekniklerinin Sınıflandırılmasına Yönelik Oluşturduğu Başlıklar.....	73
Tablo 13 Katılımcıların Genişletilmiş Flüt Tekniklerinin Öğretiminde Kullandıkları Öğretim Yöntemleri.....	76
Tablo 14 Katılımcıların Genişletilmiş Flüt Tekniklerinin Zorluk Sıralamasına İlişkin Görüşleri	77
Tablo 15 Katılımcıların Genişletilmiş Flüt Tekniklerini Kolaydan Zora Doğru Sıralamaları	78
Tablo 16 Katılımcıların Genişletilmiş Flüt Tekniklerini Çalışmanın Klasik Flüt İcrasına Olan Etkisi Hakkındaki Görüşleri	79
Tablo 17 Katılımcıların Genişletilmiş Flüt Tekniklerini Çalışmanın Olumlu Yönde Etkilediğini Düşündükleri Becerilerin Listesi.....	80

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1. Neandarthal Kemik Flütü.....	2
Şekil 2. Falköping Flütü	2
Şekil 3. Parmak Delikli Flüt	3
Şekil 4. Göteborg Flütü	3
Şekil 5. Orta Çağ’a ait flüt figürü.....	4
Şekil 6. Rönesans Döneminde müzisyenler	5
Şekil 7. Rönesans Dönemi flütleri.....	6
Şekil 8. Hotteterre Flütü	6
Şekil 9. Üç parçaya ayrılmış Hotteterre Flütü	6
Şekil 10. Quantz yapımı flüt örneği 1	7
Şekil 11. Quantz yapımı flüt örneği 2	8
Şekil 12. Quantz’ın flütün ağızlığına eklediği mantar sistemi	8
Şekil 13. Barok Dönem flüt örnekleri	9
Şekil 14. 18. Yüzyıl flüt örnekleri.....	10
Şekil 15. Do kalaklı flüt örneği	11
Şekil 16. Do ve re kuyruklu flüt örneği.....	11
Şekil 17. Konik şeklinde tasarlanmış Boehm Flüt örneği	12
Şekil 18. Silindirik olarak tasarlanmış Boehm Flüt örneği	13
Şekil 19. Boehm Flüt örneği.....	13

Şekil 20. Nota yazımında kurbağa dili gösterimi 1	16
Şekil 21. Nota yazımında kurbağa dili gösterimi 2	16
Şekil 22. Nota yazımında kurbağa dili gösterimi 3	16
Şekil 23. Nota yazımında perküsyon efekti gösterimi 1	17
Şekil 24. Nota yazımında perküsyon efekti gösterimi 2	17
Şekil 25. Nota yazımında pizzicato gösterimi 1	18
Şekil 26. Nota yazımında pizzicato gösterimi 2	18
Şekil 27. Nota yazımında jet fisıltısı gösterimi 1	19
Şekil 28. Nota yazımında jet fisıltısı gösterimi 2	19
Şekil 29. Nota yazımında jet fisıltısı gösterimi 3	19
Şekil 30. Nota yazımında fisıltı sesleri gösterimi	20
Şekil 31. Bambu tonları için alternatif parmak pozisyonları	20
Şekil 32. Nota yazımında multifonikler gösterimi ve parmak pozisyonları	21
Şekil 33. Nota yazımında renk trili gösterimi	21
Şekil 34. Nota yazımında glissando gösterimi	22
Şekil 35. Nota yazımında mikrotonaların gösterimi ve parmak pozisyonları	22
Şekil 36. Nota yazımında perde bükme gösterimi 1	23
Şekil 37. Nota yazımında perde bükme gösterimi 1	23
Şekil 38. Nota yazımında perde sesleri gösterimi	24
Şekil 39. Nota yazımında ses kullanımı gösterimi	25
Şekil 40. Nota yazımında heceleme gösterimi	26
Şekil 41. Nota yazımında flüt içine hava üfleme ve nefes alma gösterimi	26

BÖLÜM I

GİRİŞ

Köklü bir tarihe sahip olan ve kendi içinde de çeşitli türlere ayrılan flüt çalgısı zaman içerisinde birçok değişim ve gelişim göstererek günümüzdeki halini almıştır. Geçirdiği değişimler sayesinde flütün teknik ve tınısal kapasitesi genişlemiş, bu değişimler ile flüt hem dinleyicilerin hem de bestecilerin ilgisini çekerek müzik literatürüne birçok türde katkılar sağlayan özgün bir repertuvar edinmiştir.

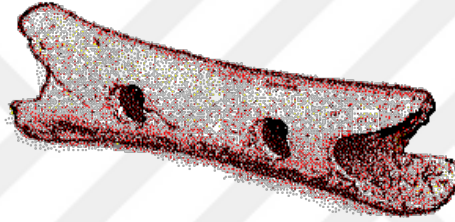
Flüt üflemeli çalgıların en eskisi olarak bilinmektedir. Günümüzdeki halini alana kadar tarih içerisinde çeşitli dönemlerde farklı formlarda karşımıza çıkmaktadır ve yaşadığı yapısal gelişmelere paralel olarak teknik kapasitesi de artmıştır. Vitullo'ya (2013) göre flütün tarihsel gelişimi ile flüt müziğinin gelişimi yakından ilişkilidir ve flütün fiziksel özelliklerindeki değişim flüt müziğinin teknik içeriğini ve üslup özelliklerinde etkili olmuştur. Orujov (2019) ise flüt repertuvarının flütün gelişimine bağlı olarak zenginleştiğini söylemektedir.

1.1. Flütün Tarihi

Sarıboğa (2011), İlkçağ insanının belki kırık bir kemiğe, hayvan boynuzlarına, bambuya tesadüfen üfleyerek sesler çıkartmasının ya da doğada duyduğu sesleri hem korunma içgüdüleriyle hem de merak duygusuyla taklit etmeye daha sonra da iletişim aracı olarak

kullanmalarının flüt benzeri çalgıların ortaya çıkmasına sebep olduğunu, tek veya iki notalı deliklerden oluşan düdük benzeri bu ilkel algılar flütün atası sayılabileceğini ifade etmektedir.

İlkçağlardan bu yana farklı biçim ve malzemelerle karşımıza çıkan flütlerin kemik, boynuz, ağaç parçaları ve deniz kabuklarından yapıldığı görülmektedir (Yüksel Dedeoğlu, 2019). Akıncı (1994), flütün en eski çalgılardan biri olduğunu ve günümüzden yaklaşık yirmi bin yıl öncesinde insanların içi boş bir kemiğe, boynuza, bambuya veya bir deniz hayvanının kabuğuna üfleyerek ses üretilbildiğini anladığını söylemektedir ve bunların ilkel flütler olarak kabul edildiğini belirtmektedir.

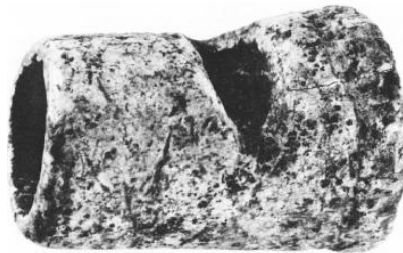

şekil 1. Neandarthal Kemik Flütü

<http://www.jlpublishing.com/FluteHistory.htm> sayfasından erişilmiştir.

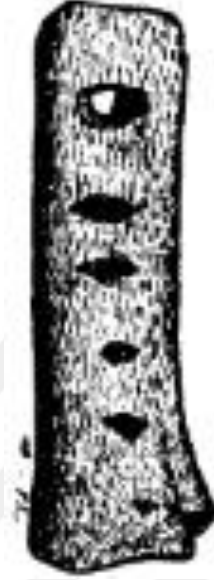
Lund (1985), İsveç'in güneyinde yapılan kazılarda, çıkarılan tarih öncesi dönemlere ait en eski kemik flüt tiplerinin, çıkarıldıkları bölgelerin isimlerini alarak kayıtlara geçirildiğini ve bu kemik flütlerin Falkping Flütü, Parmak Delikli Flüt ve Göteborg Flütü olarak adlandırıldığını söylemektedir (akt. Sözer, 2015).

Lund (1985), Falkping Flütü'nn büyük ihtimalle koyun kemiğinden yapıldığı, 3 cm uzunluğunda ve 1.5-2 cm çapında olduğunu, parmak delikleri olmadığı için kemik düdük adı verilen gruba dahil olduğunu ve ürettiği sesler eşitlendirildiğinde kuş sesi benzeri sesler elde edilebildiğini söylemektedir (akt. Szer, 2015).

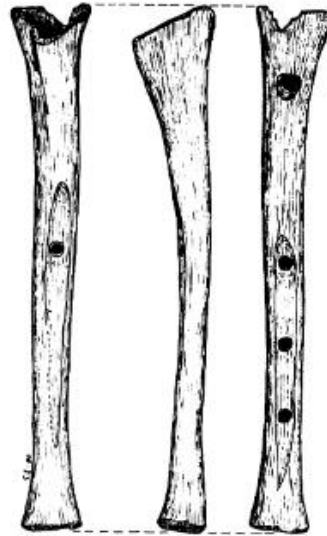
şekil 2. Falkping Flütü

Lund (1985), parmak delikli flütün domuz kemiğinden yapıldığını, 8,5 cm uzunluğunda ve 3,2 cm çapında olduğunu, iki ya da dört parmak deliği bulunduğunu, la, si, si bemol, do ve do diyez seslerinin elde edilebildiğini ve zayıf ve güçsüz bir sese sahip olduğunu belirtmektedir (akt. Sözer, 2015).

Şekil 3. Parmak Delikli Flüt

Lund (1985), Ortaçağ sonrası döneme ait olduğu düşünülen Göteborg Flütü'nün 17 cm uzunluğunda olup koyun kaval kemiğinden yapıldığını, hilal şeklinde bir açıklığa sahip olduğunu ve flütün üst yüzeyinde eşit olmayan aralıklarla yerleştirilen üç parmak deliği ve arkada başparmak deliğinin bulunduğunu söylemektedir (akt. Sözer, 2015).

Şekil 4. Göteborg Flütü

Bulut (2017), flütün tarih sürecinde farklı zaman dilimlerinde, farklı kültürlerde sayısız boyut ve seslerde üretildiğini söylemektedir. İ.Ö. 4. yüzyılda Mısır'da, Çin'de ve seyrek olarak Hindistan'da, yan flüt ise İ.Ö. 1. yüzyılda önceleri çok kısa olup daha sonra gelişerek 2. ve 4. yüzyıllarda takriben bugünkü boyutlarına ulaşmış, M.Ö. 5. ya da 4. Yüzyıllarda Etrüksler'de yanflüt, eski Yunan tarihinde ise syrinx ya da panflüt kullanılmaktaydı (Tatu, 2006).

Meylan (1988), orta çağ flütleri ilgili bilgilerin sınırlı olduğunu ve bu bilgilerin çalgılar, yazılı kaynaklar ve görseller yoluyla edinilebildiğini, o döneme ait çalgıların çoğunlukla günümüze ulaşamadığını ancak yeni keşfedilen ve o döneme ait olduğunu saptanan kemikten yapılmış birkaç flüt, Bizans ve Batı figürleri ve çok az sayıda müzikal yazılara ulaşılabildiğini söylemektedir (akt. Koç, 2017).

Powell (2002), flütün Avrupa'ya ilk olarak Asya'dan Bizans (Doğu Roma) İmparatorluğu yoluyla geldiğini, bu dönemde flütlerin tek parça ağacın silindir biçiminde oyulmasıyla yapıldığını ve Orta Çağ'da çok nadir olarak kullanıldığını söylemektedir (akt. Kara, 2010).

Şekil 5. Orta Çağ'a ait flüt figürü

Flütler genel anlamda çalınış biçimlerine göre recorder (blok flütler) ve transversa flütler (yan flütler) olarak iki farklı biçimde gelişim göstermişlerdir. Flütün tarih içerisinde yere dikey olarak üflenerek blokflütler ile yere paralel olarak üflenerek yan flütler olarak iki ayrı çeşit olarak geliştiği bilinmektedir ve yere paralel olarak üflenerek yan flütlerin 13. yüzyılda, Avrupa’da tasarlanarak günümüzdeki modern flütlerin ilk ataları olduğu düşünülmektedir (Özer, 2010). Sözer (2015) ise Rönesans flütü için Rönesans Avrupa’sında kültür ve sanat müziğinde kullanılan çapraz flütleri tanımlayan kapsamlı bir terim ifadesini kullanmaktadır.

Şekil 6. Rönesans Döneminde müzisyenler

<http://www.oldflutes.com/renai.htm> sayfasından erişilmiştir.

Tarihi çok eskilere dayanmasına rağmen Rönesans dönemi, flüt için ciddi bir gelişim dönemi olmuştur (Özer, 2010). Çelik (2021), 17. Yüzyıla gelindiğinde sona yaklaşan Rönesans çağında gelişim gösteren çalgı müziği ile birlikte flütün daha sık karşımıza çıkmaya başladığını, yalnızca şarkılara eşlik yapan ve aynı melodiyi çalan bir çalgı olmaktan çıkarak yeni bir kimlik kazandığını ifade etmektedir. Terlikol (2006), bu dönemdeki flütlerin yapısının günümüz modern flütünden farklı olarak basit, kapaksız bir boru ve bu boru üzerine açılmış deliklerden ibaret olduğunu ve altı delikli olan transverse flütlerin o dönemde iki oktav veya daha fazla ses kapasitesine sahip olduğunu belirtmiştir.

Şekil 7. Rönesans Dönemi flütleri

<http://www.oldflutes.com/im/3renx.jpg> sayfasından erişilmiştir.

Rönesans'ta flütün abanoz ve hayvan kemiği gibi sert ve dayanıklı malzemelerden yapıldığı bilinmektedir. Bu gibi malzemelerden yapılmış olan flütlerde perdeler çalgının gövdesinin üzerine açılmış beş delikten oluşmaktadır. 17. yüzyıla yakın bu flüte bir delik daha eklenmiş ve delik sayısı altıya çıkarılmıştır (Sarıboğa, 2011).

Toff (1996), enstrüman yapımcısı Fransız bir aileden gelen Jacques Martin Hotteterre'nin Rönesans flütü üzerine ilk tuşu ekleyerek bir çığır açtığını, yedi delikli olan bu yeni flütün sağ elin serçe parmağı kullanılarak kapatılan bir tuş ile re# sesinin kolaylıkla çıkarılmasını sağladığını, tasarladığı yeni flütün baş, gövde ve kalak olmak üzere üç parçadan oluştuğunu, flütün silindirik yapısını konik olarak değiştirerek flütün entonasyon sorunlarını akustik denge sorunlarını bir nebze çözdüğünü ve küçülttüğü ses delikleri ile çalım kolaylığını arttırdığını ifade etmektedir.

Şekil 8. Hotteterre Flütü

<http://www.oldflutes.com/im/camhott2.jpg> sayfasından erişilmiştir.

Şekil 9. Üç parçaya ayrılmış Hotteterre Flütü

<http://www.oldflutes.com/im/camhotte.jpg> sayfasından erişilmiştir.

Barok dönem bütün çalgılar için devrim çağıdır, yeni çalgılar ortaya çıkarken Rönesans'a ait olanlar şekil değiştirmiştir. Bu devrim yavaş yavaş gerçekleşmiş, dönemin çalgıları farklı zamanlarda gelişim göstermiştir. Bu dönemde üflemeli çalgılar arasında en önemli gelişmeyi flüt sergilemiştir (Sariboğa, 2011). Modlar yerine majör ve minör gamlara geçilmesiyle daha kapsamlı enstrümanlara duyulan ihtiyaç enstrüman gelişimini hızlandırmıştır. Yine bu dönemde çalgı formlarının gelişimiyle özellikle barok flüt, solo bir enstrüman haline gelmiştir (Dik, 2016).

Arslan ve Sariboğa (2012), flütün gelişmeye ve değişmeye başladığı dönemin Barok Dönem olduğunu ve bu dönemde Hotteterre ve Quantz gibi hem flüt virtüözü hem de flüt yapımcıları olan kişilerin flüt üzerinde çalışarak yenilikler getirdiğini aktarmışlardır. Bu dönemde Hotteterre flütlerine yaptığı eklemelerle Quantz'ın flütleri öne çıkmaktaydı. Hepyücel (2009), Almanya'da Böhm flütün kullanılmaya başlanmasından önce çoğunlukla Quantz'ın barok flütlerinin kullanıldığını ve abanoz veya fildişinden yapılan bu flütlerin diğer barok flütlere kıyasla daha uzun ve geniş olduğu, ağızlık deliğinin oval olarak tasarlandığı ve iki yeni perdeye sahip olduğunu belirtmiştir. Tatu (2006) ise Quantz'ın flütün ses ayarını değiştirebilen flütün ağızlığının içindeki mantar sistemini icat ettiğini ve bu sistemin günümüzde de kullanıldığını belirtmiştir. Dik (2016), Quantz'ın flüte eklediği ve o dönemde flütün entonasyonuna zarar verdiği düşünülen do ve do diyez perdelerinin, günümüzdeki flütlerde de yer aldığını göz önünde bulundurarak sadece o dönem için yeterince geliştirilememiş olduğunu ifade etmektedir. Çil (2018), Alman flütçü ve besteci Joachim Quantz'ın özellikle entonasyonu geliştirmek için yaptığı çalışmaların modern flütün başlangıcı olarak sayılabileceğini belirtmiştir.

Şekil 10. Quantz yapımı flüt örneği 1

<https://www.historymuseum.ca/cmhc/exhibitions/arts/opus/images/opus337.jpg> sayfasından erişilmiştir.

Şekil 11. Quantz yapımı flüt örneği 2

<http://www.oldflutes.com/im/quantz.jpg> sayfasından erişilmiştir.

Şekil 12. Quantz'ın flütün ağızlığına eklediği mantar sistemi

<http://www.oldflutes.com/im/tunehead.jpg> sayfasından erişilmiştir.

Dik (2006), flütün barok dönemde delik yapısının değişmesini ve silindirik şeklinin alt ve orta kısımlarının değişip koni biçimini almasıyla önemli bir gelişim gösterdiğini söylemektedir. Arslan ve Sarıboğa (2012) ise bu döneme kadar tek parça olan flütün artık üç parçadan oluştuğunu, dönemin ortasına doğru yedinci deliğin de eklendiğini, flüt yapımında kullanılan malzemenin tahta olduğunu ve dönemin flütleriyle majör ve minör gamların çalınabildiğini aktarmışlardır. Koçyiğit (2010), barok dönemde flütün gelişmesi ve popülerleşmesiyle dönemin önemli çalgıları arasında yer aldığını ve barok dönemde flüt repertuarının zenginleştiğini vurgulamaktadır.

Şekil 13. Barok Dönem flüt örnekleri

<http://www.flandriarte.be/images/traversi.jpg> sayfasından erişilmiştir.

Dik (2006), barok dönem flütlerinde kullanılan malzemenin tahta olduğunu ancak ıslaklık ve tükürükten dolayı şişme yaparak akord ve entonasyon problemleri yaşandığından sonradan fildişi, abanoz ve akça ağaçtan yapılan malzemelerin tercih edildiğini belirtmiştir. Bulut (2017), bu dönemde başta üç parçalı olarak kullanılan flütün çeşitli yapımcılar tarafından geliştirilerek do ve do# seslerinin eklenmesiyle dört parça olarak tasarlandığını ve yapılan bu değişiklikler ile flütün popülerleştiğini, tonunun daha tatlı, nüans yapabilen ve parmak delikleri üzerindeki hareket kontrolünün kolaylaşmasıyla flütle ilgilenen amatör çalıcıların da sayısının arttığını ifade etmektedir.

Tüm bu gelişmelerle birlikte artık orkestralarda diğer çalgılarla uyum içerisinde kullanılan flüt için, Preatories, Schütz, Reille ve Descoteaux, Bach, Telemann, Blavet, Vivaldi ve Handel gibi besteciler de solo eserler yazmaya başlamışlardır. Bu bestecilerin ilgisi sonucu solo bir çalgı haline gelen flüt için profesyonel anlamda kaynak oluşturacak ilk kitabı 1707’de J.M. Hottererre yazmıştır; “*Principes de la flûte traversière*”. Bu dönemin sonunda ise J. Quantz’ın yazdığı flüt metodu, dönemin en açıklayıcı ve yönlendirici kitabı olmuştur (Özer, 2010).

Toff (1996), flütün 18. yüzyılda kötü entonasyonuna karşın büyük bir popülerliğe sahip olduğunu, bestecilerinde ilgisini çeken bu popülerlikle flüt müziğine olan ilginin de arttığını ve bunun sonucunda flütün teknik problemlerinin rahatsız edici bir biçimde ön plana çıktığını belirtmektedir.. Barok dönemden sonra 19. yüzyıla kadar birçok flüt icracısı ve flüt yapımcısı flüt yapımında deneyimlerde bulunmuş, en iyi entonasyonun nasıl elde edileceği, parmak sisteminde ne gibi rahatlık ve kolaylık sağlanacağı, tonu parlak ve

pürüzsüz hale getirmek için hangi materyallerin daha iyi sonuç vereceği konusunda birçok çalışma yapmıştır (Arslan ve Sarıboğa, 2012).

1760 yılının öncesinde Londra’da bulunan flüt yapımcıları Pietro Florio, Caleb Gedney ve Richard Potter flüte yeni perdeler eklemek için çalışmış ve tek perdeli olan flüte sol diyez, si bemol ve fa perdelerini eklemiştir. Yeni perdeler ise bestecilere tonalite konusunda özgürlük sağlarken, armonik modülasyonlara fırsat sağlamış, Haydn ve Mozart gibi ünlü besteciler eserlerinde flüte daha çok yer vermeye başlamışlardır (Toff, 1996).

Şekil 14. 18. Yüzyıl flüt örnekleri

Çelik (2021), flütün teknik özelliklerinin gelişmesiyle 18. ve 19. yüzyılda giderek önemli bir yer edindiğini belirtmektedir. Özer (2010) ise birçok flüt yapımcısının 18. ve 19. yüzyılın başındaki flütlerde amaçlarına uygun olarak değişiklikler yaparak flütleri geliştirdiklerini, klasik dönem flütlerinin barok dönem flütlerine kıyasla daha dar parmak deliklerine sahip olduklarını aktarmaktadır. Çil (2018), 19. yüzyıl başlarında flütün sekiz perdeli hale geldiğini ve sürekli değişimler geçirdiğini, geçirdiği değişimlerden kimi zaman vazgeçildiği kimi zaman ise gelişimine katkı sağladığı ve bu gelişmeler sayesinde kromatik dizileri daha rahat çalabilen bir çalgı haline geldiğini ancak henüz güçlü ve açık bir tona sahip olmadığını aktarmıştır.

Toff (1996), 18. yüzyılda flüt üzerinde gerçekleştirilen değişiklikleri flüte yeni perdeler eklenmesi, do kalaklı flüt fikri tekrar gündeme gelerek flütün boyunun 5cm uzaması ve iki yeni perde açılmasıyla 8 perdeye ulaşması olarak sıralamış ancak flütün gelişimi açısından önem arz eden yeni perdelerin dönemin icracıları tarafından kabul görmesinin zaman aldığını ifade etmektedir.

Dik (2016) ise, sekiz perdeli flütlerin her ne kadar 18. ve 19. yüzyılın standart flütü haline gelmiş olsalar da standart flüt olmaktan uzak olduğunu, ses perdelerinin son halini almaması ve entonasyon problemlerinin devam etmesi sebebiyle günümüzdeki halini alana kadar birçok değişime uğramasına sebep olduğunu belirtmektedir.

Şekil 15. Do kalaklı flüt örneği

<http://www.oldflutes.com/im/pfoots.jpg> sayfasından erişilmiştir.

Sarıboğa (2011), 1800 yılında Beethoven'ın senfonilerinde flüt kullanmaya başladığını ve bu dönemde sağ elin birinci parmağı için si bemol anahtarı eklendiğini ancak flütün tonu hala parlak ve güçlü olmadığını söylemektedir.

Şekil 16. Do ve re kuyruklu flüt örneği

<http://www.oldflutes.com/im/frey1.jpg> sayfasından erişilmiştir.

Yüzyıllar boyunca süregelen bu değişim sonucunda en pratik alım tekniği ve güzel ton arayışı bizleri Boehm flütün icat edilmesine kadar getirmiştir (Yüksel Dedeoğlu, 2019). Karşal ve Yılmaz (2019), 20. yüzyıla kadar teknik açıdan daha kısıtlı olan flütün bu dönemde yapılan yenilikler ile kapasitesinin genişleyerek dönemin müziğinde oldukça fazla kullanıldığını belirtmişlerdir.

Yüreğir (1997), Boehm sistemin başta flüt olmak üzere diğer tahta üflemeli çalgıların icracılarına büyük kolaylıklar sağlayan üç önemli yeniliği bir oktav içindeki tüm kromatik sesler için ayrı delikler açılması, delik çaplarının daha net ve parlak ses için gerektiği büyüklükte olması ve deliklerin eşitlenmiş diziye göre doğru yerlerde açılmış olması olarak sıralamaktadır (akt. Özer, 2010).

Çil (2018), Theobald Boehm'in 1828 senesinde bir flüt atölyesi kurarak kendini flüt yapına adanmış olduğunu ifade etmektedir. Sarıboğa (2011) ise Boehm'ün flüt yapımına yönelmesindeki sebepleri tonların ince ve zayıf çıkması, düşük oktavlardaki notaların tonunun yüksek notalardan daha zayıf duyulması, entonasyon problemi, parmaklara pratiklik ve kolaylık sağlayabilmek gibi ihtiyaçlar olarak belirtmiştir ve Boehm'ün çalışmalarının sonucunda flütün orkestradaki konumu yükselirken solo çalgı olarak da ön plana çıktığını belirtmektedir.

İlyasoğlu (2009), flütün romantik dönemdeki gelişimini Theobald Boehm sayesinde olduğunu ifade etmektedir. Dik (2006), flütte bu dönemde gerçekleşen değişimleri tahta yerine metal kullanılması, deliklerinin çapının değiştirilmesi ve ağız deliğinin yeniden tasarlanması olarak özetlemektedir ve bugünkü mekanizmasına çok yakın olan bu flütlerden yaşadığı değişimler sayesinde daha temiz sesler elde edebildiğini hem de kontrolün daha rahat olduğunu vurgulamaktadır.

Şekil 17. Konik şeklinde tasarlanmış Boehm Flüt örneği

<http://www.oldflutes.com/im/dcm890.gif> sayfasından erişilmiştir.

Çil (2018), Boehm'ün flüt için yaptığı yenilikleri sol el için yardımcı bir parmak desteği eklemek, Hotteterre'nin konik olarak geliştirdiği flütleri tekrar silindirik gövde ile yapmak,

ağızlık kısmını parabolik yaparak ağızlık mantarı eklemek, perde deliklerini akustik hesaplar ile oranlayıp perdelerin çapını değiştirmek, kapalı tuşların içine keçe-güderi ile kaplamak ve değerli madenler konusunda tecrübeli olan Boehm'ün metaller ile çalışıp flüt için en iyi sesin gümüşten elde edilebileceğini ortaya koyması olarak sıralamaktadır.

Şekil 18. Silindirik olarak tasarlanmış Boehm Flüt örneği

<http://www.oldflutes.com/im/dcm1.jpg> sayfasından erişilmiştir.

Bulut (2017), Boehm flütü ile üç oktavlık bir ses genişliğinde tüm diyatonik ve kromatik seslerin elde edilebildiğini, entonasyonun düzeldiğini, deliklerin akustik kurallara göre tasarlanmış bir çalgı haline geldiğini ve yapılan tüm değişikliklerin flütü virtüözlük seviyesine yükselttiğini, çalış tekniğini ve müzikal kapasitesini artırdığını söylemektedir. Arslan ve Sarıboğa (2012), Boehm'ün çalışmaları sonucunda flütün hem diyatonik hem de kromatik aralıkları, ton, entonasyon ve parmak rahatlığı açısından en doğru pozisyona ulaştığını, tahta bir çalgı iken metal bir çalgıya dönüştüğünü, parmak sisteminde ve ağızlığın yapısında değişiklikler yaşayarak bu sayede romantik döneme damgasını vuran önemli çalgılardan biri olduğunu söylemektedirler.

Şekil 19. Boehm Flüt örneği

<http://www.oldflutes.com/im/badger.jpg> sayfasından erişilmiştir.

Toff (1996), yaşanan gelişmeler sonucunda Boehm flütlerin hızlı bir şekilde yaygınlaştığını ve 20. Yüzyılın ilerleyen dönemlerinde tüm dünyanın kabul ettiği ve modern flütün standardı halini aldığını söylemektedir.

19. yüzyılın sonlarına gelindiğinde flüt Brahms, Strauss, Tchaikovsky gibi bestecilerin eserlerinde yer almaya başlamış, solo ve virtüözik alanda da çok hızlı ilerlemelerle birçok

esere sahip olmaya başlamıştır (Dik, 2016). Boehm geliştirdiği sistem ile modern flütün yaratıcısı olmuştur ve 19. yüzyıl sona ererken Boehm flütü, doğrudan çalgı müziğinin gelişimini etkilemiş, flüt genişletilmiş teknikleri olan kapsamlı modern bir çalgı haline gelmiştir (Çelik, 2021).

1.2. 20. Yüzyıl Müziği ve Genişletilmiş Teknikler

Dürük'e göre (akt. Acar ve Onuray Eğilmez, 2021) 20. yüzyıl itibarı ile besteciler önceki çağlardan beri süregelen kuralların sona ermesi, yeni çağın özgürlükler çağı olması düşüncesiyle müzikte yeni arayışlara, alışılmışın dışına ve farklı olanı bulma yoluna gitmişlerdir. Bu durum yeni sanat akımlarına, yeni sanat akımları ise modern tekniklerin doğuşuna sebep olmuştur. Tuncer (2021), yeni tını arayışları ve tınısal buluşların müzik tarihinde kırılma anlarını belirlediklerini, özellikle 1950'den sonra hızlanan bestecilerin yeni müzikal yapı ve doku arayışlarının notasyonda yeni eğilimlerin ve stillerin ortaya çıkmasına yol açtığını ifade etmektedir. Yöre (2011), 20. yüzyıl ya da çağdaş müziği, 19. Yüzyılın sonundan günümüze kadar gelişen bir uluslararası sanat müziği dönemi ve bu dönem içerisinde gelişen besteleme akım ve teknikleri olarak tanımlamaktadır. Doğan (2017), dönemin müziğindeki belli başlı gelişmeleri birden çok tonalitenin kullanılması, tonalitenin tamamen atılması, değişik ölçülerin aynı anda kullanılması, müzik biçimlerinin kırılması ve hazır kalıplara uymayan yeni kalıpların geliştirilmesi, elektronik gereçlerden yararlanmak olarak sıralamaktadır. Akın (2007), enstrümanların doğal çalım tekniklerinin dışında kullanılarak birçok farklı efekt keşfedildiğini ve bestecileri bu efektleri eserlerinde kullandığını söylemektedir.

Sarvan (2021), flütün yapısındaki gelişim ilerledikçe flütistlerin teknik ve üslup anlayışlarının geliştiğini ve bestecilerin çağdaş müzik içerisindeki arayışlarının flütte uygulanabilir hale geldiğini söylemektedir.

1.3. Flütte Genişletilmiş Teknikler

Önertürk (2015b) flütün 20. yüzyıla kadar ağaç ve basit bir mekanizma ile yapılan bir çalgı iken, 20. yüzyılda geçirdiği gelişimler sonucu bugünkü haline ulaştığını, bu sayede sağladığı teknik ve tınısal imkanlar ile 20. ve 21. yüzyıl bestecileri tarafından sıkça tercih edilen bir çalgı haline geldiğini söylemektedir. Levine (akt. Çelik, 2021), 1847’de geliştirilen teknik ve tınısal özelliklerin 20. Yüzyıl flüt müziğinin oluşmasını sağladığını ve bu sayede 20. Yüzyıl genişletilmiş flüt tekniklerinin çalınabilir hale geldiğini ifade etmiştir. Karşal ve Yılmaz (2019) ise flütün dönemin müziğinde oldukça fazla kullanıldığını ve bunun sebebinin bu döneme kadar teknik kapasitesi kısıtlı olan çalgının, 20. yüzyıl öncesinde yapılan yenilikler sayesinde kapasitesinin genişlemesi olduğunu belirtmişlerdir. Flüt bütün esnekliği, tını zenginliği, parmak tekniğinin çeşitliliği ile yeni tekniklerin doğuşuna öncü olmuştur (Özer, 2010). Tüm bunların sonucunda 20. yüzyıl tekniklerinin uygulanabildiği bir çalgı haline gelmiş ve kendine bu tekniklerin yer aldığı geniş bir repertuvar edinmiştir. Seçkin (2011), gelişen kayıt teknolojisiyle elektronik sesler ve flütün tekniklerinin bir araya gelerek elektro akustik müziğin doğuşuna ve gelişmesini sebep olduğunu, kurbağa dil, fısıltı sesleri, mikro tonlar gibi tekniklerin ise flütte 20. Yüzyıl Genişletilmiş Flüt teknikleri adını aldığını söylemektedir. Yüksel Dedeoğlu (2019), dönemin değişimlerinden etkilenen flütün sınırlarını zorlayarak yeni tekniklerin elde edildiği bir çalgı haline geldiği, geleneksel şekilde çalımının yanında çağdaş formlarla da çalınmaya başlandığı ve R. Dick, R. Aitken, E. Varese, P.Y. Artaud, L. Berio, E. Carter, H. Holliger, P. Durville, C. Ballif, H. Dufourt, M. Ohana, J. Feld gibi önemli bestecilerin flütteki yeni teknikleri kullanarak eserler bestelediklerini aktarmaktadır.

1.3.1. Flutter Tongue “Kurbağa Dili”

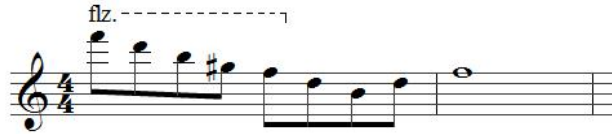
Türkçe’de kurbağa dili olarak adlandırılan bu teknik, klasik icrada kullanılan dil vuruşlarının yerini dili ağız içerisinde döndürürken *rrrrr* sesinin çıkartılmasıyla elde edilmektedir (Çil, 2018). Önertürk (2022), kurbağa dilinin modern flüt müziği repertuarı içerisinde en çok kullanılan tekniklerden biri olduğunu, bütün oktavlara ve seslere

uygulanabildiğini ve dil, boğaz ve kükreme yollarıyla üç farklı şekilde seslendirilebildiğini söylemektedir. Dil ile seslendirilen türünde diş ve damağın kesiştiği noktada dilin uç kısmı titreştirilir, boğaz ile seslendirilen türünde boğazın titreştirilmesi, kükreme ile seslendirilen türünde ise boğazla seslendirilen kurbağa dili tekniğinin daha fazla hava titreşim uygulanmış halidir. Aksoy (2017), kurbağa dilinin her seste ve nüansta uygulanması mümkün olan bir teknik olduğunu ve pek çok yorumcunun bu tekniği boğazını rahatlatmak veya hava akışını hızlandırma için günlük çalışmalarında kullandığını belirtmektedir. Teknik nota üzerinde tremolo yazımıyla gösterilebildiği gibi, “Flatt.”, “Flutt.” gibi kısaltmalar ya da “Flutter Tongue” yazımıyla da gösterilebilir (Aksoy, 2017) Teknik nota yazımında aşağıdaki şekillerde gösterilmektedir.

Şekil 20. Nota yazımında kurbağa dili gösterimi 1

https://www.flutecolors.com/wp-content/uploads/2012/08/Flutterzunge_stripes.jpg sayfasından erişilmiştir.

Şekil 21. Nota yazımında kurbağa dili gösterimi 2

https://www.flutecolors.com/wp-content/uploads/2012/08/Flutterzunge_text.jpg sayfasından erişilmiştir.

Şekil 22. Nota yazımında kurbağa dili gösterimi 3

1.3.2. Tongue Ram “Perküsyon Etkisi/Perküsyon Efektı”

Teknik Türkçe’de perküsyon etkisi veya perküsyon efekti olarak adlandırılmaktadır. Ambişürün açısı değiştirilir ve dudaklar tamamen kapatılarak dilin dışarıya doğru sertçe vurulması sağlanır. Ses dil sayesinde patlatılarak elde edilir ve çalgıya aktarılır. Elde edilen

ses yazılan notalının altındaki yedili sesidir (Çil, 2018). Perküsyon etkisini elde etmek için flüt içeri doğru çevrilerek üfleme deliği dudak ile kapatılır, daha sonra dil ani bir hareketle durdurulur. Bu teknik uygulanırken nefes çok kuvvetli bir şekilde verilmelidir (Yüksel Dedeoğlu, (2019). Önertürk (2022) ise tekniğin dilin “hut” vokali duyulacak şekilde basınçlı hava ve güçlü dil darbesiyle icra edildiğini, yüksek ve düşük nüans ile çalınabileceğini ancak arka arkaya çalınmak istendiğinde fazla hızlı çalınmadığını ve bestecilerin tekniğin kullanıldığı pasaj öncesi ve sonrasında icracıya pozisyon geçişi için zaman tanınması gerektiğini söylemektedir. Nota yazımında T.R., H.T. ve T harfleri ile gösterilirken teknik icra edilirken duyulması gereken nota x veya üçgen ile yazılabilir.

Şekil 23. Nota yazımında perküsyon efekti gösterimi 1

<https://www.flutecolors.com/wp-content/uploads/2012/09/alles.jpg> sayfasından erişilmiştir.

Şekil 24. Nota yazımında perküsyon efekti gösterimi 2

https://media.vsl.co.at/images/FL_tongue_ram_172x77.png sayfasından erişilmiştir.

1.3.3. Slap Tongue / Tongue Pizzicato / Pizzicato

Teknik yaygın olarak yaylı çalgılardan kullanılan bir tekniktir ancak flüt ile 20. Yüzyıldan itibaren uygulanmaya başlanmıştır. Bu teknik tıpkı yaylı çalgıların pizzicatosuna benzeyen ve yakın ses veren vurmali bir flüt tekniğidir. 20. yüzyılda flüt müziğinde kullanılmaya başlanmıştır. (Doğan Uğurlu, 2021).

Tongue Ram tekniğindeki gibi ses çalgıya patlatılarak aktarılır. Tongue ram tekniğinden farklı olarak ses dilin dudaklardan veya damaktan bir anda çekilmesiyle elde edilir. (Çil, 2018). Pizzicato tekniği dilin dudak arasına alınarak hava üflemeden “tu-ta-tü” vokallerinin söylenmesiyle elde edilir. Bu teknik dil yerine dudak ile de çalınabilmektedir.

Pa-pe-pu gibi vokaller seslerin kullanılmasıyla sadece dudak ucunda atakla başlayarak seslendirilen dudak pizzicatosu, özellikler ve tını bakımından dil pizzicatosu ile sesteki küçük değişimler dışında aynıdır. (Yüksel Dedeoğlu, 2019).

Önertürk (2022), ise tekniğin kolay uygulanabilen bir teknik olduğunu ve ikinci ile üçüncü oktav parmak pozisyonları ile sınırlı olduğunu, ayrıca hızlı pasajlara pek uygun olmadığını ancak arka arkaya uzun pasajlar boyunca çalınabileceğini ve pozisyon değişimi gerektirmediğini söylemektedir. Teknik nota yazımında “>” işareti veya üzerine yazılan slap., t.p, tongue pizz., lip pizz ya da pizz. ifadeleri ile gösterilebilir.

Şekil 25. Nota yazımında pizzicato gösterimi 1

https://www.flutecolors.com/wp-content/uploads/2012/08/Exampel1_pizzicato.jpg sayfasından erişilmiştir.

Şekil 26. Nota yazımında pizzicato gösterimi 2

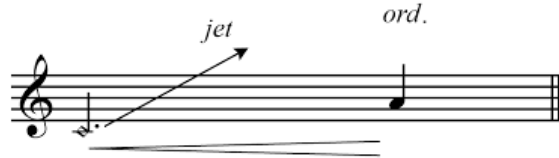
<http://www.altoflute.co.uk/05-percussive-effects-and-articulation/extended-articulations.html> sayfasından erişilmiştir.

1.3.4. Jet Whistle “Jet Işığı/Jet Fısıltısı”

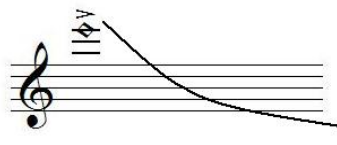
Jetlerin hızları ve rüzgar ile oluşturdukları sesi anımsattığı için bu şekilde isimlendirilmiştir. Ambişür dudaklarla tamamen kapatılır ve bedendeki hava doğrudan, ani bir şekilde ambişüre gönderilir. (Çil, 2018). Jet fısıltıları, flütün ağızlık kısmındaki deliğin iki dudak arasına alınarak basınçlı havanın üflenmesiyle oluşturulan bir tekniktir. Tamamen içeri döndürülen ağızlık biraz dışarı doğru yönlendirilerek de farklı tınlar elde edilmektedir (Yüksel Dedeoğlu, 2019).

Önertürk (2022), tekniğin birinci oktavın alt seslerinde daha net ve zengin bir tını ile duyulduğunu, tekniğin uygulanabilmesi için icracının flüt üfleme pozisyonuna geçebilmesi

için tekniğin uygulandığı pasajların öncesi ve sonrasında boşluk olması gerektiğini ve arka arkaya yazılan jet fısıltısı tekniğinin bol hava gerektirdiği için icracı için yorucu olduğunu söylemektedir. Teknik aşağı yönlü ve yukarı yönlü olarak iki şekilde uygulanabilmektedir. Teknik nota yazımında içi boş elmas şekli ile gösterilir ve üzerine mutlaka jet whistle veya jet. yazılmalıdır, tekniğin bitimin ise ord. yazılması gerekmektedir.

Şekil 27. Nota yazımında jet fısıltısı gösterimi 1

Şekil 28. Nota yazımında jet fısıltısı gösterimi 2

<https://www.flutecolors.com/wp-content/uploads/2012/08/Jetwhistle21.jpg> sayfasından erişilmiştir.

Şekil 29. Nota yazımında jet fısıltısı gösterimi 3

1.3.5. Whistle Tones /Whisper Tones-Residual Tones “Fısıltı Sesleri-Gürültü Sesleri/Islık Tekniği”

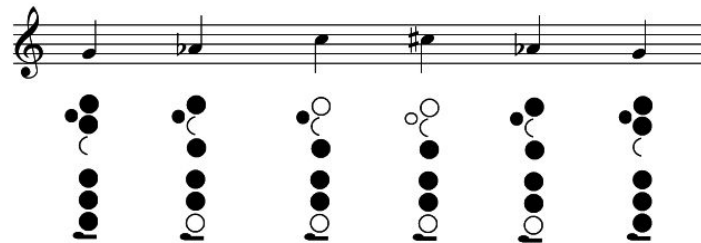
Ambişür normal açıda tutulurken dudaklar normalden biraz daha fazla açılır ve flüte ıslık çalmaya çalışıyormuş gibi üflenir. (Çil, 2018). Fısıltı tonları flüt deliğinin kenarına doğru havanın çok hafif bir şekilde üflenmesiyle elde edilmektedir. Üflenene hava akımının doğru bir şekilde odaklanması gerekmektedir. Fısıltı tonlarının seslendirilmesi için ağızlık deliğinin kenarına gönderilen havanın hızı çok az olmalıdır. Tabi bu sayede elde edilen ses çok alçak seviyede olacaktır (Yüksel Dedeoğlu, 2019).

Teknik nota yazımında içi boş elmas sesler ve üzerine yazılan w.t. ile belirtilmektedir.

<http://www.altoflute.co.uk/04-timbre/whistle-tones.html> sayfasından erişilmiştir.

1.3.6. Bamboo Tone “Bambu Tonu”

Bu teknik farklı bir tını elde etmek için farklı parmak pozisyonları ile üretilen tonlardır. (Çil, 2018).

Şekil 31. Bambu tonları için alternatif parmak pozisyonları

1.3.7. Multiphonics “Multifonikler”

Klasik çalım tekniklerinde flütle eşzamanlı olarak farklı aralıklar seslendirilemez. Multifonik tekniğinde parmak pozisyonunu değiştirmeden bir aralık duyurulur. Flütten eşzamanlı olarak iki veya daha fazla ses üretilebilmesini amaçlayan bir tekniktir. (Çil, 2018).

[illegible]

Geleneksel olarak uygulanan tril yarım ton veya tam ton ses aralığı bulunan iki nota

<http://www.altoflute.co.uk/04-timbre/timbral-trills.html> sayfasından erişilmiştir.

1.3.9. Glissando

Fransızca Glisser (Kaymak) kelimesinden İtalyanca'ya geçmiştir. Kapalı perdeli ve açık perdeli flütlerle farklı şekilde icra edilir. Kapalı perdeli flütlerde flütün açısı değiştirilerek, içe veya dışa doğru döndürülerek glissando yapılır. Açık perdeli flütlerde ise flütün açısı değiştirilerek yapılabildiği gibi parmaklar kullanılarak da gerçekleştirilebilir. (Çil, 2018).

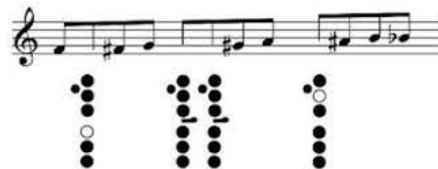
Parmakların perdeler üzerinden kaydırılarak sırayla kaldırılması veya ağızlık çevirmeyle gerçekleştirilen bir tekniktir. Parmaklar ile yapılan türünde mutlaka açık perdeli flüt gerekmektedir. Perdeler üzerindeki deliklerin parmaklar ile açılması veya kapanmasıyla mikton boyutta tizleşme ve pesleşme gerçekleşir. Ağızlık çevirmeyle elde edilen teknik ise yarım perde ile sınırlıdır. (Aksoy, 2017).

Şekil 34. Nota yazımında glissando gösterimi

1.3.10. Microtonal “Mikroton”

Flütte bu teknik iki farklı şekilde gerçekleştirilebilir. İlki olarak flütün pozisyonunu içeriye veya dışarıya döndürerek, ikincisi ise parmak hareketleri ile tuşları çektek tonla üretmek için kısmen açılıp kapatılması yöntemleridir. Parmak hareketleri ile gerçekleştirilen teknik sadece açık perdeli flütlerde gerçekleştirilebilir. (Doğan Uğurlu, 2021). Öner Türk (2022) ise tekniğin ağızlık çevirme ve parmak pozisyonları kullanılarak elde edilebileceğini ve bestecinin parmak dizilişini de göstermesi gerektiğini söylemektedir.

Şekil 38 – Mikroton Tekniği Yazım Örneği

Şekil 35. Nota yazımında mikrotonların gösterimi ve parmak pozisyonları.

“20. Yüzyıl Müziğinde Öne Çıkan Flüt Tekniklerinin İncelenmesi ve Oluşabilecek Sorunlarla İlgili İracı ve Bestecilere Tavsiyeler”. Öner Türk, C. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/19570> sayfasından erişilmiştir.

1.3.11. Pitch Bend “Perde Bükme”

Flütte parmak pozisyonunu değiştirmeden, o perdeden elde edilen sesi değiştirmektedir. Yani sesin bükülerek başka bir sesin elde edilebilmesidir. (Çil, 2018).

Şekil 36. Nota yazımında perde bükme gösterimi 1

Şekil 37. Nota yazımında perde bükme gösterimi 1

1.3.12. Doğuşkanlar-Armonikler

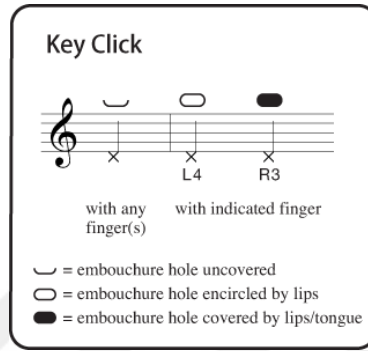
Tekniğin uygulanışı oldukça basittir. Temel olarak alınması istenilen sesin parmak pozisyonundayken daha fazla hava üfleyerek doğuşkanlar elde edilir. (Dick, 1989:9, Akt. Aksoy, 2017).

Flüt gibi üflemeli enstrümanlarda, açık bir tüpteki titreyen hava akışı, kalın sesler üzerinden ince nota serilerini üretebilmektedir; bu seslere armonik sesler denilmektedir. Armonik sesler kalın si sesinden ikinci oktav re diyez aralığına kadar, kalın seslerin parmak pozisyonları kullanılarak, dudak basıncının ve nefes yönünün değiştirilmesiyle elde edilebilmektedir. (Yüksek Dedeoğlu, 2019).

Flüt icrasında, ikinci oktav notalarını çalabilmek için çoğunlukla birinci oktavda uygulanan parmak pozisyonları kullanılır ve üfleme tekniği ile ikinci oktavdaki seslere ulaşılır. Bu yöntem ile elde edilen doğuşkanlar, sesin armonikleri doğrultusunda ilerler. Doğuşkanlar, aynı parmak pozisyonundan başka notalar çıkarma tekniğidir ve tınısal olarak değişik ses renklerine ulaşmamıza olanak sağlar. (Önertürk, 2015a).

1.3.13. Keyclicks “Tuş Tıklamaları/Perküsyon Sesi /Perde Sesleri”

Flüte üflemeden herhangi bir perdeyi güçlü bir şekilde kapatmak flütte bir nota, ses meydana getirir. (Doğan Uğurlu, 2021). Oluşan bu ses flüt mekanizmasının oluşturduğu bir sestir ve üflenmeden yapılan bir tekniktir. (Önertürk, 2015a). Bu şekilde flüt bir perküsyon aletiymiş gibi kullanılabilir. Bu teknik üfleme deliği açık bırakılarak veya kapatılarak gerçekleştirilebilir.

Şekil 38. Nota yazımında perde sesleri gösterimi

<https://www.forthethecontemporaryflutist.com/images/study/09-click.png> erişilmiştir.

sayfasından

1.3.14. Aeolian Sounds “Aeolian Sesler / Nefes Sesleri”

Flüt icracısının farklı ağızlık pozisyonları kullanarak sesli nefes almış gibi etki yaratan sesler ürettiği bir tekniktir. (Doğan Uğurlu, 2021).

1.3.15. Sing & Play “Çalarken Şarkı Söylemek / Çalma ve Söyleme/ Ses Kullanımı”

Bu teknikte flüt çalarken bir yanda da şarkı söylenir ve bu sayede birbirinden bağımsız iki melodi üretilebilmektedir. (Doğan Uğurlu, 2021).

Flütte çaldığımız sesleri, aynı zamanda şarkılama tekniğini kullanarak söyleyebilmekteyiz. Hem çalıp hem de söylediğimiz bu teknikle birlikte flüte çok sesli müzik icrasına yönelik bir kimlik oluşturduğumuz söylenebilir. Şarkı söylerken çıkan havanın bir kısmı flütün içine yönlendirilerek ses elde edilir. Çalınan notayla söylenen ezgi aynı olabildiği gibi farklı da olabilmektedir. (Yüksel Dedeoğlu, 2019).

Şekil 39. Nota yazımında ses kullanımı gösterimi

1.3.16. Trompet Sound “Trompet Sesi”

Bu tekniğe tahta üflemeli bir çalgı olan flütün, metal üflemeli çalgılardan olan trompetin ses rengine benzetilmesi sebebiyle, trompet sesi efekti denilmektedir. Flütle trompet seslerini elde edebilmemiz iki şekilde mümkündür. Flüt ağızlığının delik kısmı dudağa bastırılarak trompet içine üfler gibi dudak ucunun titretilmesiyle elde edilmektedir. Bir başka yöntem de flüt ağızlığının çıkarılmasıyla, gövde deliğine dudakların bastırılarak titretilmesidir. Bu yöntemde doğrudan flüt borusuna üflenmektedir. Bu iki şekilde trompet seslerini elde etmek, dudaklar için yorucu olabilmektedir ancak; entonasyonu sağlamak dudaklardaki hareketin sürekliliğine bağlıdır. (Yüksel Dedeoğlu, 2019).

1.3.17. Alternatif Parmak Kullanımları

Besteciler eserlerinde yeni ve özel tınlar elde etmek için alışlagelmiş flüt tonu dışında atmosfer yaratmak için değişik ses renkleri üreten alternatif parmakları kullanırlar. Temel olarak sadece ses rengini etkileyen bu teknik, parlak, boğuk, kapalı, açık, hava sesli, odaksız, yumuşak gibi tanımlamalara uygun ses renkleri bulunmasına yardımcı olur. (Önertürk, 2015a).

1.3.18. Heceleme

Her hecenin belirtilerek istenen ses ve atakların nota üzerinde yazılabilmesine olanak sağlayan bu teknik, pizzicato tekniğine çok benzer ancak tını ve nota yazımında değişikliklere sahiptir. Nota geçişleri ve nüans konuları bakımından icrası kolay olan bu teknik, temelinde te, ta, to, ti, çe, ço, p, s, şı, pi, po, f ve ka gibi hece ataklarının girişlerde

kullanıldığı bir tekniktir. Yüksek ya da alçak seslerde rahatça icra edilir. Flüt çalarken bir yandan fısıldayarak konuşmamızı sağlayan teknik, hece sesleri ile belirtilerek notaya dökülür. (Önertürk, 2015a).

Şekil 42 – Heceleme Tekniği Yazım Örneği

Şekil 40. Nota yazımında heceleme gösterimi

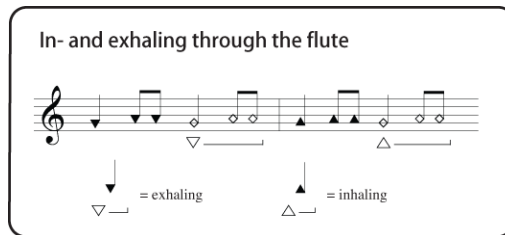
“20. Yüzyıl Müziğinde Öne Çıkan Flüt Tekniklerinin İncelenmesi ve Oluşabilecek Sorunlarla İlgili İracı ve Bestecilere Tavsiyeler”. Önertürk, C. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/19570> sayfasından erişilmiştir.

1.3.19. Ton Renkleri

20. yüzyıl müziğinde flütte tınısal renkler, modern teknikler kullanılarak büyük oranda çeşitlendirilmiştir. Flüt tonunda renk değişimleri havanın hızı, sıcaklığı, soğukluğu, üflendiği açı, dudak pozisyonu, dil pozisyonu ve ağızlık açısı gibi çeşitli yöntemler ile besteci ve icracılara geniş kullanım imkanları sağlar. Dudak ve ağızlığın belli bir hizaya getirilmesi ile açık hava üflenerek çalınan flütün bu özelliği, hava kullanılarak uygulanan modern tekniklerde büyük avantaj sağlar (Önertürk, 2022).

1.3.20. Flüt İçine Hava Üfleme ve Nefes Alma

İki dudak arasına alınan flüt ağızlığı kapatılarak içine hava üflenir ya da nefes alınır. Bu teknik tek nota ya da notalar değiştirilerek icra edilebilir (Önertürk, 2022).

Şekil 41. Nota yazımında flüt içine hava üfleme ve nefes alma gösterimi

1.3.21. Overblow/Overtone “Aşırı Üfleme”

Flütün birinci oktavında bulunan notalara gereğinden fazla hava verildiği zaman, notanın kendisinin ve armonik dizilinde yer alan doğuşkanları rahatlıkla duyarız. Bu tekniği uygularken, icracı havayı küçük delik ile basınçlı bir şekilde aşağıya (flüt deliğine) üflediğine emin olmalıdır. Doğuşkan notalar tekniğinde olduğu gibi sesler basıncın artırılması ile icra edilir. Aşırı üfleme tekniği, havanın çok fazla miktarda verilmesi ile elde edilmesinden dolayı alçak seslerde icrası mümkün değildir. Aşırı üfleme nota üzerine overtone veya overblow yazılarak gösterilir (Önertürk, 2022).

1.4. Problem Durumu

Kara (2010), flütün tarih öncesi dönemlerden beri ilkel bir çalgı olarak var olan ve zaman içerisinde unutulmak yerine kendini sürekli yenileyen, sınırlarını zorlayan ve gelişmekte olan müzik ve dünyanın gereklerini karşılayarak bu özelliğiyle günümüzde yaygın olarak kullanılan çalgılar arasında olduğunu ifade etmektedir. 20. yüzyıl ile öne çıkmaya başlayan genişletilmiş teknikler ile flütün teknik kapasitesi artmış ve yeni teknikler hem bestecilerin hem de icracıların ilgisini çekerek bu tekniklerin yer aldığı eserler bestelenmeye başlanmıştır. Kara (2010), Özer (2010), Seçkin (2011), Önertürk (2015a), Bulut (2017), Orujov (2019), Yüksel Dedeoğlu (2019), Çelik (2021), Acar ve Onuray Eğilmez (2021) yaptıkları çalışmalarla yeni teknikleri doğuşkanlar, alternatif parmak kullanımları, ton renkleri, renk trili, ısıklık tekniği, jet fısıltısı, flüt içine hava üfleme ve nefes alma, trompet sesi, glissando, ağızlık çevirme, parmak ile glissando, mikrotonlar, multifonikler, perde sesleri, kromatik notalar, ses kullanımı, fazla üfleme, az üfleme, perküsyon etkisi, kurbağa dili, pizzicato, vurgu ve vuruş sesleri, bükülmeler, fısıltı tonları, gürültü sesleri, çalarken şarkı söylemek, nefes sirkülasyonu, eğilip bükülebilen sesler, dağınık sesler, parmak sesler, bamboo gamlar, timbral triller, çoklu sesler, komalı trill için tuşe vibratosu, dudak titreşimi, eko efekti için ani ve keskin nüans zıtlıkları, notasız hava akımı, dil tekniği ile hava vermeden tıkırtı ve çalarken şarkılama, heceleme olarak sıralanmış ve teknikleri açıklamışlardır. Akderin (2020), İngiliz flüt okulunun çalgı tekniği açısından incelediği

alışmasında ilgili tekniklerin okul programı içerisinde çalıştırıldığını aktarmış ve okul içerisinde çalıştırılan teknikleri açıklamıştır. Doğan Uğurlu (2021) ise çalışmasında Fransız flüt ekolünde genişletilmiş flüt tekniklerinin yer aldığı eserleri listelemiş ve eserlerde yer alan teknikleri açıklamıştır.

Alıcı ve Atalay (2018), modern teknikleri içeren çağdaş flüt eserlerinin farklı bir grafik dili kullanılarak yazıldığından okuma güçlüğü nedeniyle ülkemizde bu eserlerin yeterince alınmadığını ifade etmektedirler. Buna karşın Şenol Sakin (2017), yaptığı çalışmasıyla konservatuvar, müzik eğitimi anabilim dalı, güzel sanatlar liseleri ve müzik bölümlerinde görev yapan flüt eğitimcilerinin %90'ının bu teknikleri içeren eserleri eğitim programlarında kullandıklarını tespit etmiştir. Gencel Ataman (2016), genişletilmiş flüt teknikleri içinden seçtiği söyleyerek çalma ve multifonikler tekniklerini incelediği çalışmasında bu tekniklerin temel çalma teknikleri ve davranışları üzerindeki geliştirici etkisini tespit ederek bu tekniklerden faydalanılması gerektiğini önermiştir. Acar ve Onuray Eğilmez (2021) ise genişletilmiş flüt teknikleri arasından araştırma kapsamında seçtikleri kurbağa dili, key clicks (perde sesleri) tekniği, tonguestop tekniği, glissando tekniği, sing&play tekniği ve breathy tone tekniğinin öğrencilerin deşifre becerisine katkı sağladığını tespit etmişlerdir. Dönmez Kırlangıç ve Dünder (2019) ile il (2018) ise çalışmalarıyla genişletilmiş flüt tekniklerinden biri olan alternatif parmak pozisyonları kullanımıyla elde edilen mikrotonal sesler ile Türk müziğinde kullanılan makamların alınabilirliğini ortaya koymuşlardır.

Jang (2007), Monier (2010), Botief (2015), Martone (2019), çalışmalarında ilgili tekniklerin yer aldığı eserleri analiz ederek çalışma klavuzları oluşturmuşlardır. Carlson (1996) ise John Heiss, Harvey Sollberger ve Robert Dick'in bestelediği ve genişletilmiş modern tekniklerini içeren etütlerini analiz etmiştir. Sheppard (2019), ise pikolo flütte uygulanabilen genişletilmiş tekniklerini açıklamış ve araştırması kapsamında seçtiği dört eser için çalışma klavuzları hazırlamıştır. Arkoudis (2019), çalışmasında seçtiği genişletilmiş flüt tekniklerin notasyonunda kullanılmak üzere ortak semboller önermiştir.

Delisle (2017), çalışmasında genişletilmiş flüt tekniklerini açıklamış, bu teknikler ile klasik flüt çalma tekniklerinin çalışma prensibi açısından farklılaştığı noktaları açıklamıştır. Melick (2004), çalışmasında genişletilmiş flüt tekniklerinden biri olan multifonikler tekniğini ele alarak, tekniğin yer aldığı eserleri listelemiş, tekniğin nasıl çalışılması gerektiğini anlatmış, tekniği çalışmanın önemi ve flütçüye sağlayacağı katkılardan bahsetmiştir. Pietersen (2010), yükseköğretim öncesinde genişletilmiş flüt tekniklerinin kullanılabilirliğine ilişkin yaptığı araştırmasında, genişletilmiş tekniklerin hava hızı kontrolü, ambişür esnekliği, nefes desteği, işitsel becerilere ve parmak tekniğine olumlu etkileri olduğunu, genişletilmiş tekniklerin standart teknikleri güçlendirdiğini, standart flüt çalımına olan etkileri göz önünde bulundurulduğunda genişletilmiş flüt tekniklerinin öğretim araçları olarak kullanılabileceğini ve genişletilmiş flüt tekniklerinin yükseköğretim öncesi düzeyde kullanılabilir teknikler olduğu sonuçlarına ulaşmıştır.

Avcı Akbel (2018), mesleki müzik eğitiminin önemli bir kolu olan çalgı eğitiminde çalgının öğrenciye tanıtılarak çalgı çalmanın doğru tekniklerle ve doğru şekilde öğretilmesini, çalgının etkili bir şekilde kullanılmasını ve çalgı çalmanın geliştirilmesini planlı olarak öğretmeyi hedeflemesi gerektiğini söylemektedir. Ülkemizde mesleki müzik eğitimi verilen devlet konservatuvarları, güzel sanatlar liseleri, güzel sanatlar fakülteleri, müzik ve sahne sanatları fakülteleri ve müzik eğitimi anabilim dallarında eğitimi verilen çalgılardan biri de flüttür. Üstün (2012), flüt eğitimi sürecinde eğitimin ileri bir düzeye taşımayı amaçlayarak, bireyin öğrenme davranışlarını etkileyen bir program ile öğrencilerin öğrenme sürecindeki performanslarını yükseltmek için sürecin eğitimciler tarafından etkili ve verimli olarak yürütülmesi gerektiğini söylemektedir. Kara (2010), etkili bir flüt eğitimin gerçekleştirilebilmesi için öğretmenlerin öğrencilerinin ihtiyaçlarına yönelik geniş bir bilgi sahibi olmaları gerektiğini vurgulamaktadır. Acar ve Onuray Eğilmez (2021), söz konusu tekniklerle ilgili gerçekleştirilecek seminer ve konferanslar ile flüt eğitimcilerinin söz konusu tekniklerle ilgili bilgilendirilmesini önermişlerdir. Arkoudis (2019), genişletilmiş flüt tekniklerini icra etme becerisinin flüt icracısı veya eğitimcisi olarak kariyer yapmak isteyen profesyonel bir flütçü için önemli olduğunu ifade

etmektedir. Melick (2004) ise ilgili teknikleri çalışmanın geleneksel çalışmayı güçlendireceği ve tüm flüt repertuvarını çalma konusunda kolaylıklar sağlayacağını, bu nedenle genç öğrencilerin öğretim programlarına genişletilmiş tekniklerin dahil etmenin oldukça önemli olduğunu vurgulamaktadır. Bu nedenle ilgili tekniklerin ve tekniklerin yer aldığı eserlerin derinlemesine araştırılması önem arz etmektedir.

Yapılan çalışma ile flütist ve flüt eğitimcilerinin görüşleri doğrultusunda yukarıda sözü edilen tekniklerin nasıl çalışılması gerektiğini açıklamak, katılımcıların derslerinde çalıştırdığı teknikleri, eserleri, teknikleri çalıştırırken başvurdukları kaynakları ile öğretim yöntemlerini listelemek ve tekniklere ilişkin pedagojik görüşlerini ortaya koymak amaçlanmaktadır. Araştırmanın sonucunda bahsi geçen teknikleri çalışmak isteyen flütistlere, teknikleri ve eserleri derslerinde kullanmak isteyen flüt eğitimcilerine ve bu alanda çalışmak isteyen araştırmacılara başvurabilecekleri bir kaynak oluşturmak hedeflenmektedir. Tüm bunların ışığında araştırmanın problem cümlesi “Flütistlerin ve flüt eğitimcilerinin genişletilmiş flüt teknikleri ile ilgili görüşleri nelerdir?” şeklinde oluşturulmuştur.

1.5. Alt Problemler

Araştırmanın alt problemleri aşağıdaki gibidir.

1. Flüt dersleri ve flüt konserlerinde yer verilen genişletilmiş flüt tekniklerini içeren eserler nelerdir?
2. Genişletilmiş flüt tekniklerinin flüt eğitim sürecinde kullanılmasına ilişkin uzman görüşleri nasıldır?
3. Uzmanların genişletilmiş flüt tekniklerine ilişkin pedagojik görüşleri nasıldır?

1.6. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı flütistlerin ve flüt eğitimcilerinin genişletilmiş flüt tekniklerine ilişkin görüşmeler ile tekniklerin nasıl çalışılması gerektiğini açıklamak, katılımcıların derslerinde çalıştırdıkları teknikleri, eserleri ve çalışma sürecinde başvurdukları ek kaynaklar ve öğretim yöntemlerini açıklamak ve katılımcıların tekniklere ilişkin pedagojik görüşlerini ortaya koymaktır.

1.7. Araştırmanın Önemi

Bu araştırma genişletilmiş flüt tekniklerini derslerinde kullanmak isteyen flüt eğitimcileri ile öğrencilerine, bu teknikleri çalışmak isteyen flütistlere ve bu alanda çalışmak isteyen araştırmacılara kaynaklık edeceği için önemli olduğu düşünülmektedir.

1.8. Varsayımlar

- Kullanılan yöntemin araştırmanın amacına ve problemin çözümüne uygun olduğu,
- Evrenden alınan örneklemin evreni temsil ettiği varsayılmaktadır.

1.9. Sınırlılıklar

Bu araştırma;

1. Araştırmacının ulaşabileceği kaynaklar ile,
2. Okuma gücü nedeniyle sadece Latin kökenli diller kullanılarak yazılan kaynaklar ile,
3. Araştırmaya gönüllü olarak katılan 16 katılımcı ile,
4. Uzmanlara sorularak oluşturulmuş eser havuzu ile,
5. Yüksek lisans programı için ayrılan süre ile,
6. Araştırmacının sağlayabileceği maddi olanaklar ile sınırlıdır.

BÖLÜM II

İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

Bu bölümde araştırma konusuyla ilgili yapılan çalışmalara yer verilmiştir.

Başak ve Bağcı (2021), ‘‘20. Yüzyıl Genişletilmiş Keman Çalma Tekniklerinin Eğitimde Kullanım Durumunun İncelenmesi’ başlıklı makalelerinde bahsi geçen tekniklerin lisans düzeyinde eğitim veren konservatuvarlar, güzel sanatlar, eğitim, müzik ve sahne sanatları, sanat ve tasarım fakülterinde yürütülen derslerde kullanılma durumlarının tespit edilmesi amaçlanmıştır. Araştırmada genişletilmiş keman teknikleriyle ilgili ulaşılabilen ulusal ve uluslararası kaynaklar araştırılarak ve katılımcılarla yapılan görüşmeler ile 60 adet teknik belirlenmiştir. Araştırmanın evrenini keman eğitimcileri, örneklemini ise 30 adet keman eğitimcisi oluşturmaktadır ve örnekleme bulunan keman eğitimcilerine 10 adet anket sorusu uygulanmıştır. Elde edilen verilerin analizine göre araştırma kapsamında tespit listelenen 60 teknik içerisinde en çok kullanılan tekniklerin bartok pizzicato ve sağ elle çekerek pizzicato olduğu, öğretmenlerin çoğunun tekniklerin öğretimine ilişkin öğretici kitapları kullanmadıkları, öğretmenlerin genişletilmiş keman tekniklerinin çalgı derslerinde öğretilmesini gerekli/faydalı buldukları, müfredatta yer alması gerektiği ve bu tekniklerin ayrı bir ders ile öğretilmesi gerektiği, tekniklerin uygulayarak gösterme/örneklendirme yöntemiyle öğretilmesi gerektiğini, öğretmenlerin %66.7’sinin bahsi geçen tekniklerin

öğretim sürecine dahil olabilmesi durumunu yeterli bulmadığını, öğretmenlerin %60.0'nın öğrenci profilini bu teknikler için yeterli görmezken, öğretmenlerin %60.0'nın keman öğretmenlerinin genişletilmiş teknikleri öğretilmesi için yeterli donanıma sahip olmadığı sonuçlarına ulaşılmıştır. Araştırmanın sonucunda Türkiye'de genişletilmiş keman tekniklerinin eğitimde kullanım durumunun ortaya konulmasını, konuyla ilgili çalışmaların genellikle yabancı olduğu ve konuyla ilgili çalışmaların çoğaltılmasının alana katkı sağlayacağı ve bestecilerin bu tekniklerin öğretimene yönelik eserler bestelemeleri önerilmektedir.

Çelik (2021), “Flütün 17. Yüzyıl ve 20. Yüzyıl Arası Oda Müziğinde Gelişim Süreci” başlıklı yüksek lisans tezinde flütün oda müziği eksenindeki gelişimi araştırılmış ve bu alanda etkili olan önemli besteciler ve eserleri listelenmiştir. Araştırmacı oda müziğinin tanımını, tarihçesini, gelişimini ve flütün oda müziği içerisindeki yerini anlatmış, flütün oda müziği içerisindeki gelişiminden bahsetmiştir. Flüt ve oda müziğine dair değerlendirmeler yaparak kronolojik sıra ile öne çıkan eserler ve besteciler incelemiştir. Araştırma kapsamında 20. Yüzyıl flüt müziğinin öne çıkan tekniklerinden olan genişletilmiş tekniklere ve elektro akustik müziğe de yer verilmiştir. Araştırmanın oda müziği ve flüt ile ilgili çalışmak isteyenlere kaynaklık edeceği düşünülmektedir.

Acar ve Onuray Eğilmez (2021), “Modern Flüt Tekniklerinin Deşifre Becerisine Etkisi: Bursa Uludağ Üniversitesi Örneği” başlıklı makalelerinde, 20. yüzyıl müziğinde öne çıkan modern flüt tekniklerinin flüt öğrencilerinin deşifre becerisi üzerindeki tespit etmek amaçlanmıştır. Öntest-sontest kontrol gruplu model ile gerçekleştirilmiş çalışmada Bursa Uludağ Üniversitesi eğitim Fakültesi Müzik eğitimi Anabilim Dalında eğitim alan 20 flüt öğrencisi yer almaktadır. Deney grubundaki 10 öğrenci ile 4 ay boyunca modern teknikler ile çalışmalar yapılırken kontrol grubundaki 10 öğrenci ile bu çalışmalar yapılmamıştır ve araştırmanın sonunda iki grubun deşifre becerisi karşılaştırılmıştır. Araştırmanın sonucunda deney grubunun kontrol grubuna kıyasla daha çok gelişim gösterdiği tespit edilmiştir. Araştırma sürecinde kullanılan modern flüt teknikleri kurbağa dili, perde sesleri

(keyclick), tonguestop tekniği, glissando tekniği, sing&play, breathy tone tekniği olarak seçilmiştir.

Doğan Uğurlu, (2021), “Fransız Flüt Ekolünde Modern Teknikler ve Paris Konservatuvarı Morceau Impose Geleneği (2009’dan Günümüze)” başlıklı sanatta yeterlik eser metninde müzikte ekol kavramı ile flüt eğitiminde ekoller konusunu ele alarak Fransız flüt ekolünde Morceau Impose yani zorunlu olarak çaldırılan eserler ve bu eserlerde kullanılan modern çalım tekniklerini incelemiştir. Literatür taraması yöntemi kullanılarak gerçekleştirilen çalışmada Paris Konservatuvarı’nda 2009 yılından günümüze flüt alanında 16 eser icra edildiği ve bu eserlerden 3’ünün modern çalım tekniklerini içerdiği tespit edilmiştir. Çalışmada ulaşılan 12 eser hakkında bilgiler verilerek bu eserlerde kullanılan modern çalım teknikleri incelenmiştir. 2009’dan günümüze kadar çaldırılan eserler F. Tanada “F”, J.M. Leclair “Sonate Sol Majör”, T. Takemitsu “Voice”, Y. Taira “Cadenza I”, R. François “Flüt ve Piyano için Piece 3,4,5. bölüm”, L. Berio “Sequenza”, B. Mantovani “Früh”, A. Hovhannisyan “Les deux visions de memoire I”, C.P.E. Bach “Hamburger Sonatı”, H. Holliger “Taire”, G. Benjamin “Flight”, C. Halffter “Debla”, G. Telemann “Fantaisie No.12”, P. Hurel “Loops I”, A. Jolivet “Cinq Incantations No.5”, Heinz Holliger “(e)cri(t), pur flute seule” olarak listelenmiş ve bu eserlerde yer alan glissando, kurbağa dili, mikrotonlar, multifonikler, keyclicks, bisbigliando, ısıklık sesi, armonikler, pizzicato, nefes sesleri, jet ısıkları, çalarken şarkı söylemek ve nefes sirkülasyonu teknikleri listelenerek açıklanmıştır. Araştırma kapsamın yer alan eserlerin modern çalım teknikleri açısından incelendiğinde çok yoğun zorluklar barındırmadığı, özgün ifade ve yorumculupu geliştirmeye katkıları bulunduğu için flüt icracıları tarafından çalışılmalarının önemli olduğu düşünülmektedir.

Durmak (2021), “Modern Müzikte Genişletilmiş Piyano Teknikleri” başlıklı yüksek lisans sanat çalışması raporunda, 20. Yüzyılda modern müzik alanında bestelenmiş bazı eserlerden örneklerle ortaya çıkan yeni teknikleri ele alarak eserlerden bahsetmektedir. Araştırma kapsamında bu tekniklerin oluşumuna ilişkin tarihsel süreçten bahsedilmiş ve teknikler tanıtılmıştır. Araştırmada genişletilmiş piyano teknikleri basit bir biçimde 8

maddede ele alınmış ve sadece klavyede gerçekleştirilen kullanımlar, sadece tellerde gerçekleştirilen kullanımlar, bir el telde bir el klavyede kullanımlar, piyanonun kasasının kullanımı, pedalları yabancı materyallerle oluşturulan kullanımlar, icracı ve dış unsurlar tarafından üretilen sesler ve tüm bunların kombinasyonel kullanımı olarak sıralanmıştır. Besteci Henry COWELL, John CAGE ve George CRUMB'IN piyano eserleri incelenmiştir ve tekniklerin uygulamadaki zorluklarından bahsedilerek çözüm önerileri sunulmuştur. Yapılan araştırmanın bu alanda yeterli kaynak bulunamamasından dolayı konuyla ilgilenenler için bir klavuz görevi göreceği düşünülmektedir.

Sarvan (2021), “Flüt Eğitiminde Erken Dönemde Bulunan Flütistler İçin Yazılmış Çağdaş Eserlerden ‘Ghost’ İçin Çalışma Klavuzu” başlıklı makalesinde besteci, flütist ve eğitimci Eric Ledeuil’in ‘Ghost’ eserinde yer alan teknikler incelenerek eser için bir çalışma klavuzu oluşturmayı amaçlamıştır. Araştırma literatür araştırması ve besteci ile yapılan görüşmelerle gerçekleştirilmiştir. Araştırma kapsamında eserin besteci Eric Ledeuil ve eserin ithaf edildiği Herve Hoiter’in hayatlarına yer verilmiştir. Seçilen eserde genişletilmiş flüt tekniklerinden flüt içine hava üfleme tekniği, doğuşkan sesler, flüt ve gırtlaktan aynı anda ses çıkarma tekniği, alternatif parmak pozisyonları ile mikroton uygulaması, ses rengi trili, kurbağa dili, pizzicato tekniği, perküsyon etkili notalar, fiu-şiu sesleri ile üfleme teknikleri tespit edilmiş ve bu teknikler açıklanmıştır.

Akderin (2020), “İngiliz Flüt Okulu’nun Çalgı Tekniği Açısından İncelenmesi” başlıklı yüksek lisans tezinde, bahsi geçen okulu çalgı tekniğini tanıtmak amacıyla okulun olgunlaşma sürecini, çalışma metotlarını ve çalım yöntemlerini incelemiştir. Araştırma kapsamında İngiliz Flüt Okulu’nda çalıştırılan modern tekniklerden armonik sesler, multifonikler, fısıltı sesleri, bükülme sesleri, çeyrek sesler, çalarken söyleme tekniği, hava sesleri, gölge sesleri, efektif tril, kurbağa dili tekniği, jet ısıklık ve heceleyerek artikülasyon teknikleri, tekniklerin yer aldığı eser örnekleriyle birlikte açıklanmıştır.

Büyükyıldırım (2020), “Makrokosmos I: George Crumb’in Eserinde Gelişmiş Piyano Teknikleri” başlıklı makalesinde bahsi geçen eser içerisinde yer alan genişletilmiş piyano tekniklerine ve bu tekniklerin uygulanmasına yönelik bestecinin görüşlerini aktararak eseri

icra etmek isteyenlere dikkat etmeleri gereken noktaları aktarmak amaçlamıştır. 20. Yüzyıl piyano eserleri içerisinde yer alan *Makrokosmos I* eserinde kullanılan genişletilmiş piyano tekniklerinden pizzicato, telleri susturarak çalma, glissandolar, doğuşkanlar, ses tahtasından çıkarılan perküsif efektler, zincir, yüksük, pena gibi çeşitli materyaller, ısıklık ve vokal efektler teknikleri incelenerek, tekniklerin icrası sırasında oluşabilecek sorunların çözümüne yönelik öneriler ile dikkat edilmesi gereken çeşitli pratik bilgiler aktarılmıştır.

Kara (2020), “Kaija Saariaho’nun *Laconisme De L’aile* Eserinin Estetik, Teknik ve Müzikal Analizi” başlıklı makalesinde bestecinin flüt ve elektronikler için yazmış olduğu eseri estetik, müzikal ve teknik açıdan analiz etmiştir. Yapılan analiz çalışması ile bestecinin estetik anlayışı, eser içerisinde yer alan öğeler, kullandığı elektronik müzik ve ileri çalma teknikleri gibi müzikal yapıları ortaya koyarak eserin stil özelliklerinin daha iyi anlaşılabilir müzik eğitimi, çalgı eğitimi ve performans alanında çalışan öğrenci ve akademisyenlere katkı sağlaması amaçlanmıştır. İlk başta solo flüt için bestelenene eserin form analizi yapılmış, müzikal cümleler ve her bir her bir müzikal cümlenin içerisinde yer alan teknikler tespit edilmiş ve tablo halinde sunularak açıklaması yapılmıştır.

Yiğit (2020), “Extended Piyano Teknikleri’nin İncelenmesi ve Piyano Eğitiminde Kullanımına İlişkin Besteci Görüşleri” başlıklı doktora tezinde ilgili tekniklerin notasyonunu tanıtmayı, tekniklere ilgi duyan icracı, eğitimci ve bireylere kaynak sunmayı ve piyano eğitiminde kullanım durumunu tespit etmeyi amaçlamıştır. Araştırmada doküman analizi yöntemi kullanılarak 9 adet bestecinin 52 eserinin notaları incelenerek teknikler ve notasyonda kullanılan semboller tespit edilmiştir. Araştırmanın ikinci boyuntunda ise 8 Türk bestecinin, yapılandırılmış görüşme formu kullanılarak ilgili tekniklere bakış açıları, tekniklerin eğitim içerisindeki yeri ve icracı eğitimine sistemli olarak dahil edilmesinin gerekliliği konusunda görüşleri alınmıştır. Farklı görüşlerin sınıflandırmalarına da yer verilen çalışmada genişletilmiş piyano teknikleri clusterlar, sympathetic resonance, telleri çekmek , tellere vurmak, tellerin sürtülmesi, glissando (tel üzerinde), tremolo, mute/pizzicato, harmonik sesler, farklı materyallerin piyanoya eklenmesi (düzenlenmiş piyano), perküsif ve vokal teknikler başlıkları altında

açıklanmıştır. Araştırmanın sonucunda yeni müziğin ve tekniklerin profesyonel müzik eğitimi verilen ve icracı yetiştirilen kurumlarda müfradata dahil edilerek bu türün müzik eğitiminin bir parçası haline getirilmesi, yeni müzik ve yeni ses üretme teknikleri üzerine yapılan bilimsel ve akademik çalışmalarının sayısının artırılması, teknikler için icracıların beceri ve deneyim seviyelerini artıracak ve icracıları gerekli uygulamalarla fiziksel ve zihinsel olarak hazırlayacak etüt ve egzersizlerin yazılması ve bu alandaki repertuarın sunulduğu albümlerin oluşturulması önerilmektedir.

Arkoudis (2019), “Contemporary Music Notation for the Flute: A Unified Guide to Notational Symbols for Composers and Performers” başlıklı doktora tezinde, genişletilmiş tekniklerin yer aldığı eserleri inceleyip bu eserlerde yer alan tekniklerin ifade eden çeşitli sembolleri incelemeyi ve teknikleri sembolize etmenin ortak bir yol önermektedir. Araştırma kapsamında ilgili literatürde yer alan araştırmaları inceleyerek yalnızca besteciler tarafından avangard müzikte kullanılan genişletilmiş çalma tekniklerine odaklanarak çağdaş müzik notasyonunun tarihini incelemek, genişletilmiş flüt notasyonunu seçilmiş eserlerin orijinal el yazmalarını inceleyerek 19. Yüzyıl sonlarından günümüze kadar geçirdiği değişimi takip etmek, genişletilmiş flüt tekniklerinin bugüne kadar çeşitli isim ve sembollerle gösteren karşılaştırmalı bir indeks oluşturmak ve tekniklerin notasyonunu karşılaştırmak ve seçilen *key clicks*, *pizzicato (tongue veya lip pizzicato)*, *tongue ram or stop*, *singing and playing ve speaking and plating*, *aeolian sound (residual tone)*, teknikleri için standartlaştırılmış semboller oluşturmak amaçlanmıştır ve çalışma ile bestecilere ve icracılara müziklerini nasıl notaya alacaklarını anlatan bir klavuz ortaya konmaktadır.

Bilgin (2019), “1950 Sonrası Seçilen Viyolonsel Eserlerinde Yeni Tekniklerin İncelenmesi” başlıklı yüksek lisans tezinde viyolonsel icracıları için yeni tekniklerin icra ediliş biçimlerini bir arada görebilecekleri ve bu alanda başvurabilecekleri bir kaynak oluşturmak amaçlanmıştır. Toplamda üç bölümden oluşan tezin ilk bölümünde 20. Yüzyıl dünyada gerçekleşen değişimlere bağlı olarak bestecilerin geçirdiği süreç, dönemin akımları ve müzikteki ilerletişten bahsedilmiş. İkinci bölümde ise yeni teknikler listelenmiş

ve tekniklerle ilgili açıklamalar yapılmıştır. Üçüncü bölümde ise seçilmiş eserler yeni teknikler bakımından incelenmiştir. Araştırma kapsamında incelenen teknikler pizzicato, arşe, armonikler, sembol ile gösterilen yeni teknikler, yönlendirme ile yapılan yeni teknikler, önceden hazırlık gerektiren yeni teknikler olarak sıralanmaktadır. L. Berio'nun 'Squenza XIV', H. THOMALLA'nın 'Cello Counterpart', H. LACHENMANN'ın 'Pression', K. SAARIAHO'nun 'Petals' eserleri ise yeni teknikler açısından incelenmiştir. Araştırmanın sonucunda yeni müzikle ilgili araştırmaların sayısının artırılması, bu alandaki yabancı kaynakların Türkçe'ye çevrilmesi, yeni müzikle ilgili kavramların daha anlaşılabilir olması için açıklayıcı kaynakların hazırlanması önerilmektedir.

Es (2019), "20. Yüzyıl Klasik Gitar Müziği'nde Kullanılan Efektler ve Farklı Çalım Teknikleri" başlıklı yüksek lisans sanat çalışma raporunda 20. Yüzyıl klasik gitar müziğinde tespit edilen eserlerde kullanılan efektler ve tekniklerinin icrasının nasıl olması gerektiği konusunu ele almıştır. Literatür taraması ile gerçekleştirilen çalışmada klasik gitarda kullanılan tekniklerden pizzicato, staccato, legato, rasgueado, armonik sesler, tapping, susturma, bare, slap, vibrato, bend, glissando, çarpma, tril, tremolo, apoyando, tirando, picado, teknikleri ve efektlerden çan efekti, tambora efektleri, kapı gıcirtısı efektleri açıklanmıştır.

Gösterişli (2019), "18. Yüzyıl Flüt Repertuarı" başlıklı yüksek lisans tezinde 18. Yüzyıl flüt müziği üzerine genel bir literatür bilgisi oluşturmayı amaçlamıştır. Çalışmanın birinci bölümünde flütün tarihsel süreçteki yapısal gelişimi anlatılmış, Antik Yunan, Orta Çağ ve Rönesans'ta flüt kullanımından ve flütün 18. Yüzyıla kadar geçirdiği değişim anlatılmıştır. Çalışmanın ikinci bölümünde Avrupa ülkelerinin müziklerinden genel olarak bahsedilmiş, flüt müziği yazmış besteciler milliyetlerine göre ayrılmış ve kısaca anlatılmıştır, yazdıkları flüt eserleri belirtilmiştir. Çalışmanın üçüncü bölümü ise literatür kısmını oluşturmuştur. Bu bölümde başlıca müzik formları açıklanmış ve bu formda yazılmış, günümüze ulaşmayı başaramamış eserler bestecilerin soyisimlerine göre alfabetik olarak listelenmiştir. Çalışmanın özellikle flüt eğitimi veren ve alan müzisyenlerin bu eser çeşitliliğinden faydalanması, bilinmeyen veya daha az popüler olan bestecilerin eserlerinin müfredata

alınması ve seslendirilmesi amaçlanmıştır. Çalışmanın flüt ve diğer çalgıları içeren oda müziği formundaki eserleri içermesi yönüyle flüt çalmayan müzisyenlerin de faydalanabileceği bir kaynak olduğu düşünülmektedir.

Dönmez Kırlangıç ve Dünder (2019) “Robert Dick’in “The Other Flute” Metodundaki Mikrotonal icra tekniklerinin Türk Müziği Perde Sistemine Uyarlanması Üzerine Bir Araştırma (Hüseyini Makamı Örneği)” başlıklı makalelerinde sabit perdeli flüt çalgısı ile Türk müziği ses sistemindeki mikrotonal perdelerin seslendirilebilmesinde ortaya çıkan entonasyon probleminin çözümüne yönelik çalışmışlardır. Yapılan çalışma ile flüt çalgısının flütün Türk Müziği’ne kazandırılması ve flüt eğitimi programlarında Türk Müziği eserlerine de yer verilebileceği düşünülmektedir. Flüt ile mikrotonal seslerin elde edilmesinde ağızlık çevirme ve parmak pozisyonu tekniklerinden bahsedilmiş ancak araştırma kapsamında ağızlık çevirme tekniğinin kişiden kişiye değişkenlik göstereceği için parmak pozisyonları tekniği kullanılmıştır.. Alternatif parmak pozisyonları için flütist ve eğitimci Robert Dick’e ait ileri flüt tekniklerinin yer aldığı ‘The Other Flute’ isimle metottan faydalanılmıştır. Araştırma kapsamında seçilen hüseyini makamındaki perdelerin batı müziği ses sistemindeki karşılıkları ve mikrotonal perdelerin hangi parmak pozisyonu ile yapılabileceği gösterilmiştir.

Orujov (2019), “20. Yüzyıl Flüt İcracılığında Yeni Çalgı Teknikleri ve Yeni Ses Efektleri” başlıklı makalesinde, 20. Yüzyıl flüt müziğinde yer alan genişletilmiş teknikler listelenmiş ve açıklanmıştır. Araştırma kapsamında glissando, vibrato ve smorzato, trel ve tremolo, frullato, slap-tongue ve pizzicato, tongue-ram, whistle tones, dairesel nefes, jet whistl, aeolian sounds, tuşlara vurmak ve trompet ağızlığı ile çalmak teknikleri açıklanmıştır. Araştırmanın sonucunda bu tekniklerini bilmenin, çağdaş müziğe ilgi duymayan bir flütçü olsa bile flüt çalma becerisine katkı sağlayacağı söylenmektedir.

Yüksel Dedeoğlu (2019), “Çağdaş Flüt Eserlerinde Mikrotonal Yaklaşımlar” başlıklı yüksek lisans tezinde flüt eğitimi alan öğrencilere farklı bir bakış açısı kazandırmak ve çağdaş flüt eserlerinde kullanılan mikrotonlar hakkında bilgilendirmek amaçlanmıştır. Araştırma kapsamında çağdaş flüt eserlerinde yer alan tekniklerden armonikler, glissando,

kurbağa dili, multifonikler, çalma ve söyleme, perdelere vurma, perküsyon etkisi, pizzicato, fısıltı tonları, jet fısıltıları, trompet sesi ve mikrotonlar incelenerek, tekniklerin yer aldığı eserlerden örnekler verilmiştir. Bu teknikler içerisinde araştırmanın konusu olarak seçilen mikrotonlar detaylı bir şekilde incelenerek tekniğin flütün sınırlarını ne kadar genişlettiği ve notasyonu incelenerek mikrotonların icrasında kullanılan alternatif parmak pozisyonları ve bu teknik için mekanizmasında değişikliğe uğrayan yeni tasarımlı flütlere değinilmiştir. Mikroton tekniğinin yer aldığı çağdaş flüt eserlerinden Sadık Uğraş Durmuş'un "At The Golden Horn", Murat yakın'ın "Tantrum", Robert Aitken'in "Icicle" ve Philippe Durville'nin "After Effect" eserleri incelenmiştir.

Çil (2018), "Geleneksel Türk Müziğinin Flüt İle İcrasında İleri Flüt Tekniklerinden "Mikroton Sesler ve Perde Bükme" Kullanımı" başlıklı yüksek lisans tezinde ileri flüt tekniklerinden mikrotonlar ve perde bükme tekniklerini kullanarak 24 perdeli ses sistemine sahip olan Geleneksel Türk Müziği'nin icrasına yönelik bir çalışma gerçekleştirmiştir. Araştırmada flütte mikroton sesler ve perde bükme teknikleri kullanılarak Geleneksel Türk Müziği eserlerinin seslendirilme düzeyleri değerlendirilmiştir. Araştırma kapsamında Rast, Saba, Uşşak, Hüzam, Karcıgar ve Hicaz makamları Türk Müziği'ni temsil düzeyleri yüksel oldukları düşünülerek seçilmiş, araştırmacı tarafından belirlenen makamlarda yazılmış bir seyir ve bir eserin teslim bölümleri flüt ile önce tonal olarak seslendirilip kaydedilmiş, sonra aynı seyir ve eserin teslim bölümü mikrotonlar ve perde bükme tekniği kullanılarak seslendirilip tekrar kaydedilmiştir. Elde edilen kayıtların sent ve koma analizlerinde "MakamBox" adlı müzik analiz programının perde analizi özelliği kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Her bir makamın dizisinde yer alan perdelerin teknikler ile elde edilebilme durumu saptanmıştır. Çalışmanın Geleneksel Türk Müziği icrasında flüt kullanılabilirliğini göstermesi yönüyle öncü bir çalışma olacağı düşünülmektedir. Araştırma kapsamında kullanılmayan alternatif parmak pozisyonları tekniği ile elde edilebilen mikrotonal seslerinin Geleneksel Türk Müziği icrasına uygunluğunun araştırılabileceği düşünülmektedir. Ayrıca araştırma kapsamında genişletilmiş flüt tekniklerinden kurbağa dili, tongue ram, slap tongue, jet whistle, whistle tones/whisper

tones, bamboo tone, multiple sonorities/multiphonic, bisbigliando, glissando, microtonal ve pitch bend teknikleri notasyonlarıyla birlikte açıklanmıştır.

Gümüş (2018), “Viyolonselde Modern İcra Teknikleri ve Notasyonu” başlıklı yüksek lisans tezinde viyolonsel çalgısında 20. Yüzyıl itibariyle geleneksel ve gelişmiş geleneksel icra teknikleri, modern icra teknikleri olarak üç ana başlık altında teknikleri listelemiş ve bu tekniklerin notasyonu, yeni kavramlar, semboller ve bunların gruplanması için çalışmıştır. Araştırma kapsamında viyolonsel tarihi ve geleneksel teknikler anlatılmış, modern tekniklerden genişletilmiş ses sınırı, mikroton, çeyrek ton, belli olmayan ses, köprü ve kuyruk arasında çalma, üst eşik arkası, köprü üstünde çalma, arşeye fazla basınç uygulama, vida ile vurarak çalma, teli susturmak, sessiz parmakı perküsyon tekniği, enstrumanın değişik bölgelerine elle vurarak çalma, enstruman gövdesine eli sürme olarak listelenmiş ve her bir teknik açıklanmıştır.

Karcılıoğlu (2018), “Yaylı Çalgılarda Kullanılan Modern İcra Teknikleri ve Grafik Notasyonu” başlıklı makalesinde 20. Yüzyılda yaylı çalgıların genişletilmiş tekniklerinin icra ve yazım teknikleri incelemiştir. Literatür taraması yöntemiyle gerçekleştirilmiş çalışma ile konuyla ilgilenen besteci ve icracılara ilgili tekniklerin literatürde nasıl yer aldığı ve notasyonu hakkında başvurabilecekleri bir kaynak oluşturmak amaçlanmıştır. Araştırma kapsamında genişletilmiş ses sınırı, surdin, glissando, çalgının değişik bölgelerine vurarak çalma, mikroton, amplifikasyon, köprü ve kuyruk arasında çalma, köprü üzerinde çalma, arşeye fazla basınç uygulanması, arşeye basınç uygulamadan çalış, özel pizzicato efektleri, hızlı arpej, teli susturma, sessiz parmak ve vibrato-tremolo ele alınarak incelenmiştir. Teknikler açıklanarak ilgili tekniklerin notasyonları örneklendirilmiştir.

Aksoy (2017), “Toru Takemitsu’nun Voice Adlı Eserinin İncelenmesi” başlıklı yüksek lisans tezinde bahsi geçen eserin tarihsel, biçimsel ve yapısal olarak analizi yapılmış ve eserin içerisinde kullanılan modern flüt tekniklerini listeleterek açıklamıştır. Gerçekleştirilen çalışma ile eseri çalışmak isteyen flütistlerin öncelikle besteciye tanımlarını ve anlamalarını sağlamak ve eseri çalmak için gereken teknikleri tespit ederek

icra yöntemlerini sunmak amaçlanmıştır. Dört bölümden oluşan tezin ilk bölümünde bestecinin hayatı, ikinci bölümünde bestecinin etkilendiği bestecilerden Claude DEBUSSY, Olivier MESSIAEN ve John CAGE ile ilişkileri ile müziğini etkileyen estetik ve teknik unsurlar, üçüncü bölümde bestecinin solo flüt eserleri olan Air ve Itinerant'ın genel incelemesi ve son bölümde ise Voice eserinin analizine yer verilmiştir. Eserde kullanılan modern teknikler ve tekniklerin kullanıldığı ölçü sayıları tablo halinde sunulmuştur.

Bulut (2017), “Tarihsel Süreçte Flütün Gelişimi ve İleri Flüt Tekniklerinin Günümüz Türk Bestecileri Tarafından Kullanımı Üzerine Bir İnceleme” başlıklı makalesinde avant-garde çalım tekniklerinin kullanıldığı ve Türk besteciler tarafından yazılmış eserleri tespit etmeyi amaçlamıştır. Araştırma kapsamında flütün tarihsel süreçteki gelişimi ve değişimi anlatılmış, genişletilmiş flüt tekniklerinden ve bu teknikleri kullanan ilk besteciler ile eserlerinden bahsedilmiştir. Çalışmada bahsi geçen teknikler doğal doğuşkanlar, eğilip bükülebilen sesler, ısıklık sesleri, dağınık sesler, parmak sesler, bamboo gamlar, timbral triller, çoklu sesler, kurbağa dili, komalı trill için tuşe vibratosu, dudak titreşimi, glisando, eko efekti için ani ve keskin nüans zıtlıkları, tuşe tıkırtısı, notasız hava akımı, dil tekniği ile hava vermeden tıkırtı ve çalarken şarkılama olarak sıralanmaktadır. E. Varese'in ‘Density 21.5’, L. Berio'nun ‘Sequenza No.1’, A. Jolivet'in ‘Cinq Incantations’, O. Messiaen'in ‘La merle noir’ ve B. Maderna'nın ‘Musica su due dimensioni’ eserleri bu tekniklerin yer aldığı ilk eserler olarak araştırma kapsamında incelenmiştir. Araştırma kapsamında ulaşılabilen bahsi geçen teknikler ile eser bestelemiş olan besteciler ve eserleri ise İlke KARCILIOĞLU ‘Sa-na-ne’, Mert KARABEY ‘Intermezzo’, Onur ÖZMEN ‘Yalnız bir su sineğinin düşleri, Op.3’, Mesruh SAVAŞ ‘Biçimsiz Yansımalar’, Gökçe ALTAY ‘Flute Solo’, Murat YAKIN ‘Tantrum’, Mehmet Can ÖZER ‘Yansımalar-Reflections II’, Özkan MANAV ‘Rüzgarın Gölgeleeri Op.36’ VE ‘Gölgenin Topografyası Op.35’ olarak sıralanmaktadır.

Şenol Sakin (2017), “Use of Extended Flute Techniques in Flute Education in Turkey” başlıklı çalışmasında Türkiye’de flüt eğitimi programlarda genişletilmiş flüt tekniklerinin

kullanım durumunu araştırmıştır. Araştırmada veriler 8 çoktan seçmeli ve 2 açık uçlu olmak üzere hazırlanmış 10 soruluk anket kullanılarak toplanmıştır ve Türkiye’de flüt eğitimi veren çeşitli kurumlarda çalışan 20 öğretim elemanına uygulanmıştır. Bulgulara göre 18 katılımcının flüt eğitim programında genişletilmiş flüt tekniklerine yer verdiği 2 katılımcının ise teknik ve eserleri öğrencilerin seviyesine uygun bulmadıkları için tekniklere yer vermediği, en çok kullanılan tekniklerin kurbağa dili, armonikler, alternatif parmak pozisyonları ve glissando olduğu, öğretim üyeleri genellikle eserlerde yer alan teknikleri çalıştırırken 9 öğretim elemanı öğrencilerinin seviyelerine göre çalıştıracakları teknikleri ve eserleri seçtikleri tespit edilmiştir.

Akbulut Demirci (2016), “Modern Piyano Teknikleri ve İki Örnek” başlıklı makalesinde, 20. yüzyıl piyano müziğinde yer alan modern tekniklerden bahsetmiş ve Mesruh Savaş’ın iki adet eserinin analizini yapmıştır. Araştırmacı modern piyano tekniklerini, hazırlanmış piyano, telli piyano, piyano ile ıslık çalmak, şarkı söylemek ya da konuşmak, bir ya da birkaç tuşa sessizce bastırmak, üst ses kombinasyonu tekniği, vücut parçaları ile tuşlara vurulması, piyanonun farklı parçalarının vurmali çalgı olarak kullanılması, ellerin avuç içi ya da yumruklar ile mikroton kullanımı ve ayak teknikleri ile çalma olarak dokuz madde ile listelemiştir. Araştırma kapsamında modern piyano tekniklerinin öğretilmesi amacıyla yazılmış ve altı eserden oluşan “On the Wire” adlı albümün beşinci ve altıncı eserleri analiz edilmiştir. Araştırma sonucunda eserlerde yer alan teknikler piyanonun teller üzerine kağıt koyulmasıyla hazırlanması, sağ el tırnaklarla veya parmak ucu ile tellerde glissandi inici ve çıkıcı, iki el inici glissando, sağ ve sol el pizzicato, orta pedalın kullanılması, mikroton kullanımı olarak tespit edilmiştir.

Gencel Ataman (2016), “Flüt Öğretiminde Çokseslendirme Teknikleri” başlıklı makalesinde yeni müzik teknikleri kapsamında yer alan söyleyerek çalma tekniği ve multifonik tekniğini tanıtmış ve bu tekniklerin flüt eğitimi sürecindeki uygulamalarına ve katkılarına yer vermiştir. Tarama modeline uygun olarak gerçekleştirilen çalışmada flüt öğretiminde kullanılan çokseslendirme teknikleri ile ilgili kaynaklar taranmış ve elde edilen bilgiler aktarılmıştır. Araştırman ile bu tekniklerin flütteki diğer teknik ve

davranışlarla iç içe olduğu ve diğer teknikleri ilımlu yönde etkilediği tespit edilmiştir. Ton kalitesi ve üretimi açısından da diğer çalışmlara göre daha etkin olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Araştırmanın sonucunda flüt eğitimcilerine flütteki yeni müzik teknikleri konusunda açıklayıcı ve aydınlatıcı olmaları, öğrencilerinin temel çalma becerilerini geliştirebilmek için çokseslendirme tekniklerini kapsayan çalışmaları kullanmaları ve öğrencilerine yeni müzik tekniklerinin yer aldığı flüt eserlerini tanıtmaları önerilmektedir.

Akbulut Demirci, Sungurtekin, Yılmaz ve Engür (2015), “Extended Piano Texhniques and Teaching in Music Education Departments” başlıklı makalelerinde “Müzik Eğitimi Bölümünde Genişletilmiş Piyano Teknikleri ve Öğretimi” başlıklı proje kapsamında gerçekleştirilen çalışmanın sonuçlarını aktarmışlardır. Proje kapsamında Uludağ Üniversitesi Müzik Eğitimi Bölümünde öğrenim gören 16 öğrenci, üç yarıyıl boyunca proje için bestelenen 16 eseri genişletilmiş piyano tekniklerinden yararlanarak metodik olarak öğrenmişlerdir ve öğrencilerin gelişimleri gözlem formları ile değerlendirilmiştir. Ek olarak uygulamaların sonunda 6 öğrenciye yarı yapılandırılmış görüşme formu uygulanarak projenin öğrencilere katkısı araştırılmıştır. Uygulanan gözlem formlarından elde edilen verilere göre beş haftalık eğitim sürecinde ilk kompozisyonun hedef davranışları büyük ölçüde geliştirdiği, ikinci, üçüncü ve dördüncü kompozisyonların hedef davranışları diğerlerine göre orta düzeyde geliştirdiği, beşinci ve altıncı kompozisyonların ise hedef davranışları daha düşük düzeyde geliştirdiği sonuçlarına ulaşılmıştır. Öğrencilere uygulanan görüşme formu sonucunda ise öğrencilerin projeyi kendilerine farklı bir bakış açısı kazandırması yönüyle faydalı buldukları, 5 öğrencinin bilgilerini geliştirme açısından faydalı bulurken 1 öğrencinin sürenin yetersiz olduğunu, 1 öğrenci ise çalışmayı fazla detaylı bularak negatif görüş bildirmiştir.

Botief (2015), “Flute Extended Tecniques: A Practice Guide and Analytical Study Of *Hatching Aliens* By Ian Clarke” başlıklı proje raporunda besteci Ian Clarke’ın *Hatching Aliens* adlı eseri için bir analiz ve çalışma klavuzu hazırlamıştır. Toplamda beş bölümden oluşan çalışmanın ilk bölümünde genişletilmiş teknikler hakkında genel bir bilgi verilmiş, ikinci bölümünde en yaygın olarak kullanılan flüt teknikleri başlığı altında armonikler,

fısıltı tonları, bambu tonu, nefesli ton, çeyrek tonlar ve mikrotonlar, multifonikler, renk trilli, jet fısıltısı, perküsyon etkisi, çalma ve söyleme, döngüsel nefes teknikleri açıklanmış, üçüncü bölümde bestecinin biyografisi ve besteleme tarzı anlatılmış, dördüncü bölümde eser analizi ve beşinci bölümde ise araştırma sonuçlarına yer verilmiştir.

Önertürk (2015a), “20. Yüzyıl Müziğinde Öne Çıkan Flüt Tekniklerinin İncelenmesi ve Oluşabilecek Sorunlarla İlgili İcracı ve Bestecilere Tavsiyeler” başlıklı makalesinde 20. Yüzyıl flüt müziğinde öne çıkan teknikleri incelemiş, eserlerin icrası esnasında karşılaşılabilecek sorunlar ele alınarak bu sorunlara yönelik çözümler üretmek ve çağdaş müzik alanında çalışmak isteyen besteciler için yeni flüt tekniklerinin kullanım yöntemlerini açıklayan bir kaynak olması amaçlanmıştır. Araştırma kapsamında incelenen teknikler tını, ses değişimleri, polifonik ve atak teknikleri olarak dört ana başlıkta incelenmiştir. Bu dört başlık altında incelenen teknikler doğuşkanlar, alternatif parmak kullanımları, ton renkleri, renk trili, ısıklık tekniği, jet fısıltısı, flüt içine hava üfleme ve nefes alma, trompet sesi, glissando, kromatik notalar, ağızlık çevirme, parmak ile glissando, mikrotonlar, ses kullanımı, multifonikleri, fazla üfleme, az üfleme, perde sesleri, perküsyon etkisi, kurbağa dili, pizzicato ve heceleme olarak listelenmektedir. Araştırma kapsamında incelenen 22 tekniğin her birinin nasıl çalışılması gerektiğini ve karşılaşılabilecek sorunları açıklayarak icracılara ve bestecilere bu tekniklerin kullanımı için faydalı olacak yöntemler aktarılmıştır.

Önertürk (2015b), “20. Yüzyıl Solo Flüt Repertuvarına Yön Veren Eserler” başlıklı çalışmasında bahsi geçen eserleri ve bu eserlerde yer alan yeni flüt tekniklerini inceleyerek, bestecilerin yeni flüt tekniklerini kullanım yöntemleri ve solo flüt müziğinin gelişim sürecini anlatan açıklayıcı bir kaynak olmasını amaçlamıştır. Nitel araştırma tekniklerinden biri olan “fenomenoloji” tekniği ile gerçekleştirilen çalışmada, C. Debussy-Syrinx, E. VARESE-Density 21.5, L. BERIO-Sequenza No:1 ve B. FERNEYHOUGH-Cassandra’s Dream Song eserleri ve bu eserlerin solo flüt repertuvarına etkileri incelenmiştir.

Sözer (2015), “Yoshihisa Taira’nın Cadenza I’inde Kullanılan Çağdaş Flüt Teknikleri Üzerine Bir İnceleme” başlıklı yüksek lisans tezinde Japon besteci Yoshihisa Taira’nın hayatı, müziğinin özellikleri ve Cadenza I eserinin analizi, şifreleme ve notasyon teknikleri incelenmiştir. Toplamda dört bölümden oluşan tezin ilk bölümünde flütün tarihinie ve gelişimine yer verilmiştir. İkinci bölümde ise 20. Yüzyıl’da solo flüt için bestelenmiş önemli eserler olan C. Debussy ‘Syrinx’, E. Varese ‘Density 21.5’ ve L. Berio ‘Sequenza I’ incelenmiştir. Üçüncü bölümde Japnya ve Modern Batı Müziği ile ilgili bilgilere yer verilirken dördüncü bölümde ise araştırma kapsamında seçilen besteci ve eserinin analizine yer verilmiştir. Araştırmanın sonucunda bestecinin genişletilmiş flüt teknilerinden multiphonic ve keyclick teknikleri kullanıldığı tespit edilmiştir.

Cebe (2014a), “İnsan Sesi Vurmalı Çalgılar, Piyanı ve Arp Çalgılarındaki Yeni İcra Tekniklerinin 20. Yüzyıldan Günümüze Tarihsel Gelişimi ve Bu Tekniklerin Notasyonu” başlıklı makalesinde başta insan sesindeki gelişmeler olmak üzere , vurmalı çalgılar, piyano ve arp çalgılarındaki yeni çalım tekniklerini, eser örnekleri ve yeni yazım tekniklerinin notasyonu göstermiş ve ek olarak 20. Yüzyılın ilk çeyreğinden günümüze kadar olan süreçteki gelişimlerini incelemiştir. Cebe insan sesindeki gelişmeleri efektler, multifonikler ve mırıldanma formunda sessiz kalma tekniği ve eller ağzın üstünde yavaşça ağzı açıp kapama teknikleri olarak, vurmalı çalgılardaki gelişmeleri çalgıların kendilerine ait sembollerle gösterilmesi, bagetlerin tınısal farklılıkları, bagetin çalgı üzerindeki vuruş pozisyonu ve uyumunu belirleyen semboller olarak, piyanodaki gelişmeleri muting-susturmak, armonikler- doğuşkanlar, telleri sarmak, farklı tını çeşitliliği için tellere vurma, bageti el ve diğer objelerle gövdenin tahtası ve şasesine vurma olarak, arptaki gelişmeleri ise bagetlerle tellere vurma, bagetle sadece bir tele vurmaki damping (ellerler titreşen telleri susturmak, triller, pres de la table ve bisbigliando olarak sıralamışve bu tekniklerin nota üzerindeki gösterimlerini aktarmıştır.

Cebe (2014b), “Yaylı ve Üflemeli Çalgılarda Yeni Çalım Tekniklerinin 20. Yüzyıldan Günümüze Tarihsel Gelişimi ve Bu Tekniklerin Notalanması” başlıklı makalesinde bahsi geçen çalgıların yeni çalım tekniklerini, eser örnekleri ve yeni yazım tekniklerinin

notasyonu göstermiş ve ek olarak 20. Yüzyılın ilk çeyreğinden günümüze kadar olan süreçteki gelişimlerini incelemiştir. Cebe, yaylı çalgılardaki çalım tekniklerini perküsif etkiler, çalarken şarkı söylemek, döngüsel yay kullanımı, geleneksel tekniklerin kombinasyonları ve uzantıları olmak üzere 4 ana gelişme, üflemeli çalgılardaki yeni çalım tekniklerini ise multifonikler, perküsif efektler, çalgının ağızlığın tek başına kullanımı veya ağızlıksız kullanımı, geleneksel tekniklerin çeşitli uzantıları ve ayn nota için çalgıda mevcut sabit parmak hareketlerini değiştirmek olarak 5 ana gelişme olarak tespit etmiş ve bu gelişmelerin notasyonlarını listelemiştir.

Karaçetin (2013), “20. Yüzyılda Sanatta ve Klasik Batı Müziğinde Akımlar Sonucu Klarnette Gelişen Modern Çalım Teknikleri” başlıklı sanatta yeterlik tezinde Türk bestecilerin klarnet çalgısındaki modern çalım tekniklerine ilişkin görüşlerini içermektedir. Araştırma kapsamında modern klarnet tekniklerinden sürdün, glisando/portamento, armonikleri, perküsif sesler, tokat dili vuruşu, tuş şingirtisi, bükülmeler, ampfiyasyon, kurbağa dili, vibrato, alternatif parmak pozisyonları, nefes ve hava sesleri, devamlı nefes, ekotonlar, el vuruşu, ağızlık olmadan çalma, multifonikler, multifonik şarkı söyleme, sadece ağızlıklı çalma ve fiziksel hareket teknikleri ele alınarak açıklanmış, 1970 sonrası klarnet için müzik yazmış olan besteciler ve eserleri listelenmiştir. Prof. Ali Özkan MANAV, Mete SAKPINAR ve Oğuzhan BALCI ile yapılmış görüşmeler ile modern klarnet teknikleri ile ilgili bestecilerin görüşleri aktarılmıştır.

Uşen (2013), “Postmodern Müzik Kavramı Bağlamında Luciano Berio’nun Sequenza I Adlı Eseri ve Bu Eserde Kullanılan Çağdaş Flüt Teknikleri” başlıklı sanatta yeterlik eser çalışmasında bahsi geçen eseri postmodern müzik kavramı bağlamında inceleyerek esere farklı bir bakış açısı kazandırmak amaçlanmıştır. Araştırma kapsamında 20. Yüzyılın ikinci yarısında ortaya çıkan postmodernizm kavramı ele alınmış, Luciano Berio’nun Sequenza I adlı eseri analiz edilerek postmodernizmi çağrıştıran öğeler tespit edilmiş ve çağdaş flüt teknikleri incelenmiştir. Teknikler geneleksi çalma yöntemiyle elde edilen teknikler (vibrato, doğal armonik sesler, flutter dil vurma, multifonikler, mikrotonlar, glissando, çal

ve söyle) ve gövdenin rezonansını kullanarak elde edilen teknikler (perdelere vurma, jet fısıltıları) olmak üzere iki başlık altında ele alınarak açıklanmıştır.

Şenol (2012), “Romantik Dönem Bestecilerinin Flüt Eserleri ve Günümüz Flüt Eğitime Yansımaları” başlıklı yüksek lisans tezinde; Romantik dönem bestecilerinin flüt literatürüne yaptıkları katkıları ve Romantik dönem flüt eserlerini belirlemek amaçlanmıştır. Romantik dönem flüt eserlerini belirlenmesinde kaynak tarama yöntemi kullanılmıştır ve görüşme tekniklerinden yararlanılarak konunun uzmanlarından bilgiler alınmıştır. Romantik Dönemde flüt eseri besteleyen 334 besteciye, 438 solo flüt eserine, 104 flüt konçertosuna, 94 flüt ve piyano için sonatına, 2903 piyano veya orkestra eşlikli küçük çaplı esere, 282 metoda ulaşılmıştır. Araştırmacı sonuç olarak toplamda 3539 adet Romantik Dönem flüt eserine ulaşmıştır. Bu eserlerin %86,20’si orijinal, %13.80 düzenleme eserlerdir. Yapılan görüşmelere göre flütün Barok Dönemde popüler bir çalgı olduğuna, Klasik Dönemde önemli eserler bestelenmesine karşın Barok Döneme kıyasla daha az gelişen bir literatürü olduğunu sonucuna ulaşılmıştır. Romantik Dönemde ise dönemin büyük bestecilerinden flütçü-bestecilerin flüt için pek çok eser bestelediği, dönemin operalarının arylarından oluşan tema ve çeşitleme formunda ve virtüöziteyi ön plana çıkartan eserler besteledikleri belirlenmiştir. Görüşme sonuçlarına flütçü bestecilerin eserlerinin virtüözite, müzikalite ve gösterişe önem verdiğini, bu eserlerde piyanonun da en az flüt kadar önemli olduğu, armonik, melodik, ritmik anlamda önemli eserler olduğu ifade edilmiştir. Uzmanların görüşlerine göre bu dönem flütçülerinin flüt literatürüne büyük ölçüde katkısı vardır, bu dönemde bestelenmiş eserlerin müzikalite gelişimi açısından önemli görülmektedir, ayrıca bu dönemde yazılmış metotların teknik ve tonal çalışmalarını geçmiş ve şimdiki zaman arasında bir halka görevi görmektedir. Araştırmanın sonuçlarına göre Romantik döneme ilişkin metot ve etütlerin kullanılması teknik gelişim açısından faydalı olacağını düşünülmektedir. Ayrıca bu dönemin stil özelliklerinin doğru şekilde tanınip yorumlanabilmesi için flüt eğitiminde ve konser programlarında bu eserlere daha çok yer verilmesi önerilmektedir.

Seçkin (2011), “1950 Sonrası Flüt Müziği ve Özel Efektler” başlıklı yüksek lisans tezinde 20. yüzyıl flüt müziğinde kullanılan yeni teknikleri listelemiştir. Toplamda iki bölümden oluşan tezin ilk bölümünde 1950 sonrası avangard çalım tekniklerini incelemiş, ikinci bölümde ise 20. yüzyılda geliştirilen yeni çalım teknikleri ve yeni flüt ağızlıklarından bahsetmiştir. Çalışmada yer alan yeni çalım teknikleri kurbağa dili, vurgu ve vuruş sesleri, bükülmeler, fısıltı tonları, gürültü sesleri, jet ısıkları, çalarken şarkı söylemek, nefes sirkülasyonu, mikrotonlar, glisando ve multifonikler olarak sıralanmış ve her bir teknik açıklanmıştır.

Akbulut (2010), “The Use of Extended Piano Techniques at Conservatoires in Turkey” başlıklı makalesinde Türkiye’de eğitim veren konservatuvarlarda genişletilmiş piyano tekniklerinin kullanım durumunu belirlemeyi amaçlamıştır. Bunun için klasik müzik türünde eğitim veren 14 devlet konservatuvarından rastgele seçilen 10 professöre yarı yapılandırılmış görüşme formu uygulanmıştır ve elde edilen veriler içerik analizi yöntemiyle analiz edilmiştir. Elde edilen verilere göre genişletilmiş piyano tekniklerinin araştırmaya katılan okulların %80’inde hiç çalınmadığı veya nadiren çalındığı buna karşın eğitimcilerin %90’ının teknikler hakkında olumlu bir bakış açısına sahip oldukları ve %80’inin ise bu teknikleri tanımanın ve incelemenin önemli olduğunu, %60’ının ise genişletilmiş piyano tekniklerinin çalışmanın öğrencilerin müzikal gelişimleri üzerinde olumlu bir etkisi olduğunu düşündükleri sonuçlarına ulaşılmıştır.

Kara (2010), “Türkiye ve Amerika Birleşik Devletleri’nde Lisans Düzeyinde Verilen Flüt Eğitiminin Karşılaştırılması” başlıklı yüksek lisans tezinde bahsi geçen ülkelerde flüt derslerini yürüten eğitimcilerin görüşlerini derleyerek, bu görüşler ile bu ülkelerdeki flüt eğitiminin değerlendirmek ve kullanılan öğretim yöntemleri, teknikler ve materyalleri tespit ederek karşılaştırılmıştır. Araştırma kapsamında flüt teknikleri ve öğretim yöntemleri başlığı altında ileri flüt teknikleri ve 21. Yüzyıl flüt müziği de incelenmiştir. Görüşme verilerine göre ABD grubundaki öğretmenlerin %69.84’ünün ısıklık sesi, %63.49’unun çok sesli çalma, %61.90’nın aynı sesi eşzamanlı çalma ve söyleme tekniğini, Türkiye grubundaki öğretmenlern ise %52.94’ünün glissando, %32.35’inin aynı sesi eşzamanlı

çalma ve söyleme, %26.47'sinin ıslık sesi öğrettikleri tespit edilmiştir. ABD'deki eğitimciler bu teknikler dışında ise doğuşkanlar, perdelere vurma, jetwhistle, tongue rum tekniklerini, Türkiye'deki eğitimciler ise kurbağa dili, doğuşkanlar, jet-ton ve trompet-ton tekniklerini de öğrettiklerini söylerken, üç eğitimci bu teknikleri lisans düzeyinde öğretmeyi uygun bulmadıklarını ve konuyla ilgili hiçbir çalışma yapmadıklarını belirtmişlerdir. Bu tekniklerin zorunlu olma durumuyla ilgili soruya ise ABD'deki eğitimcilerin %52.54'ü hayır derken Türkiye'deki eğitimcilerin ise %90.62'si hayır demiştir.

Monier (2010), “Theree Works For Flute by Ian Clarke: An Analysis and Performance Guide” başlıklı doktora çalışmasında günümüzün önde gelen bestecilerin biri olan Ian Clarke'nin genişletilmiş flüt tekniklerinin yer aldığı iki solo flüt için ve bir flüt topluluğu için bestelediği üç eseri analiz ederek eserleri seslendirmek isteyenler için çalışma klavuzları oluşturulmuştur. Çalışmanın ilk bölümünde bestecinin biyografisi, ikinci bölümünde solo flüt için bestelenmiş “The Great Train Race”, üçüncü bölümünde solo flüt için bestelenmiş “Zoom Tube”, dördüncü bölümünde 7 flüt için bestelenmiş “Within...” eserlerinin analizleri ve çalışma klavuzlarına yer verilmiş, beşinci bölümde ise çalışmanın sonuçları yer almaktadır. Buna ek olarak Ian Clarke ile yapılan görüşmenin transkripsiyonuna, genişletilmiş flüt tekniklerinin kullanıldığı benzer eserlerin listesine yer verilmiştir.

Özer (2010), “Flüt Tekniğinin Çağdaş Anlayışla İncelenmesi” başlıklı yüksek lisans tezinde flütün tarihsel gelişimi, flüt ailesi, flüt seçimi ve ton, artikülasyon, vibrato, nefes ve duruş gibi konulara değinilmiş ve “Avant-garde” çalım ve yazım tekniklerinden bahsedilmiştir. Araştırma kapsamında ele alınan çağdaş çalım teknikleri glisando, mikrotonlar, doğal armonikler, alternatif parmak pozisyonları, gırtlak ayarı, sesteki değişimler, multifonikler, atak ve hava akımının etkileri, ıslık sesleri, trompet efekti, jet ıslık, bükülme sesler ve elektro-akustik müzik olarak sıralanmaktadır.

Şekercioğlu (2008), “20. ve 21. Yüzyıla Ait Obua Eserlerinde Yeni Arayışlar ve Çalım Teknikleri” başlıklı yüksek lisans tezinde 20. Yüzyıldan günümüze kadar bestelenmiş

eserlerde yer alan yeni obua alım teknikleri, bu tekniklerin alıma yardımcı olacak çalışmalar ve bilgilere yer verilmiştir. Toplamda beş bölümden oluşan tezin ilk bölümünde 20. Yüzyıl müziğinin genel yapısı, tarihi ve gelişimi, ikinci bölümünde bu dönemde kullanılan çeşitli obua teknikleri, üçüncü bölümünde obua repertuvarına yenilik getiren obuacılar ve drdnce bölümünde ise modern obua müziğinde yer alan temalara ile bu dönemde yazılmış obua eserlerine, beşinci bölümünde ise oba repertuvarındaki postmodernizm dönemine ilişkin bilgiler verilmiştir. Araştırma kapsamında ele alınan yeni obua teknikleri monofonikler, mikrotonalite ve ses kaydırma, alternatif parmak pozisyonları, vibrato, çift dil alım tekniğ i, kurbağ a dili alım tekniğ i, farklı kamışlar, multifonikler, döngüsel nefes alım tekniğ i, çift armonikler, çalarken söyleme tekniğ i, elektronik aletlerin obua ile kullanımı ve aleatorik efektler listelenmiş ve tekniklerin her biri açıklanmıştır. Araştırmanın sonucunda tekniklerin uygulanabilmesi için yer verilen çalışmaların ve 20. ve 21. Yüzyıl eserlerinin hakkında verilen bilgilerle çalışmanın modern eserleri repertuvarına almak isteyen obuacılar a faydalı olacak bir kaynak olduğ u düşünülmektedir.

Mecid (2005), ‘‘Romantizm Dönemi Bestecilerinin Eserlerinde Nefesli ve Vurmalı algılar’’ başlıklı yüksek lisans tezinde, ilgili dönemin bestecilerinin eserlerinde üflemeli ve vurmalı algıları nasıl kullandıklarını ortaya koymak, bu alanda çalışan müzisyenlere yol göstermek ve bu alanda yapılacak yeni çalışmalara kaynaklık etmek amaçlanmıştır. Araştırmanın ilk basamağ ında Romantik Dönem müziğinin özellikleri ve bu dönemin bestecilerinin müzikal fikirleri, hayatları ve eserleri ortaya konulmuştur. Daha sonra ise dönemin bestecilerinin üflemeli ve vurmalı algıları nasıl kullandıkları, bu çalgıların dönem içerisinde nasıl bir gelişim gösterdikleri, solo olarak yazılmış eserlerde bestecilerin solo enstrumanı seçmelerindeki nedenleri belirlemek amaçlanmıştır. Araştırma kapsamında hayatı incelenen besteciler; Carl Maria von Weber, Ludwig Spohr, Franz Schubert, Robert Schumann, Gioacchino Rossini, Hector Berlioz, Richard Wagner, Johannes Brahms ve Camille Saint-Saens olarak sıralanmaktadır. Araştırmanın sonucunda dönemin bestecilerinin senfonik orkestraya nefesli ve vurmalı algıları ekleyerek yeni bir dünya

yarattıklarını, senfonik orkestranın en parlak ve zengin kullandığı dönemin romantik dönem olduğunu, bu dönemde nefesli çalgıların yapı bakımından büyük değişikliklere uğradığını ve bestecilerin eserlerinde önemli bir yer edindiğini, dönemin bestecilerinin eserlerinde vatan sevgisi, ulusal kültür, geçmiş tarih ile folklor, halkın yaşamı gibi konuların hakim olduğu, bestecilerin bu konuları görsel, şiirsel ve renkli bir biçimde ifade ettikleri ve bunu müzik aletleriyle aktarmaya çalıştıkları tespit edilmiştir. Araştırmacı dönemin özelliklerini anlaşılır bir şekilde eserlerine yansıtmış olan bestecilerin eserlerinin müzik eğitimi veren kurumlarda müfredata alınarak öğretilmesini ve araştırılmasını, araştırmada belirtilen eserlerin yanında diğer form yapısındaki eserlerin de incelenmesini, eserlerden elde edilen sonuçlar doğrultusunda döneme ait özelliklerin anlaşılabilmesi için kaynak kitaplar oluşturulmasını, dönemin müziğinin daha iyi anlaşılabilmesi için araştırmanın başka bestecilerin eserlerini de dahil ederek kitaplara dönüştürülmesini ve dönemin öğretici tarafı olan eserlerin incelenerek arşivlenmesini önermektedir.

Akıncı (1994), “Yan Flüt Tekniği ve Yan Flüt Dağarının İncelenmesi” başlıklı yüksek lisans tezinde; ülkemizde flüt üzerine yazılmış kaynakların azlığına ve elimizde bulunanların ise daha çok yabancı kaynaklar olduğuna dikkat çekmiştir. İki bölüm olarak hazırladığı tezinin ilk bölümünde flüt hakkında genel bilgileri flüt tarihi ve flüt çalma tekniği hakkında genel bilgilere yer verirken, ikinci bölümünde ise flüt dağarını incelemiş ve türlere göre eser bestelemiş olan bestecileri listelemiştir. Daha sonra bu listeyi günümüzde en çok çalınan etüt, sonat, dinleti parçası ve konçertolar başlıkları altında listelemiştir. Araştırmacı çalışmasının flütçülere flüt solo, flüt-piyano ve flüt-orkestra için yazılmış eserlere ulaşma imkanı sağladığını düşünmektedir. Akıncı bu türdeki çalışmaların flüt ile ilgili çalışmalar yapmak isteyenlere motivasyon sağladığını öne sürmüştür.

BÖLÜM III

YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın modeli, evren ve örneklem, veri toplama araçları açıklanmış, verilerin işlenmesinde ve analizinde kullanılacak yöntem ve tekniklere yer verilmiştir.

3.1. Araştırmanın Modeli

Araştırma flüt eğitimcileri ve flütistler ile yapılan görüşmeler ile katılımcıların genişletilmiş flüt teknikleriyle ilgili görüşlerini betimlemek amacıyla nitel araştırma desenlerinden durum çalışmasına uygun olarak gerçekleştirilmiştir. Yıldırım ve Şimşek (2018) nitel durum çalışmalarında amacın bir ya da birkaç durumun derinliğine araştırılması olduğunu ifade etmektedirler.

3.2. Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini devlet konservatuvarları, güzel sanatlar liseleri, eğitim fakültelerinin müzik eğitimi anabilim dalları, güzel sanatlar fakülteleri ve müzik ve sahne sanatları fakültelerinde flüt dersleri veren flüt eğitimcilerinin ve çeşitli orkestralarda görev yapan flütistler oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemini ise seçkisiz örnekleme tekniklerinden biri olan tabaka örnekleme tekniği kullanılarak oluşturulan 16 katılımcı oluşturmaktadır. Yıldırım ve Şimşek (2018) tabaka örnekleme tekniğini sınırları belirlenmiş bir evrende alt

tabakalar veya alt birim gruplarının var olduğu durumlarda kullanılan bir teknik olduğunu ve evren içerisinde yer alan alt tabakalardan yola çıkarak evren üzerinde çalışıldığını aktarmaktadırlar

Tablo 1

Katılımcıların Üniversitelere/Kurumlara Göre Dağılımı

Üniversite/Kurum Adı	f	%
Dokuz Eylül Üniversitesi	2	12,5
Uludağ Üniversitesi	2	12,5
Ankara Müzik ve Güzel Sanatlar Üniversitesi	1	6,25
Akdeniz Üniversitesi	1	6,25
Amasya Üniversitesi	1	6,25
Çanakkale 18 Mart Üniversitesi	1	6,25
Cumhurbaşkanlığı Senfoni Orkestrası	1	6,25
Gazi Üniversitesi	1	6,25
İstanbul Devlet Opera ve Balesi	1	6,25
Karabük Üniversitesi	1	6,25
Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi	1	6,25
Trakya Üniversitesi	1	6,25
Başkent Oda Orkestrası	1	6,25
Yaşar Üniversitesi	1	6,25
Toplam	16	100

Tablo 2

Katılımcılara Ait Demografik Bilgiler

Unvan	f	%
Dr. Öğr. Üyesi	4	25
Flütist	4	25
Doç. Dr.	2	12,50
Öğr. El.	2	12,50
Prof. Dr.	1	6,25
Doç.	1	6,25
Öğr. Üyesi	1	6,25
Arş. Gör.	1	6,25
Toplam	16	100

Tablo 3

Katılımcıların Eğitim Düzeylerine İlişkin Bilgiler

Mezuniyet Düzeyi	f	%
Yüksek Lisans	8	50
Doktora	7	43,75
Sanatta Yeterlik	1	6,25
Toplam	16	100

3.3. Verilerin Toplanması

Araştırma kapsamında elde edilen veriler flüt eğitimcilerine ve flütistlere uygulanan araştırmacı tarafından hazırlanmış olan görüşme formu ile toplanmıştır. Büyüköztürk, Kılıç Çakmak, Akgün, Karadeniz ve Demirel (2016), görüşmeyi araştırmada cevabı aranılan sorularla ilgili kişilerden verileri toplamak olarak tanımlamaktadırlar. Stewart ve Cash (1985) ise görüşme tekniğini, ciddi bir amaç için gerçekleştirilen önceden belirlenmiş soru sorma ve cevaplamaya dayalı ilerleyen karşılıklı ve etkileşimli bir iletişim süreci olarak tanımlamaktadırlar. Büyüköztürk, Kılıç Çakmak, Akgün, Karadeniz ve Demirel (2016), yarı yapılandırılmış görüşmelerin sabit seçenekli cevaplamayla ilgili alanda derinlemesine gidilebilmeyi birleştirdiğini söylemektedirler.

3.4. Verilerin Analizi

Araştırma kapsamında flüt eğitimcileriyle yapılan görüşmeler ile elde edilen veriler içerik analizi yöntemi kullanılarak analiz edilmiştir. Yıldırım ve Şimşek (2018), içerik analizinin toplanan verilerin derinlemesine analiz edilmesini gerektirdiğini ve önceden belli olmayan temalar ile boyutların ortaya çıkarılmasını sağladığını söylemektedirler.

BÖLÜM IV

BULGULAR VE YORUM

Bu bölümde araştırmanın bulgu ve yorumlarına alt problemler çerçevesinde yer verilmiştir.

4.1. Birinci Alt Probleme Yönelik Bulgular ve Yorum

Aşağıda araştırmanın birinci alt problemi ele alınıp yorumlanmıştır. Araştırmanın birinci alt problemi aşağıdaki gibidir.

Birinci alt problem: Flüt dersleri ve konserlerde yer verilen genişletilmiş flüt tekniklerini içeren eserler nelerdir?

Tablo 4

Flüt Dersleri ve Konserlerde Yer Verilen Genişletilmiş Flüt Tekniklerini İçeren Eserler ve Bestecileri

Besteci	Eser
Altay, G.	Flute Solo
Amirov, F.	Flüt İçin 6 Eser
Atiken, R.	İcicle- Flüt Solo
Aydın, Y.	Eight
	Eight Reflections
Berio, L.	Sequenza I
Boulez, P.	Sonatin
	Chatter for two flutes
	"Junction" (Speak & Sing)
Chamberlain, N.	Crosswalk Flute solo

	Smorgasbord for flute solo and piccolo
	The Great Train Race
	Beverley- Flute Solo
Clarke, I.	Zoom Tube- Flute solo
	Hatching Aliens
	Maya
Coleman, V.	Wish Sonatine for flute and piano
Colquhoun, M.	Charanga Flute solo
Çetiz, M.	Ritual of Unknown Mythologies
Debussy, C.	Syrinx
Denissow, E.	Solo für Flöte (1972)
	Sliding Life Blues- Flute Solo
	Afterlight- FluteSolo
Dick, R.	Flying lessons I
	Lookout
Doğuduyal, M.	The Mouldy Existence
Doppler, A.F.	Fantasie Pastorale Hongorise ‘Macar Pastoral Fantezi’
Dufautrelle, S.	Asia
Dutilleux, H.	Sonatin
Eren, H. C.	Luftschloss Passacaglia
Esen, C.	Flute Sonata No.1 Op.14
	Flute Sonata No.2 Op. 18
Ferneyhough, B.	Cassandra’s Dream Song
François, R.	Flüt ve Piyano için Piece 3,4,5. Bölüm
Fukushima, K.	Mei
	Requiem (1957)
Gasser, U.	Paper Blossoms (PapierBluten): 24 Short Pieces for Flute
	Rapid Fire
Higdon, J.	Flute Poetic-Flute and piano
	Legacy- Flute and piano
	Auf-Trumpf
Holliger, H.	(é)cri(t)
	Sonate (in)solit(air)e
	Taire
Honegger, A.	Danse de la Chèvre ‘Keçilerin Dansı’
Hurel, P.	Loops I
Ibert, J.	Konçerto
	Flüt Konçertosu
	Chant de Linos
Jolivet, A.	Sonat
	Cinq Incantations
Karabey, M.	Intermezzo
Karcilioğlu, İ.	Sa-na-ne
Keulen, G.V.	Twelve studies for flute solo
Korsakov, N.R.	The Flight of The Bumblebee
Ledeuil, E.	Ghost

Manav, Ö.	Rüzgarın gölgeleri Op.36
	Gölgenin Topografyası Op.35
Maderna, B.	Cadenza da dimensioni III For Flute
Mantovani, B.	Früh
Moyse, L.	Variations on three Japanese songs
Offermans, W.	Honami Flute solo
	Drigo's dream
	Kagome Kagome
	Studie no. 2: Harmonics
	Studie no. 5: Multiphonics
	Tsuru-no-Sugomori
	Workingsong 2
Özatalay, Y.	Yok Mu, Var (2020)
Özer, M. C.	Yansımalar-Reflections II
Özmen, O.	Yalnız Bir Su Sineğinin Düşleri Op.3
Pattilo, G.	Three Beats for Beatbox Flute
Pehlivan, E.	Sonbahar Ritmi
Piazzola, A.	Night Club
	Tango Etütleri (İki Flüt İçin)
Ran, S.	East Wind Flute solo
Roussel, A.	Joueurs de Flute
Savaş, M.	Biçimsiz Yansımalar
Sollberger, H.	Grand Quartet for Flutes (1962)
	Hara- for alto flute
	New Millennium Memo- Flüt solo
	Spillville- for flute, guitar, cello
Stockhausen, K.	Xi
	THINKI
	FLAUTINA
Taira, Y.	Cadenza I
Takemitsu, T.	Air
	Itinerant
	Voice
Tanada, F.	F
Tramontano, D.	Solipsism
Tuncer, M. Ö.	Spider Attack
Türkmen, O.	Kurşundan
Varese, E.	Density 21.5
Yakın, M.	Tantrum
Yayalar, T.	Penumbrae
Yun, I.	Garact
	Salomo

Araştırma sonucunda flüt dersleri ve konserlerde yer verilen ve genişletilmiş flüt tekniklerini içeren 61 bestecinin 98 adet eserine ulaşılmıştır. Katılımcılardan yalnızca biri öğrencilerinin seviyesi nedeniyle bu eserlerini çaldıramadığını söylerken, iki katılımcı ise Ian Clarke'ın “The Great Train Race” adlı eserini çaldırmaları bile döngüsel nefes tekniğini örneklemek için öğrencilerine dinlettiklerini söylemişlerdir.

4.2. İkinci Alt Probleme Yönelik Bulgular ve Yorum

İkinci alt problem: Genişletilmiş flüt tekniklerinin flüt eğitim sürecinde kullanılmasına ilişkin uzman görüşleri nasıldır?

Aşağıda araştırmanın ikinci alt problemi ele alınıp yorumlanmıştır. Araştırmanın ikinci alt problemi aşağıdaki gibidir.

Bu alt problem için katılımcılara 4 adet soru sorulmuştur.

Soru 1: Genişletilmiş flüt teknikleri nasıl çalışılmalıdır? Teknikler çalışılırken dikkat edilmesi gerekenler noktalar nelerdir? Teknikleri çalışmak isteyen flütçülere önerileriniz nelerdir?

Tablo 5

Katılımcıların Genişletilmiş Flüt Teknikleri İçin Çalışmak İsteyenlere Önerilerine İlişkin

Oluşturulan Kodlar

Kod No	Kod	f	%
1	Çalgı Hakimiyeti	11	68,75
2	Ek Kaynak Kullanımı	6	37,5
3	Notasyonu Tanıma	4	25
4	Esneklik-Rahatlık	4	25
5	Bilinçli Öğretmen	3	18,75
6	Erken Yaş	2	12,5
7	Gruplayarak Çalışma	2	12,5
8	Beste Yapma	2	12,5
9	Benzetme	2	12,5
10	Cesaret- Özgüven	2	12,5
11	Basitten Zora	2	12,5

Katılımcılarla yapılan görüşmeler sonucunda katılımcıların genişletilmiş flüt tekniklerini çalışmak isteyen flütçülere önerilerine ilişkin oluşan kodlar yukarıdaki tabloda yer almaktadır. Yapılan görüşmeler sonucunda katılımcıların %68,75'i çalgısına hakim olan ve belirli bir teknik seviyeye ulaşmış öğrencilerin bu teknikleri çalışmasını önermektedirler. Katılımcıların %37,5'i teknikleri çalışmak isteyenlere çalışma sürecinde çeşitli ek kaynaklardan faydalanılabileceğini önermektedirler. Katılımcıların %25'si ise genişletilmiş flüt tekniklerini çalışma sürecinde tekniklerin notasyonunu tanımanın, esnek ve rahat olmanın önemini vurgulamışlardır. Katılımcı 5 ve katılımcı 11 ise teknikleri tek tek açıklayan ve nasıl çalışılması gerektiğini anlatan bilgiler sunmuşlardır. Katılımcı 3 ve katılımcı 10'un öğretim yöntemleri paralellik göstermekte, öğrencilere teknikleri gruplayarak öğrettiklerini, teknikleri öğretirken benzetmelerden faydalandıklarını, öğrencilerin teknikleri özümseyebilmesi amacıyla öğrencilere teknikleri içeren besteler yaptırdıklarını ve erken yaşlardaki öğrencilerle de bu teknikleri çalışabileceklerini ifade etmişlerdir. Katılımcıların %18,75'i ise tekniklerin bilinçli bir eğitiminin yönlendirmesiyle çalışılması gerektiğini söylemektedirler.

Katılımcı 3: Ben bu teknikleri öğrenciye göre, yaş skalası çok önemli, benim için her zaman küçük öğrencilerle büyük öğrencileri farklı tutuyorum. Eğer büyük öğrenciler hiç tanışmamışsa bu tekniklerle, mesela bir yarışmaya katılacaksa ve o yarışmanın zorunlu parçası olarak karşısına çıkıyorsa o zaman o öğrenciye eserin içerisindeki teknikleri tanıtmam gerekiyor. Ama genel olarak yaptığım şey şu şekilde. Üçlü dörtlü gruplarla öğrenciye eserlerin notasyonunu sunuyorum. Mesela üç tane teknik gösteriyorum, şifreleme, notasyonunu tanıtıyorum. Sonrasında o tekniği çalışıyorum ve tekniğin nasıl olduğunu duyuyor öğrenci. Daha sonra ondan yapmasını istiyorum ve sonrasında küçük bir etüdün içerisinde o notayı duymasını sağlıyorum. Arkasından diğer iki tekniği de bu şekilde çalıştıktan sonra bunu pekiştirmesini istiyorum. Bunun için de tekniklerle ilgili bir beste yapmasını istiyorum, bir etüt oluşturmasını istiyorum. Bu tamamen benim yaptığım bir şey. Bu şekilde öğrenci bu üç tekniği hem tanımış hem pekiştirmiş hem de hayal

gücüne yönelik bir şeyler yapmış oluyor. Bu şekilde çok severek ve kendine güvenli çalmış oluyor. Teknikler içselleşmiş oluyor ve klasik notasyonu çalmaya alışmış öğrencilerin de tekniklere karşı önyargısı ortadan kalkmış oluyor. Bunu çok başarılı öğrencilerde 4-5 tekniğe çıkarıyorum. Teknikleri çalışmak isteyenlere önerim ise, hocanın çok bilinçli olması, öğrencinin herhangi bir pozisyonunun bozulmaması, entonasyon kaygısıyla kasılmaması ve fiziksel bir zarara uğramaması, gözlerini dört açıp dikkatli bir şekilde takip etmesi gerekiyor. Öğrencinin de kulağıyla ne yaptığını duyup ona göre çalışması gerekiyor, kulak burada birincil yardımcı. Büyük öğrencilerle tekniklere başladığımızda ise zamanımız olmadığı için, mesela öğrenci bir yarışmaya hazırlanacaksa ve zamanımız kısıtlıysa, hızlıca teknikleri tanıtıp, esere göre öğrencinin hayal gücünde bir imaj yaratmaya çalışıyorum, cümlelemelerinde, çünkü klasik notasyondan farklı. Eser içerisindeki tekniklerden gidiyorum büyük öğrenciler için. Küçük öğrencilerle çok rahat çalışıyorum çünkü önyargısız oluyorlar. Çoğu tekniği bir hayvana, yağmur damlalarına falan benzeterek çalışıyorum onlarla. Ancak yetişkin öğrencilerde hep bir kalıp içerisinde yetiştikleri için bir zorluk yaşıyorum. Sürekli kendilerini tutuyorlar, çekiniyorlar, kulakları yadırgıyor falan, büyüklerde bunu aşmaya çalışıyorum. Bu müziğin daha özgür ve daha ifadesel, bireysel-kişisel yorumlanabileceğinin farkına varmaları gerektiğini anlatmaya çalışıyorum. Bence her öğrenci müziği anlayabildiği, notasyonu anlayabildiği zaman bu teknikleri çalışabilir.

Katılımcı 4: İnsanın elini korkak alıştırmaması lazım bu tarz şeyleri çalışırken. Birazcık abartarak yaklaşmalı, yani bizde akademik yaklaşımda “aman ambişürüm bozulmasın, aman bir şey olmasın, dilim sertleşmesin, parmağım yamulmasın” gibi. Şimdi bunları gerçekten bir kenara bırakmak gerekiyor. Esnek ve dönüştürülebilir olmak bizim prensibimiz. Çekindiğiniz zaman sonuç elde edemezsiniz çünkü çok tiyatral bir şey. Hem bir akrobasi söz konusu hem de flütün ses dokusunu genişleten bir durum var.

Katılımcı 8: Genişletilmiş flüt teknikleri temel teknikler kazanıldıktan sonra birden fazla temel tekniğin ya da sonradan farklı açıklamalarla bilgi birikimini farklı biçimlerde yönlendirilerek ses elde etmek için kullanılacak teknikler bütünü olarak düşünürsek genişletilmiş flüt tekniklerini, öncelikle temel tekniklerin en azından bir kısmının kazanılmış olması, bu konuyla ilgili flütçünün, öğrencinin endişelerinin sıkıntılarının kalmamış olması ve bazı şeyleri bilerek, isteyerek bozmak- değiştirmek konusunda bunları sağlıklı olarak yapabilmesi lazım. Çünkü genişletilmiş flüt tekniklerini kullandıktan sonra temel tekniklerde kayıp yaşanacaksa bu istemediğimiz bir zaman ve emek kaybı olmuş olur, motivasyon kaybı olmuş olur. Flütçülere önerilerim, genişletilmiş flüt teknikleri şu an karşımıza birçok sosyal platformda, bu eserleri çalmak istiyor hevesleniyor olmakla beraber, temel tekniklerimizi oturtuktan sonra beraber çalıştığınız hocanızın yönlendirmesi ve hazırsın dediği zamanı bekleyerek temel teknikleri kazanmadan bu maceraya bu yolculuğa çıkmamalarını öneriyorum.

Katılımcı 11: Şimdi genişletilmiş flüt teknikleri dediğiniz modern çalım teknikleriyle ilgili çalışmaları yapmak için zaten önden bir klasik flüt tekniklerine de hakim olması lazım, onun üzerine çalışıldığını düşünürsek zaten enstrüman eğitimini alan birisi zaten ‘basic’ olan temel eğitimi almış oluyor. Uzun ses, dil, vibrato gibi bir sürü farklı konuda zaten çalışmış oluyor. Onun üzerine bu ‘extended’ dediğimiz bu teknikler için, modern çalışma teknikleri için benim ilk başta önerdiğim aynı zamanda klasik flüt tekniği içerisinde de olan vokal çalışmasıdır. Çok önemlidir çünkü vokali aynı anda söyleyip çalarken boğazın kapanması mümkün değil, yani vokal ile beraber bir flütçü bir şeyi çalıyorsa zaten boğazının komple %100 açık olması anlamına geliyor bu ve bunu zaten çalıştığı klasik repertuvarda da kullanıyor olması gerekiyor bu nedenle vokal tekniği en önemlisi başlangıçta diye düşünüyorum. Sonrasında havanın hızının kontrolü çok önemli, bu nedenle jet ton teknikleri çok önemli. Multifoniklerin çalışılması lazım. Jet ton ve vokal ile beraber, yani vokal şan tekniği gibi vücut ile beraber düşünülerek paralel çalışılmalar. Bunlar çalışılırken de jet ton havanın daha maksimum düzeyde ne kadar maksimum hızda

ve sürede o hıza ulaşabildiğiyle ilgili bir çalışma aynı zamanda. Bu tekniği çalışmak havanın kontrolünde ve klasik repertuvarın çok dışında hızlanıyor ve artıyor. Bu havanın kullanım sıklası da genişledikçe kişi üzerinde teknik olarak bu sefer multifonikler daha rahat çalışmaya başlanıyor o yüzden vokalin üzerine, jet ton, jet tonun üzerine multifonikler çalışılabilir. Flütte çok farklı multifonikler var, önce temel olan multifonikler çalışılırken, her sesin çıkarabileceği üst doğuşkanları çalışılmalı. Sonra bunları havanın hızı ve havanın basıncıyla iki ses, üç ses, dört ses aynı anda çalınması bunlar temel olarak. Sonra farklı parmak pozisyonlarıyla olan multifonikler daha sonrasında devreye girmeli bence, çünkü her çalınan notanın hava hızının kişi tarafından biliniyor olması lazım ve bunların hepsi sıralı olarak yapıldığında ve bilinçli olarak çalışılıp oturtulursa, yani önce tek ses üzerinden onun multifoniklerini, yani önce tek ses üzerinden flojelisini, doğuşkanlarını net olarak bilecek nereden çıktığını ve hangi hızla çıktığını, hangi açıyla üflediğinde, daha sonra iki ses, üç ses, dört ses multifonik arayışlarına girmeye yönelik çalışmalar olmalı. Kurbağa dili gibi teknikler zaten artık modern de sayılmıyor birçok yönden. Ton renkleri zaten bence sadece bu konuyla ilgili değil flütün geneli içerisinde araştırılıp geliştirilmesi gereken bir konu ve burada yapılan vokal çalışmaların, multifoniklerin ve jet seslerin çok fazla katkısı olacaktır. Renk trili zaten genelde parmakla yapılıyor ve bununla ilgili metotlar var, multifoniklerle ilgili de birçok metot var. İnternette birçok video var, günümüzde ilk defa karşılaşılan bir teknikle ilgili bile youtube'a yazdığımız zaman bir sürü video çıkıyor. Bu noktada sosyal medyayı çok aktif kullanabilirler. Yazılı metotların dışında, zaten modern müzik dediğimiz yeni müziklerde genelde eserin başında bestecinin anlattığı bir çizelge oluyor ve onun doğrultusunda çalınması isteniyor, orada da açıklamalar yer alıyor ve flütistlerin videolarını da izleyebilir çalışmak isteyenler sosyal medyayı kullanabilir. Glissando çalışılabilir bir teknik ve bunların içerisinde çok kolay bir durum özellikle açık perdeli çalan insanlar için, tabi bir yere kadar oluyor mutlaka başlıkla ağızlıkla desteklenmesi gerekiyor. Isık tekniği, whistle tonlar, gürültü sesleri gibi teknikler zaten dudak pozisyonu ve havanın hızıyla alakalı teknikler. Bunların hepsi aslında daha sonraki ufak tefek çalışmalar, temel olarak

söylediklerim vokal, doğuşkanlar ve multifonikler. Bunlar olduktan sonra bunların hepsi üzerine eklenebilir. Dille ilgilisi ise kurbağa dili, tongue ram gibi perküsyon etkisi olan, tongue ram hem dil hem dudakla yapılabilir, bununla ilgili de çok video var. Kişisel olarak bunların hep klavuzu olabilir ama hepimizin dili, dişi, ağız yapısı, fiziksel özellikleri farklılık gösterdiği için zaten onu uygularken kendinizce bir yöntem geliştiriyorsunuz. Sizinki daha iyi daha kötü olabiliyor örnek aldığınız, duyduğunuz şeylere göre bu da kişisel farklılıktır. Bu tekniklerin çoğu zaten flütü maksimum düzeyde efektif kullanmakla ilgili, daha da ötesi bir sürü şey var. Robert Dick’in eserleri çok yönlendirici oldu flütçüler için. Kendisi iyi de bir flütisttir ve yeni tekniklerin bulunmasında da öncü olmuştur. Yazdığı eserlerin çoğunda da bu teknikleri açıklıyor zaten bununla ilgili de bir sürü kitabı ve metodu var. Sing and play tekniğini de ilk üç tekniğin içine ekleyelim, çok önemlidir. Vokalle beraber, ‘flexible’ maksimum düzeyde boğazı ne kadar rahatlatılabileceğimiz, stabil bir ton üzerinde ne kadar farklı melodi söylemeye çalışma sadece aynı sesi söylemek değil de. Bu boğazdaki bütün pozisyonu değiştirir. Trompet sesi de özellikle birinci oktav için çalıştığınız zaman havanın gerçekten gitmesi gereken yeri sağlayabiliyorsunuz, çok fazla çalışılmaması gereken bir teknik çünkü dudağı bozuyor, eziyor ama mutlaka her çalışmanın arasında veya sonunda trompet sesinin denemek lazım, o bir ‘check point’ gibi yani kontrol olarak denenmesi lazım. Zaten 5-10 dakika çalışılabilecek bir şey değil dudağı paramparça ediyor. Denenmesi kontrolü sağlaması açısından önemli.

Soru 2: Tekniklerden hangilerini derslerinizde çalıştırıyorsunuz?

Tablo 6

Katılımcıların Derslerinde ve Çalışmalarında Kullandıkları Teknikler ve Kullanım Sıklığı

No	Tekniğin Adı	f	%
1	Flutter Tongue (Kurbağa Dili)	16	100
2	Doğuşkanlar-Armonikler	15	93,75
3	Tongue Ram (Perküsyon Etkisi/Perküsyon Efekt)	14	87,5
4	Alternatif Parmak Kullanımları	13	81,25
5	Slap Tongue/Tongue Pizzicato/Pizzicato	12	75
6	Sing & Play (Çalarken Şarkı Söylemek / Çalma ve Söyleme/ Ses Kullanımı)	12	75
7	Glissando	11	68,75

8	Keyclicks (Tuş Tıklamaları/Perküsyon Sesi /Perde Sesleri)	10	62,5
9	Jet Whistle (Jet Islığı/Jet Fısıltısı)	9	56,25
10	Multiphonics (Multifonikler)	9	56,25
11	Whistle Tones /Whisper Tones-Residual Tones (Fısıltı Sesleri-Gürültü Sesleri/Islık Tekniği)	8	50
12	Bisbigliando (Renk Trili)	8	50
13	Flüt İçine Hava Üfleme ve Nefes Alma	8	50
14	Heceleme	8	50
15	Microtonal (Mikroton)	8	50
16	Pitch Bend (Perde Bükme)	8	50
17	Trompet Sound (Trompet Sesi)	7	43,75
18	Ton Renkleri	7	43,75
19	Overblow/Overtone (Aşırı Üfleme)	7	43,75
20	Bamboo Tone (Bambu Tonu)	6	37,5
21	Aeolian Sounds (Aeolian Sesler / Nefes Sesleri)	6	37,5

Yukarıdaki tabloda katılımcıların derslerinde ve çalışmalarında kullandıkları genişletilmiş flüt teknikleri ve tekniklerin katılımcılar tarafından kullanım yüzdeleri yer almaktadır. Araştırmanın sonuçlarına göre katılımcıların tamamı tarafından kullanılan tek teknik ‘Kurbağa Dili’ tekniğidir. Katılımcılar tarafından kullanılan tekniklerden Doğuşkanlar-Armonikler Tekniği %93,75, Perküsyon Efekt Tekniği %87,50, Alternatif Parmak Kullanımları Tekniği %81,25, Pizzicato ve Ses Kullanımı teknikleri %75, Glissando Tekniği %68,75, Perde Sesleri Tekniği %62,50, Jet Fısıltısı ve Multifonikler Teknikleri %56,25, Islık, Mikroton, Renk Trili, Perde Bükme, Heceleme, Flüt İçine Hava Üfleme ve Nefes Alma Teknikleri %50, Trompet Sesi ve Ton Renkleri ve Aşırı Üfleme Teknikleri %43,75, Nefes Sesleri ve Bambu Tonu Teknikleri ise %37,50 oranlarında kullanılmaktadır. Ayrıca 3 katılımcı bu teknikleri çeşitli amaçlar doğrultusunda öğrencilere teknik gelişimleri için egzersiz olarak da kullandıklarını belirtmişlerdir.

Katılımcı 2: Ben aslında bazı ‘extended’ teknikleri, teknik egzersiz olarak belli amaçlara uygun olarak kullanıyorum. Mesela Doğuşkanlar müthiş derecede ambişür kontrülü sağlayan ve ambişür rahatlatmaya yardımcı olan bir tekniktir. Benim hem günlük çalışmalarım içerisinde var hem de her düzeyde öğrencime doğuşkanları çalıştırıyorum ambişür rahatlığını elde edebilmek için. Bu sonuç olarak farklı renkler elde edebilmek,

farklı dinamikleri elde edebilmek, cümle sonlarını rahatlıkla yapabilmek gibi şeylerde bence doğuşkanların teknik çalışma olarak günlük kullanılması önemli. Onun dışında ‘flutter tongue’ tekniğini optimal bir boğaz açıklığı elde etmek için kullanıyorum aslında, hacimli ses elde etmek için kullanıyorum. Zamanında gittiğim bir masterclassta önerilmişti bu, mesela çok forte olan bir pasajı ‘flutter tongue’ ile çaldırıyor parça içerisinde daha sonra onu normal tona dönüştürüyoruz ve gerçektende fortesimoları elde etmede kolaylık sağlıyor. ‘Sing & Play’ de aynı şekilde her düzeyde kullanılabilecek bir tekniklerden biri diye düşünüyorum, boğaz açıklığını maksimal düzeyde kullanmayı sağlıyor, sesi devreye sokuyor ve devreden çıkardığımızda boğaz rahatlığı için çok faydalı olduğunu düşünüyorum. Çalıştığım kurumdaki öğrencilerin düzeylerine bağlı olarak küçük düzeyde ‘flutter tongue’ içeren eserler dışında extended teknik içeren eser çaldırdığım olmadı.

Katılımcı 3: Hepsini çalıştırmaya çalışıyorum. Öğrencilerimin etütlerde, eserlerde karşılarına çıkabilecek her türlü tekniği derslerimde çalıştırmaya gayret ediyorum ve öğrenci için de şu tekniğin yapılamaz bu teknik çalınamaz gibi bir düşüncem yok. Yarışmalarda ve konserlerde sık seslendirilen eserleri çalıştırmaya da öncelik veriyorum derslerimde.

Katılımcı 8: Derslerimde çalıştığım perküsyon etkisini, pizzicato, jet ısığını ton çalışmalarında kullanabiliyorum. Kurbağa dilini birçok eserde hatta klasik eserlerde, gırtlaklı rahatlatmakla ilgili kısımda kullanıyorum. Perde bükmeyi hakimiyet ve entonasyon açısından limitlerimizi ölçmek için kullanıyorum ancak bir eser içerisinde kullanmıyorum. Trompet sesini hava hızını ölçmek için kullanıyorum. Flüt içine hava üfleme nefes alma tekniğini ise enstrümanı ısıtmak ve perdeleri kontrol etmek adına kullanıyorum. Çift ses çalışmalarında üçüncü bir ‘ghost’ ses çıkarmaya ve onu da tını içinde akordlu tutmaya çalışarak, üçüncü sestten ezgiler yürütmeye çalışmak iki flütçünün bir araya gelerek yaptığı ‘ghost’ ses çalışmalarını da armonikler içerisinde, multifoniklerle beraber iki sesin frekans

aralığı kadar oluşan üçüncü ses üzerine egzersizler yapmaya çalışıyorum özellikle son sınıfa yaklaşan ve düet çalacak öğrencilerimle.

Soru 3: Genişletilmiş flüt teknikleri kendi içerisinde bir sıralamayla mı çalınmalıdır? Cevabınız evet ise önerdiğiniz bu sıralama nasıl olmalıdır?

Tablo 7

Katılımcıların Genişletilmiş Flüt Tekniklerinin Çalışma Sıralamasına İlişkin Oluşturulan Kodlar

No	Kod	f	%
1	Sıralama ile çalışmaya ihtiyaç duymayanlar.	11	68,75
2	Sıralama ile çalışma yapanlar.	5	31,25

Araştırma bulgularına göre katılımcıların %68,75'i genişletilmiş flüt tekniklerinin kendi içerisinde bir sıralamayla çalışması gerektiğini düşünmüyorken, katılımcıların %31,25'i ise tekniklerin bir sıralama ile çalışılması gerektiğini düşünmektedir. Yapılan görüşmeler sonucunda belli bir sıralamayla çalışılması gerekmediğini düşünen iki katılımcı ise kulak becerisi ve tınlama zorluğu nedeniyle multifonik tekniğini sonlara bırakabileceklerini ifade etmişlerdir. Buna ek olarak sıralama öneren katılımcı 7 ve katılımcı 9'un da multifonikler tekniğini son sırada çalıştırdıkları görülmektedir. Katılımcı 9 ve 10'un yaptıkları sıralamaya ortak olarak kurbağa dili tekniği ile başladıkları görülmektedir. Katılımcı 8 ise kesinlikle bir sıralama ile çalışılması gerektiğini ve oluşturulacak sıralamanın öğrencinin hazırbulunuşluk düzeyi göz önüne alınarak hazırlanması gerektiğini söylemektedir. Tekniklerin belli bir sıralamayla çalışılması gerektiğinin düşünen 5 katılımcının önerdikleri sıralamalara aşağıda yer verilmiştir.

Tablo 8

Katılımcıların Genişletilmiş Flüt Tekniklerini Çalışmak İçin Önerdikleri Sıralama

Katılımcı No	Önerdiği Sıralama
7	Armonikler, Alternatif Parmak Pozisyonları İle Armonikler, Boğazla Yapılan Teknikler, Fısıltı Sesleri, Alternatif Parmak Pozisyonları, Multifonikler
8	Perde Bükme, Aşırı Üfleme, Fısıltı Sesleri
9	Kurbağa Dili, Tuş Sesleri, Ton Renkleri, Renk Trili, Jet Işığı Multifonikler, Armonikler
10	Kurbağa Dili, Glissando, Doğuşkanlar, Perde Sesleri, Perde Bükme, Işık Sesi, Armonikleri, Ses Kullanımı
11	Vokal Çalışmaları, Kurbağa Dili, Multifonikler, Jet Sesleri

Katılımcı 1: Bence tam olarak bir sıralamaya ihtiyaç yok diye düşünüyorum. Çünkü her birini öğrenmek için zaten ayrı teknikler çalışılıyor ama yine de ilk önce artikülasyon ve dil çalışmaları gerektiren teknikleri ilk sıralarda çalışmak faydalı olabilir.

Katılımcı 5: Hayır, belli bir sıralamayla çalışılması gerektiğini düşünmüyorum. Genel olarak eserlerde karışık bir şekilde karşımıza çıkmakta bu teknikler. Öyle bir sıra yok. Bana en zor gelen multifonik tekniği, hepsi tınlamayabiliyor. Bir de geleneksel çalgıcıların çoğu bu teknikleri uygulamada ciddi sıkıntı yaşayabiliyorlar, çünkü o zamana kadar çalgıyı değişik bir biçimde kullanmadıkları için dil dudak gibi uzuvları. Onları alıştırmak bir süre istiyor. Ama eserlerde karşımıza çıkan teknikleri çalıştırıyoruz bir öncelik sıralamamız yok.

Katılımcı 13: Sıralama ile çalışılmasına ihtiyaç duymuyorum. Bu esere yönelik bir durum, eserin ihtiyacına göre çalışıyoruz. Esere yönelik çalıştığımızda bir sıralama doğmuyor, eser neyi çalışmamızı söylüyorsa biz onu çalışıyoruz aslında.

Soru 4: Genişletilmiş flüt tekniklerini çalışırken veya öğretirken başvurduğunuz ek kaynaklar nelerdir? (Metotlar, etütler, çalışma klavuzları gibi)

Tablo 9

Katılımcıların Genişletilmiş Flüt Tekniklerinin Çalışırken veya Çalıştırırken Ek Kaynaklar Kullanım Durumu

No	Kod	f	%
1	Ek kaynak kullanıyorum.	10	62,5
2	Ek kaynak kullanmıyorum.	6	37,5

Katılımcıların genişletilmiş flüt tekniklerini çalışırken veya çalıştırırken ek kaynaklara başvurma durumları tablodaki gibidir. Katılımcıların %62,5'i teknikleri çalışırken veya çalıştırırken ek kaynaklara başvururken, %37,5'inin ek kaynak kullanmadıkları tespit edilmiştir. Buna ek olarak 3 katılımcı eserlerin başlarında yer alan açıklama metinlerinden faydalanırken, 1 katılımcı etüt kıvamında solo eserleri kullandığını, 3 katılımcı ise sosyal medya ve youtube videolarından faydalandıklarını ifade etmişlerdir. Katılımcıların 3'ü ek kaynak olarak konuyla ilgili yazılmış tezler ve makalelerden faydalandıklarını söylerken, 2 katılımcı konuyla ilgili kaynakların sayısının artırılması gerektiğini söylemişlerdir. Ek kaynak kullanmadığını belirten 2 katılımcı ise Robert Dick "The Other Flute" kitabının kullanılabileceğini eklemişlerdir. Katılımcılardan alınan 21 ek kaynağın yazarları, kaynakların adları ve katılımcılar tarafından tercih edilme sıklığı aşağıdaki tabloda listelenmiştir.

Tablo 10

Katılımcıların Genişletilmiş Flüt Tekniklerini Çalışırken veya Öğretirken Kullandıkları Ek Kaynakların Listesi

Türü	Yazarı	Kaynağın Adı	f	%
Metot	Robert Dick	The Other Flute	7	43,75
Metot	Annick – Sarrien Perrier	The Simple Contemporary Method For Flute	2	12,5
Metot	Annick – Sarrien Perrier	Le Petite Flûte Through the Centuries	2	12,5
Etüt	Will Offermans	For the contemporary flutist	2	12,5
Eser	Sophie Dufautrelle	Asia	1	6,25
Kitap	Bruno Bartolozzi	New sounds for Woodwinds	1	6,25
Kitap	Carin Levine	Techniques of Flute Playing (E-G)	1	6,25
Kitap	Cecilia Royer Cardona	Je cherche 2011	1	6,25

Makale	Cem Öner Türk	20. Yüzyıl Müziğinde Öne Çıkan Flüt Tekniklerinin İncelenmesi ve Oluşabilecek Sorunlarla İlgili İcracı ve Bestecilere Tavsiyeler	1	6,25
Metot	Eric Ledeuil	Funny Music For young Flutist	1	6,25
Metot	Linda L. Holland	Easing Into Extended Technique	1	6,25
Metot	Mizzy Me Caskill ve Dona Gilliam	The Flute Handbook (1994)	1	6,25
Metot	Peter Lukas Graf	Check Up	1	6,25
Metot	Pierre Yves-Artaud Gerard Geay	Present Day Flutes	2	12,5
Metot	Philippe Bernold	The Wind, The Sound	1	6,25
Metot	Pyllis Avidan Louke	Extended Techniques: Double The Fun (2004)	1	6,25
Metot	Pyliss Avidan Louke	Solos For Fun (2006)	1	6,25
Metot	Trevor Wye	Practice Book for the Flute Book 4 Intonation & Vibrato	1	6,25
Albüm	Trevor Wye	A Very Easy 20th Century Album (1990)	1	6,25
Albüm	Ulrich Gasser	Paper Blossoms (PapierBluten): 24 Short Pieces for Flute	1	6,25
Albüm	Will Offermans	The Younger Flutist	1	6,25

Katılımcı 5: Kullandığım ek kaynak yok. Sadece Rober Dick'in kitabını incelemiştım. Ben bu teknikleri çalışmaya başladığımda bu tekniklerle ilgili kaynak ve öğretici hoca yoktu. Ben kendim bestecilerle çalışarak ve taklit ederek öğrendim internetten. Olmadığı için de kendim kitap yazdım. Detaylı olarak teknikleri açıklayan ve reçete veren bir kaynak yok.

Katılımcı 7: Ben kendim yazıyorum. Yurtdışında çok kaynak var bunlarla ilgili, hepimiz bunları tarayıp üzerine çalışıyoruz tabi bizim eğitim modelimize ve çocuklarımızın sosyokültürel düzeyine indirebilmek için kendi yaklaşımlarımızla bunları ortaya koyuyoruz çünkü bizim çocuklarımız malesef çok kötü teori ve armoni, hiçbir şey bilmiyorlar.

Katılımcı 8: Trevor Wye'in entonasyon ve vibrato üzerine olan kitabında, doğuşkanların ve bu seslerin yapısıyla ilgili anlatılanlar derste en çok kullandığım kaynaklardan bir tanesi. Birçok elde edebildiğim çağdaş eserlerin önünde genişletilmiş çalım teknikleriyle ilgili

açıklama metinleri, internette de var. Öğrenciler bu sembolleri gördüğünde, o müzikal dinamiklerde ne yapmaları gerektiğini anlatan ve bununla ilgili ilgili videolar izleyerek de benzer şeyleri yapmaya çalışıyoruz. Kaynak sayısı artırılmalı.

4.3. Üçüncü Alt Probleme Yönelik Bulgular ve Yorum

Üçüncü alt problem: Uzmanların genişletilmiş flüt tekniklerine ilişkin pedagojik görüşleri nasıldır?

Aşağıda araştırmanın üçüncü alt problemi ele alınıp yorumlanmıştır. Araştırmanın üçüncü alt problemi aşağıdaki gibidir.

Bu alt problem için katılımcılara 4 adet soru sorulmuştur.

Soru 1: Genişletilmiş flüt tekniklerini kendi içerisinde nasıl sınıflandırırsınız?

Tablo 11

Katılımcıların Genişletilmiş Flüt Tekniklerinin Sınıflandırılmasına İlişkin Görüşleri

No	Kod	f	%
1	Sınıflandırma Yapanlar	9	56,25
2	Sınıflandırmaya İhtiyaç Duymayanlar	7	43,75

Katılımcıların genişletilmiş flüt tekniklerinin sınıflandırılmasına ilişkin görüşleri tablodaki gibidir. Yapılan görüşmeler sonucunda katılımcıların %43,75'i teknikler için bir sınıflandırma yapmaya ihtiyaç duymadıklarını ifade ederken, katılımcıların %56,25'i teknikleri çeşitli değişkenlere sınıflandırmışlardır. Burada yapılan sınıflandırmalarda kullanılan terimler ve bakış açıları farklılığı nedeniyle ortak bir sınıflandırma oluşturulamamıştır. Teknikleri sınıflandıran 9 katılımcının teknikleri sınıflandırırken kullandıkları başlıklar aşağıdaki tabloda yer almaktadır.

Tablo 12

Katılımcıların Genişletilmiş Flüt Tekniklerinin Sınıflandırılmasına Yönelik Oluşturduğu Başlıklar

Katılımcı No	Katılımcıların Oluşturduğu Başlıklar
1	Parmak Teknikleri, Dil Teknikleri, Üfleme Teknikleri
2	Nefes ve Ambişür Teknikleri, Dil Teknikleri, Parmak Teknikleri
3	Dinamik ses-perde teknikleri, Ses-perde teknikleri, Gürültü Teknikleri
4	Perkütif Teknikler, Armonikler, Odakla İlgili Teknikler
5	Tını Değişimleri, Ses Değişimleri, Polifonik Teknikler, Atak Teknikleri
6	Ses Rengini Değiştiren Teknikler, Perküsyon Sesi Teknikler
8	Duruş-Tutuş Pozisyonuyla İlgili Teknikler, Hava İle İlgili Teknikler, Maske İle İlgili Teknikler, Parmaklarla İlgili Teknikler
9	Dille Yapılan Teknikler, Ağızlıkla Yapılan Teknikler, Hava İle Yapılan Teknikler
14	Ses Üzerinden Yapılan Teknikler, Perkütif Teknikler

Katılımcı 3: Yapılan sınıflandırmalar bakış açısına göre değişiyor bu teknikler için. Kimisi polifonik teknikler, kimisi dinamik grup tekniği olarak ayırabiliyor. Ama ben şu şekilde sınıflandırıyorum. Dinamik ses-perde teknikleri, ses-perde teknikleri yani flüt ses perdesine göre değişen teknikler glissando, renk trili, doğuşkanlar gibi, bir de gürültü için ideailize edilen teknikler şeklinde üç gruba ayırıyorum. Gürültünün içinde de ses gerektiren, kükreme, fısıltılar gerektiren teknikleri sayabilirim. Ama sınıflama çeşitlilik gösterebilir kişisel görüşlere göre.

Katılımcı 5: Dört ayrı kategoride sınıflandırıyorum ve bu konuda metodik gitmeye çalışıyorum. Tını değişimleri yani ses renginde yaptığımız değişimler. Bunun içerisinde ton renkleri, doğuşkanlar, alternatif parmak kullanımları, renk trili, ıslık sesi, jet fısıltısı, flüt içine hava üfleme ve trompet sesi var. Bütün bunlar alışlagelmiş flüt tonunun çeşitlendirilmesi üzerine kurulu. Mesela ton renklerinde, biz geleneksel flüt icracılığın temiz berrak bir ton ararız, mesela bir Mozart konçerto çalarken püfürtü hışırtı gibi şeylerden uzak saf kan bir ton isteriz. Ama 20. Yüzyıla gelindiğinde püfürtülü bir tonu tercih edebiliyor besteciler, mesela yarı ses hava sesi çıksın ya da 1/5 flüt sesi 4/5 hava sesi

ıksın diyebiliyorlar, bunu bile oranlıyorlar. Bu yaptıklarımız ton renkleri oluyor. Doğuşkanlar aynı keman, yaylılardaki flojeleler gibi bizde de doğuşkanlar kullanıyoruz yani alttaki bir ses seçiliyor ve üstteki bir harmonik dizilimden çıkan sesler hem entonasyon hem de renk olarak daha farklı çıkıyor ve bu çıkan farklı renkleri besteciler eserlerinde renk katmak için kullanıyorlar. Alternatif parmak kullanımları farklı parmaklar basarak seslerin altere eldildiği bir teknik ve bunu oluştururken doğuşkanlarda aynı parmak pozisyonunda kalan ses bu teknik ile aynı notanın farklı bir parmak pozisyonuyla daha koyu daha yoğun daha kapalı ıkarılabilirliğine yardımcı oluyor. Renk trili ise alışlagelmiş trilin üstüne alternatif bir parmak pozisyonuyla tril yaparak elde ediliyor, koma trili ya da mikroton tril olarak da sayılabilir. Isık tekniği de normal aldığımız ıslığa benzeyen sesleri flütle alabilmek. Jet fısıltısı, flüt ağızlığı kapalıyken flüte basınçlı üfleyerek jet sesi elde etmek, çok kullanılan ve ilgi çeken bir tekniktir. Flüt içine hava üfleme veya nefes alma, flüt sesi çıkarmadan flütten çeşitli hava seslerini elde etmek ambiyans sesi olarak oldukça kullanılır. Trompet sesi de flütün ağızlığını çıkarıp ya da flütün ağızlığı kapalıyken de olabilir, dudak büyüklüğüyle alakalı bir durum bu, flütün gövdesine pufff diyerek üflüyorum.

İkinci kategoride ses değişimleri var. Bunu ikiye ayırdım glissando ve mikrotonlar olarak. Glissando tekniği yaylılarda ve perdesiz çalgılarda yapılabilen bir teknik ama flüt perdeli bir çalgı olduğu için o kadar rahat yapılamıyor. Glissandoyu üç başlıkta inceledim, kromatik notalarla yapılan, kromatik dizilimi glissando olarak kabul eden besteciler var, daha çok Piazzola'nın tangolarında görüyoruz bunu, ağızlık çevirilerek yapılan var, bunda yarım ses- bir tona kadar limitimiz var buna 'pitch bend' deniyor İngilizcede. Bir de parmak ile glissando var, delikli flütlerde parmak kaydırarak elde ediyoruz ama bunun handikapı da her ses arasında elde edilememesi. Mikrotonlar ise parmak pozisyonu ile yapılabilenler var, kromatik bir gidiş değil de komasal olarak alınabiliyor. Bir de aynı şeyi ağızlık çevirerek yapılabiliyoruz glissando gibi.

Polifonik teknikler. Flüt tek sesli bir enstrüman ancak çeşitli yöntemler var çok sesli hale getirmek için, aynı anda alıp söyleyebiliyoruz, aşırı üflediğimizde overtone,

multifoniklere benzer bir yaklaşım ama tek nota üzerinde gösteriliyor ve mesela re notasına çok basınçlı üflediğimizde re notası ile birlikte doğuşkanları da duyuluyor. Multifonikler ise özel parmak notaları ile yapılıyor, iki, üç, dört ses aynı anda çalınabilir ve hatta akor basabiliyoruz flütte.

Atak teknikleri ise perde sesleri yani flütün perdelerine vurarak çıkarabildiğimiz sesler, perküsyon efekti ‘tongue ram’ diye geçiyor İngilizcede. Burada flütün ‘hut’ diye dile ile oturtunca sanki bir bongaya vurmuş gibi bong sesi veriyor, bir titreşim oluyor. Kurbağa dili var, bu belki de ilk kullanılan yeni teknik diyebilirim çok sıkça senfonik eserlerde bile karşılaşabiliyoruz bu teknikle. Dilimizle frrr yaparak elde edebiliyoruz. Pizzicato da dilimizle dudağımızın ucundan pıh yapıyoruz, bu tamamen yaylı çalgılarda olduğu gibi benzer bir tını elde ediyoruz. Bir de heceleme var aslında tını değişimi gibi, yani tını değişimi de flütten sadece flüt sesi değil de nefes hava sesi çıkarıyorduk, hecelemenin de atakla bağlantılı bir yönü var, artikülasyonu değiştirerek ses aramış besteciler. P, ç, ş, k, t gibi bir sürü vokal kelimeleri ya da harfleri flüt üzerinde elde edebiliyoruz aynı zamanda flütün kendi sesi de hava sesi olarak tınıyor.

Katılımcı 9: Bir sınıflandırmaya ihtiyaç duymuyorum. Ama bir sınıflandırma yapmam gerekirse dil teknikleri, parmak teknikleri, boğazla yapılan teknikleri, dudak teknikleri gibi bir grupta olabilir. Ama çok da iç içe geçiyor teknikler bazı teknikler gruplamaya gerek olmadığını düşünüyorum.

Katılımcı 16: Teknikleri kendi içerisinde sınıflandırırken farklı bakış açılarıyla farklı sınıflandırmalar yapmak mümkün aslında. Bakış açısına göre birçok sınıflandırma ortaya çıkabileceğini ve bu nedenle tekniklerin farklı başlıklar altında kalabileceğini düşünüyorum. Bu nedenle ben bu teknikleri kendi içerisinde sınıflandırmak yerine, bu teknikleri tek bir başlık altında avangarde, modern, 20. Yüzyıl, gelişmiş veya genişletilmiş teknikler olarak sınıflandırmayı tercih ederim. Bu başlık altında başka bir sınıflandırmayı gerekli bulmuyorum.

Soru 2: Genişletilmiş flüt tekniklerini öğretirken başvurduğunuz öğretim teknikleri nelerdir?

Tablo 13

Katılımcıların Genişletilmiş Flüt Tekniklerinin Öğretiminde Kullandıkları Öğretim Yöntemleri

No	Öğretim Yöntemi	f	%
1	Gösterip Yaptırma Yöntemi	16	100
2	Anlatım Yöntemi	16	100
3	Benzetişim Yöntemi	8	50
4	Soru-Cevap Yöntemi	6	37,5
5	Programlı Öğretim	4	25
6	Örnek Olay Yöntemi	4	25
7	Problem Çözme	3	18,75
8	İşbirlikli Öğrenme Yöntemi	3	18,75
9	Rol Oynama	3	18,75
10	Gezi-Gözlem Yöntemi	2	12,5
11	Kavram Haritaları Yöntemi	2	12,5
12	Tartışma	1	6,25
13	Proje Yöntemi	1	6,25
14	Video İzleme	1	6,25

Yukarıdaki tabloda araştırmaya katılan katılımcıların genişletilmiş flüt tekniklerini öğretirken başvurdukları öğretim yöntemleri ve bu tekniklerin katılımcılar tarafından kullanılma sıklığına yer verilmiştir. Araştırmanın sonuçlarına göre Anlatım Yöntemi ve Gösterip yaptırma tekniği katılımcıların tamamı tarafından kullanılırken, katılımcıların Benzetişim Yöntemini %50, Soru-Cevap Yöntemini %37,50, Programlı Öğretim ve Örnek Olay Yöntemlerini %25, Problem Çözme, Rol Oynama ve İşbirlikli Öğrenme Yöntemlerini %18,75, Gezi-Gözlem ve Kavram Haritaları Yöntemlerini %12,50, Proje, Tartışma ve Video İzleme Yöntemlerini ise %6,25 oranında tercih ettikleri tespit edilmiştir.

Katılımcı 12: Önce anlatım tekniği ile anlatırım ve algılamasını sağlarım sonrasında ben çalarım ve öğrencime çaldırırım yani gösterip yaptırma. Makaleler tezler ve instagram üzerinden birçok yabancı hocayı takip ediyorum, onların ustalık sınıflarından

yararlanıyorum. Sadece kendi içimizde kalmamalıyız diğer ülkelerde flütçüler neler yapıyor bunları takip etmeliyiz.

Katılımcı 13: Burada benim için önemli yöntemlerden biri gösterip yaptırma, derslerde biz de çalışıyoruz. Anlatım yöntemi, bazen gösterdiğiniz şeyleri algılayamayabiliyor öğrenci, çünkü bestenin bestecinin dönemi ve öğrencinin hissetmesiyle alakalı bir faktör araya giriyor. Bu dönem faktörünü ele aldığımız zaman, her dönemde farklı karakterle çalışıyoruz ve farklı yöntemler kullanıyoruz. Benim için en önemli teknik gösterip yaptırma, ben çalışıyorum öğrencilerime ve onlar sonra tekrar çalışıyorlar. Problem çözme güzel bir yöntem, çünkü burada öğrencinin nasıl hissettiğini de görebiliyorum. Son olarak da tartışma yöntemi.

Soru 3: Genişletilmiş flüt tekniklerini kendi içerisinde kolaydan zora doğru sıralayabilir misiniz?

Tablo 14

Katılımcıların Genişletilmiş Flüt Tekniklerinin Zorluk Sıralamasına İlişkin Görüşleri

Kod No	Kod	f	%
1	Zorluk sıralaması olmadığını düşünenler.	7	43,75
2	Zorluk sıralaması yapanlar.	6	37,5
3	Teknikler arası zorluk sıralaması yapanlar.	3	18,75

Katılımcıların genişletilmiş flüt tekniklerinin kendi içerisindeki zorluk sıralamasına ilişkin görüşleri yukarıdaki tabloda yer almaktadır. Katılımcıların %31,25'i teknikler kendi içerisinde kolaydan zora doğru sıralarken, %43,75'i bir zorluk sıralaması olmadığını düşünmektedir. Katılımcıların %25'i ise tekniklerin tamamı yerine birbirine göre zor olan teknikler olduğunu belirtmişlerdir ve gruplar halinde sıralamışlardır. Katılımcı 6 konuşarak çalma tekniğinin en zor, kurbağa dili tekniğinin ise en basit teknik olduğunu, katılımcı 15 ton, renk ve üfleme ile yapılan tekniklerin parmakla yapılan tekniklerden daha zor olduğunu, katılımcı 8 ise multifonikler ve perde bükmenin ardından dil tekniklerinin

çalışılmasının temel çalım teknikleriyle de örtüştüğü için perde bükme, doğuşkanlar-armonikler, multifonikler, fısıltı sesleri ve dille ilgili teknikler olarak bir sıralama yapmıştır. Katılımcı 14 ise bir zorluk sırası yapamayacağını ancak ses üzerinden yapılan tekniklerin vurma efektlerine göre daha zor olduğunu ifade etmiştir.

Tablo 15

Katılımcıların Genişletilmiş Flüt Tekniklerini Kolaydan Zora Doğru Sıralamaları

Katılımcı No	Önerdiği Sıralama
1	Parmak ile glisando, Alternatif parmak kullanımları, Renk trilleri, Ağzılık çevirme, Glisando, Kromatik notalar, Doğuşkanlar, Mikrotonal, Kurbağa dili, Flüt içine üfleme ve nefes alma, Islık Tekniği, Jet Fısıltısı, Trompet Sesi, Heceleme, Ton Renkleri, Polifonik teknikleri
2	Doğuşkanlar, Alternatif parmak kullanımları, Flüt içine hava üfleme nefes alma, Perde sesleri, sing&play, Islık Tekniği, Jet Fısıltısı, Trompet Sesi, Glisando, Parmak İle Glisando, Mikrotonlar, Multifonikler, Kurbağa dili, Ton Renkleri, Pizzicato, Bambu tonu
5	Flüt içine hava üfleme nefes alma, Alternatif parmak kullanımları, Glisando, Mikrotonlar, Perde sesleri, Heceleme, Ton renkleri, Renk trili, Doğuşkanlar, Aşırı üfleme /overblow/overtone, Kurbağa dili, Pizzicato, Islık tekniği, Trompet sesi, Ses kullanımı, Jet fısıltısı, Perküsyon efekti, Multifonikler
9	Basit düzeyde armonikler, Bazı glissandolar mesela açık perdeli flütse sol-la glissandosunu gibi, Tuş sesleri, Kurbağa dili, Pizzicato, Alternatif parmak kullanımları, Multifonikler, Mikrotonlar, Gırlakla yapılan ton rengine yönelik teknikler
10	Uzun ses, Ritmik hızlanma-yavaşlama, Kurbağa dili, Hava sesi, Pizzicato, Dil vuruşu, Armonikler, Renk trili, Glisando, Anahtar sesi, Islık sesi, Multifonikler, Şarkı söyleme
12	Kurbağa dili, Glisando, Perde bükme, Alternatif parmak numaraları, Doğuşkanlar, Islık tekniği, Trompet sesi, Şarkılama: Çalarken şarkı söyleme, şiir söyleme

Katılımcı 5: Flüt içine hava üfleme nefes alma en kolayı, alternatif parmak kullanımları, glisando, mikrotonlar, perde sesleri, heceleme, ton renkleri, renk trili, doğuşkanlar, aşırı üfleme /overblow/overtone, kurbağa dili, pizzicato, ıslık tekniği, trompet sesi, ses kullanımı, jet fısıltısı, perküsyon efekti, multifonikler olarak sıralayabilirim.

Katılımcı 8: Burada yine kişisel hazırbulunuşluğun etkili olduğunu söylemek isterim. Ancak temel çalışmalarda olması gerektiği için şöyle bir şeyden bahsedebiliriz. Multifoniklerin önce çalışılıyor olması, perde bükmenin çalışılıyor olması, sonrasında dil teknikleri gibi tekniklerin çalışılacak olması, temel çalım teknikleriyle de örtüşüyor olduğu için temel çalım tekniklerinin bazı üstüne hareket ediliyor olduğu için perde bükme, doğuşkanlar-armonikler, multifonikler, fısıltı sesleri ve dille ilgili olanlar.

Katılımcı 14: Böyle bir sıralama yapamam. Ama ses üzerinden yapılan tekniklerin vurma efektlerine göre daha zor olduğunu düşünüyorum.

Soru 4: Genişletilmiş flüt tekniklerinin çalışılması, klasik flüt icrasına olumlu veya olumsuz bir etkisi olduğunu düşünüyor musunuz? Bu etkiyi nasıl betimlersiniz.

Tablo 16

Katılımcıların Genişletilmiş Flüt Tekniklerini Çalışmanın Klasik Flüt İcrasına Olan Etkisi Hakkındaki Görüşleri

No	Kod	f	%
1	Olumlu	13	81,25
2	Olumlu ve Olumsuz	3	18,75

Katılımcıların genişletilmiş flüt tekniklerini çalışmanın klasik flüt icrasına olan etkilerine ilişkin görüşleri tablodaki gibidir. Katılımcıların %81,25'i teknikleri çalışmanın klasik flüt icrasına olumlu etkileri olduğu görüşündedir. Araştırma grubunda genişletilmiş flüt tekniklerini çalışmanın klasik flüt icrasına olumsuz etkisi olduğunu düşünen bir katılımcı bulunmamaktadır Katılımcıların %18,75'i ise diğer katılımcılara paralel olarak olumlu bir etkiden söz ederken bunun yanında teknikleri yanlış zamanlama ile çalışmanın öğrenciler üzerinde olumsuz bir etki oluşturabileceği görüşündedirler. Olumlu etkisi olduğunu düşünen 13 katılımcı genel olarak esneklik, özgürlük, ton gelişimi ve enstrümana hakimiyet gibi noktalarda tekniklerin faydalı bir etkisi olduğunu söylemektedirler. Ancak 3

katılımcı olumlu etkilerinin yanında bu tekniklerin seviye olarak erken ve kontrolsüz olarak çalışmanın olumsuz etkileri olabileceği söylenebilir.

Tablo 17

Katılımcıların Genişletilmiş Flüt Tekniklerini Çalışmanın Olumlu Yönde Etkilediğini

Düşündükleri Becerilerin Listesi

No	Kod	f	%
1	Çalgı hakimiyeti	7	43,75
2	Ton Gelişimi	7	43,75
3	Teknik Gelişim	5	32,25
4	Yenilik	5	32,25
5	Müzikal gelişim	4	25
6	Özgüven	4	25
7	Esneklik	4	25
8	Sınırları Zorlamak	3	18,75
9	Özgürlük	3	18,75
10	Renk	2	12,5
11	Parmak Koordinasyonu	2	12,5
12	İşitsel Beceri	1	6,25
13	Yaratıcılık	1	6,25
14	Problem Çözme	1	6,25

Katılımcıların genişletilmiş flüt tekniklerini çalışmanın olumlu yönde etkilediğini düşündükleri becerilerin listesi yukarıdaki tabloda yer almaktadır. Katılımcıların %43,75'inin bu teknikleri çalışmanın çalgı hakimiyetini artırdığını ve ton gelişimini desteklediğini, %32,25'inin teknik gelişimi desteklediği ve yenilik hissi uyandırdığını, %25'inin müzikal gelişimi desteklediği, özgüven ve esnekliği artırdığını, 18,75'inin bu tekniklerle çalgının sınırlarını zorladığını ve çalgıyı özgürleştirdiğini, %12,25'inin parmak koordinasyonu ve yeni renkler elde etmeyi desteklediğini, %6,25'inin ise teknikleri çalışmanın işitsel becerileri, yaratıcılık ve problem çözme becerilerine katkı sağladığını düşündükleri tespit edilmiştir.

Katılımcı 1: Kesinlikle olumlu etkisi olduğunu düşünüyorum. Klasik flüt icrasında sürekli aynı eksen üzerinde durduğumuz zaman, esneyemeyiz ve bu esnememe hali, katı kurallar bir süre sonra bizi sıkmaya başlayacak, hayal gücünü azaltacak ve farklı şeyler üretebilme

gücünü azaltmaya başlayacaktır. Ayrıca renksiz bir ilerleme kaydedileceğini düşünüyorum. Genişletilmiş veya ileri flüt tekniklerini kendi eksenimize aldığımızda yaşanacak olumlu etkileri ise, esnekliğin getirmiş olduğu renkli bir başarı olarak betimleyebilirim.

Katılımcı 4: Kesinlikle çok olumlu bir etkisi olduğunu düşünüyorum, enstrümanla olan ilişkimizin sadece belirli kalıplar içerisinde olmak zorunda olmadığını kişiye öğreten bir şey ve bu çok özgürleştirici bir şey.

Katılımcı 8: İlk sorudaki bakış açısını tekrardan pekiştirmek adına söyleyelim. Genişletilmiş flüt tekniklerinin çalışılması bir müzisyenin bir flütçünün çalabileceği repertuarı, karşılaşacağı problemleri çözme yollarını genişletecek, seçenekler, patikalar önüne sunuyor olacak. Ancak temel kazanımların oturmaması veya temel kazanımların gerçekleşmediği durumlarda sonrasında problem yaratma endişesi beni en çok korkutan şey olur. İnsanlar, öğrenciler hep duyduklarını, üst sınıfların çalıştıklarını daha zor eserleri daha büyük eserleri isterler, bu doğrultuda bu tekniklerin çalışılmasının zararlarını ve faydalarını öğrencilere iyi anlatıp, doğru zaman geldiğinde, hazır olduklarında onları bu tekniklerle tanıştırmamanın çok olumlu etkiler yaratacaktır. Ancak zamanlamayı kaçırıyor olmak var olan temel tekniklerin bozulmasına sebep olursa bu ciddi anlamda bir emek ve ciddi anlamda bir zaman kaybı. Bazen o çalışmaların öğrencilerde yaratacağı fizyolojik travmaların sonrasında geri dönmeyecek bir sıkıntı yaratması mümkün olabilir, biraz mübalağa ile söyleyeyim bunu ama çene kaslarını veya diş yapısını çok fazla zorlayıp da sonrasında benzer sıkıntılar yaşayan camiada birçok arkadaşımız var. O yüzden bunun mutlaka ki belli bir sistematik içerisinde öğrenciye hazırbulunuşluğu doğrultusunda öğretmen tarafından yönlendirilmesi gerektiğini düşünüyorum.

Katılımcı 9: Olumsuz etki olarak eğer bazı teknikler mesela gırtlak, nefes gibi teknikler erken çalıştırılırsa ve kontrolü yapılmazsa sıkma ve kasılmalara sebep olabilir. Ancak diğer eserleri seslendirmek adına olumsuz bir etkisi olduğunu düşünmüyorum aksine şöyle

olumlu yönleri var. Renk tını arayışları özellikle çağdaş dönem eserlerinde extended teknik içermese bile renk ve tını arayışlarına ihtiyaç duyuyor, bunların elde edilmesine çok güzel olanaklar sağlıyor yani pekiştirilmesine. İyi bir ses ve ton elde etmeye olumlu katkıları var. Parmak hakimiyetine olumlu bir etkisi var. Bence hem teknik hem müzikal açıdan çok katkı sağlıyor ve öğrencileri geliştiriyor.

Katılımcı 11: Kesinlikle olumlu etkisi olduğunu düşünüyorum. Çünkü enstrümanı maksimum düzeyde kullanıyorsunuz, birçok farklı yönüyle kullanıyorsunuz. Bunları uygularken kendi enstrümanınızın sınırlarını aşmaya çalışıyorsunuz aslında. Bu maksimum arayış ve kullanma çabasıyla zaten tonunuzdaki renkler olsun, flüte bakış açınız olsun, müziği daha efektif hale getirmeniz olsun çünkü sınırlar zorlanıyor bu teknikler ile. Flütteki 2 fortayı üç fortayı 10 forteye çıkarıyor bu teknikleri çalışmak, bunu ton kaybı gütmeden yaptığınız için sizin de sınırlarınızı aşıyor. Çünkü uzun yıllar boyunca hep bir kalıbın içinde eğitim görüyorsunuz, barok dönem, klasik dönem, romantik dönem hepsinin çok ciddi kuralları var ve her dönem her besteci kendi kutusunun içinde size tanıdığı özgürlük kadar enstrümandaki yorumunuzu sergileyebiliyorsunuz. O stili dönemi ekolü aşamıyorsunuz ama yeni müzikte bu yok. Bu sınırsızlık ve enstrümanı maksimum düzeyde, sizin kendi maksimumunuz ve minimumunuzda kullanılacak geniş bir skala sunuyor olması tabi ki bütün şeylerinize yansıyor. Bu teknikleri çalıştıktan sonra ton skalanız genişler, renk skalanız genişler, sizin nüans skalanız genişler. Çok daha efektif çalınır, modern müzikte kullandığınız şeyler size esneklik tanıyor aynı zamanda ve bu esneklik çalışınıza ve duruşunuza yansıyor, müziğe bakışınıza yansıyor. Bu nedenle çok önemli ve herkesin çalması ve çalışması, o döneme yönelmesi gerekir. Olumsuz bir etkiden söz etmiyorum. Trompet sesi örneğinde söylediğim gibi anlık etkileri olabilir sadece olumsuz olarak geçici olacaktır.

Katılımcı 12: Kesinlikle olumlu bir etkisi oluyor. Birincisi çalgının sınırlarını zorluyoruz aslında yani önceden sadece temel tekniklerle yapabildiğimiz, çalabildiğimiz birçok eser

varken, tekniklerle birlikte yeni eserleri yeni müzikler, yeni tınlar yeni sesler ortaya çıkıyor. Evet bu için zorluğu var. Bazen pesleşmeler bazen tizleşmeler olabiliyor ama bunların da teknikleri var. algıya göre, ambişür yapımıza göre değişebiliyor. Dediğim gibi hazırbulunuşluğa göre değişebiliyor çünkü algı çok önemli, duyduğun sesi hemen verebilmek, sana ğretileni hemen uygulayabilmek bunların hepsi çok önemli şeyler. Bu tekniğe meraklı kişilere çok fayda sağladığını düşünüyorum, gelişmek isteyen kişilere çok olumlu katkısı var. algıya hakimiyeti de müthiş oranda artırıyor ve özgüveni artırıyor. Bunu alışan öğrenciler ‘‘ben artık istediğim her şeyi alabilirim’’ düşüncesiyle müthiş bir zgven kazanıyorlar. Kesinlikle olumlu bir etkisi var. Bence ğrenci bunları yapabildiğini gördükten sonra öğrencinin motivasyonu dam müthiş artıyor ve şevkle alışıyor. Doğru zamanda çalışılırsa olumsuz bir etkisi olacağını düşünmüyorum. Temel teknikleri oturmamış bir ğrenci için emeklemeden koşmaya çalışmak gibi bir durum oluşmuş olur.

BÖLÜM V

SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu bölümde araştırma sonucunda elde edilen bulgular ve yorumlar ile ulaşılan sonuçlar ve öneriler yer almaktadır.

5.1. Sonuç

5.1.1. Birinci Alt Probleme İlişkin Sonuçlar

- Araştırmanın sonucunda flüt dersleri ve konserlerinde yer verilen 61 bestecinin genişletilmiş flüt tekniklerini içeren 98 adet eserine ulaşılmıştır ve bu eserler listelenmiştir.

5.1.2. İkinci Alt Probleme İlişkin Sonuçlar

- Araştırmanın sonuçlarına göre katılımcıların %68,75'i çalgısına hakim olan ve belirli bir teknik seviyeye ulaşmış öğrencilerin bu teknikleri çalışmasının daha sağlıklı olduğu görüşünde oldukları tespit edilmiştir. Katılımcıların %37,5'i teknikleri çalışmak isteyenlere çalışma sürecinde çeşitli ek kaynaklardan faydalanılabileceği görüşündedirler. Katılımcıların %25'si ise genişletilmiş flüt tekniklerini çalışma sürecinde tekniklerin notasyonunu tanımanın, esnek ve rahat

olmanın önemini vurgulamışlardır. Katılımcı 5 ve katılımcı 11 ise teknikleri tek tek açıklayan ve nasıl çalışılması gerektiğini anlatan bilgiler sunmuşlardır. Katılımcı 3 ve katılımcı 10'un öğretim yöntemleri paralellik göstermekte, öğrencilere teknikleri gruplayarak öğrettiklerini, teknikleri öğretirken benzetmelerden faydalandıklarını, öğrencilerin teknikleri özümseyebilmesi amacıyla öğrencilere teknikleri içeren besteler yaptırdıklarını ve erken yaşlardaki öğrencilerle de bu teknikleri çalışabileceklerini ifade etmişlerdir. Katılımcıların %18,75'i ise tekniklerin bilinçli bir öğretmenin yönlendirmesiyle çalışılması gerektiğini belirtmişlerdir.

- Araştırmanın sonuçlarına göre katılımcıların tamamı tarafından kullanılan tek teknik 'Kurbağa Dili' tekniğidir. Katılımcılar tarafından kullanılan tekniklerden Doğuşkanlar-Armonikler Tekniği %93,75, Perküsyon Efektü Tekniği %87,50, Alternatif Parmak Kullanımları Tekniği %81,25, Pizzicato ve Ses Kullanımı teknikleri %75, Glissando Tekniği %68,75, Perde Sesleri Tekniği %62,50, Jet Fısıltısı ve Multifonikler Teknikleri %56,25, Isık, Mikroton, Renk Trili, Perde Bükme, Heceleme, Flüt İçine Hava Üfleme ve Nefes Alma Teknikleri %50, Trompet Sesi ve Ton Renkleri ve Aşırı Üfleme Teknikleri %43,75, Nefes Sesleri ve Bambu TONU Teknikleri ise %37,50 oranlarında kullanılmaktadır.
- Araştırma bulgularına göre katılımcıların %68,75'i genişletilmiş flüt tekniklerinin kendi içerisinde bir sıralamayla çalışması gerektiğini düşünmüyorken, katılımcıların %31,25'i ise tekniklerin bir sıralama ile çalışılması gerektiğini düşündükleri saptanmıştır. Yapılan görüşmeler sonucunda belli bir sıralamayla çalışılması gerekmediğini düşünen iki katılımcı ise kulak becerisi ve tınlama zorluğu nedeniyle multifonik tekniğini sonlara bırakabileceklerini ifade etmişlerdir. Buna ek olarak sıralama öneren katılımcı 7 ve katılımcı 9'un da multifonikler tekniğini son sırada çalıştırdıkları görülmektedir. Katılımcı 9 ve 10'un yaptıkları sıralamaya ortak olarak kurbağa dili tekniği ile başladıkları görülmektedir. Katılımcı 8 ise kesinlikle bir sıralama ile çalışılması gerektiğini ve oluşturulacak

sıralamanın öğrencinin hazırbulunuşluk düzeyi göz önüne alınarak hazırlanması gerektiğini belirtmektedir.

- Katılımcıların %62,5'i teknikleri çalışırken veya çalıştırırken ek kaynaklara başvururken, %37,5'inin ek kaynak kullanmadıkları tespit edilmiştir. Yapılan görüşmeler sonucu 21 adet ek kaynağa ulaşılmıştır. Buna ek olarak 3 katılımcının eserlerin başlarında yer alan açıklama metinlerinden faydalanırken, 1 katılımcının etüt kıvamında solo eserleri kullandığı, 3 katılımcının ise sosyal medya ve youtube videolarından faydalandıkları saptanmıştır. Katılımcıların 3'ü ek kaynak olarak konuyla ilgili yazılmış tezler ve makalelerden faydalandıklarını söylerken, 2 katılımcı konuyla ilgili kaynakların sayısının artırılması gerektiğini söylemişlerdir. Ek kaynak kullanmadığını belirten 2 katılımcı ise Robert Dick "The Other Flute" kitabının kullanılabileceğini eklemişlerdir.

5.1.3. Üçüncü Alt Probleme İlişkin Sonuçlar

- Yapılan görüşmeler sonucunda katılımcıların %43,75'i teknikler için bir sınıflandırma yapmaya ihtiyaç duymadıklarını ifade ederken, katılımcıların %56,25'i teknikleri çeşitli değişkenlere göre sınıflandırmışlardır. Burada yapılan sınıflandırmalarda kullanılan terimler ve bakış açıları farklılığı nedeniyle ortak bir sınıflandırma oluşturulamamıştır.
- Araştırmanın sonuçlarına göre Anlatım Yöntemi ve Gösterip yaptırma tekniği katılımcıların tamamı tarafından kullanılırken, katılımcıların Benzetişim Yöntemini %50, Soru-Cevap Yöntemini %37,50, Programlı Öğretim ve Örnek Olay Yöntemlerini %25, Problem Çözme, Rol Oynama ve İşbirlikli Öğrenme Yöntemlerini %18,75, Gezi-Gözlem ve Kavram Haritaları Yöntemlerini %12,50, Proje, Tartışma ve Video İzleme Yöntemlerini ise %6,25 oranında tercih ettikleri tespit edilmiştir.

- Katılımcıların %31,25'i teknikler kendi içerisinde kolaydan zora doğru sıralarken, %43,75'i bir zorluk sıralaması olmadığını düşündüğü belirlenmiştir. Katılımcıların %25'i ise tekniklerin tamamı yerine birbirine göre zor olan teknikler olduğunu belirtmişlerdir ve gruplar halinde sıralamışlardır. Katılımcı 6 konuşarak çalma tekniğinin en zor, kurbağa dili tekniğinin ise en basit teknik olduğunu, katılımcı 15 ton, renk ve üfleme ile yapılan tekniklerin parmakla yapılan tekniklerden daha zor olduğunu, katılımcı 8 ise multifonikler ve perde bükmenin ardından dil tekniklerinin çalışılmasının temel çalım teknikleriyle de örtüştüğü için perde bükme, doğuşkanlar-armonikler, multifonikler, fısıltı sesleri ve dille ilgili teknikler olarak bir sıralama yapmıştır. Katılımcı 14 ise bir zorluk sırası yapamayacağını ancak ses üzerinden yapılan tekniklerin vurma efektlerine göre daha zor olduğunu ifade etmiştir.
- Katılımcıların %81,25'i genişletilmiş flüt tekniklerini çalışmanın klasik flüt icrasına olumlu etkileri olduğu görüşündedir. Araştırma grubunda genişletilmiş flüt tekniklerini çalışmanın klasik flüt icrasına olumsuz etkisi olduğunu düşünen bir katılımcı bulunmamaktadır. Katılımcıların %18,75'i ise diğer katılımcılara paralel olarak olumlu bir etkiden söz ederken bunun yanında teknikleri yanlış zamanlama ile çalışmanın öğrenciler üzerinde olumsuz bir etki oluşturabileceği görüşündedirler. Olumlu etkisi olduğunu düşünen 13 katılımcı genel olarak esneklik, özgürlük, ton gelişimi ve enstrümana hakimiyet gibi noktalarda tekniklerin faydalı bir etkisi olduğunu söylemektedirler. Ancak 3 katılımcı olumlu etkilerinin yanında bu tekniklerin seviye olarak erken ve kontrolsüz olarak çalışmanın olumsuz etkileri olabileceği söylemektedir.
- Katılımcıların %43,75'inin genişletilmiş flüt tekniklerini çalışmanın çalgı hakimiyetini artırdığını ve ton gelişimini desteklediğini, %32,25'inin teknik gelişimi desteklediği ve yenilik hissi uyandırdığını, %25'inin müzikal gelişimi desteklediği, özgüven ve esnekliği artırdığını, 18,75'inin bu tekniklerle çalgının sınırlarını zorladığını ve çalıcıyı özgürleştirdiğini, %12,25'inin parmak

koordinasyonu ve yeni renkler elde etmeyi desteklediğini, %6,25'inin ise teknikleri çalışmanın işitsel becerileri, yaratıcılık ve problem çözme becerilerine katkı sağladığını düşündükleri tespit edilmiştir.

5.2. Öneriler

- Yapılan çalışma araştırmaya gönüllü olarak katılan 16 katılımcı ile gerçekleştirilmiştir ve katılımcıların görüşleriyle sınırlıdır. Aynı çalışma farklı örneklemlemlerle, daha farklı katılımcılar veya daha fazla katılımcı ile tekrarlanabilir.
- Flüt öğrencileri ve flüt müziği bestelemek isteyen bestecileri ile görüşülerek bu kişilerin genişletilmiş flüt tekniklerine ilişkin görüşleri betimlenebilir.
- Araştırma kapsamında ulaşılan eserler katılımcılardan alınan eser havuzu ile sınırlıdır. Yapılacak tarama çalışmaları ile genişletilmiş flüt tekniklerinin yer aldığı daha çok sayıda esere ulaşılarak eser sayısı artırılabilir. Ayrıca araştırma kapsamında ulaşılan eserler analiz edilerek eserleri çalışmak isteyen flütistler için çalışma klavuzları oluşturulabilir, ulaşılan eserler ile albümler yayınlanabilir.
- Araştırma sonuçlarına göre genişletilmiş flüt tekniklerini çalışmak isteyen flütçülerin öncelikle çalgılarında belli bir teknik seviyeye ulaşmaları, çalgılarına hakim olmaları önerilmektedir. Teknikleri çalışmak isteyen flütçüler tezin içerisinde yer alan katılımcıların görüşlerini içeren transkripsiyonlara başvurabilirler.
- Ülkemizde müzik eğitimi verilen Güzel Sanatlar Liseleri, Devlet Konservatuvarları, Güzel Sanatlar Fakülteleri, Müzik ve Sahne Sanatları Fakülteleri ve Eğitim Fakültelerinin Müzik Eğitimi Anabilim Dallarında yürütülen flüt derslerinde, genişletilmiş flüt tekniklerinin kullanım durumu ve seviyesi araştırılabilir.
- Tekniklerin çalışılması ve öğretiminde başvurulabilecek eğitsel materyallerin sayısı artırılabilir. Kurum, öğrenci seviyesi ve kazanımlar göz önünde bulundurularak

etütler, metotlar ve kitaplar yazılabilir, sesli ve görsel materyallerin sayısı artırılabilir. Öğretim yöntemleri göz önünde bulundurarak tekniklerin öğretimi için etkinlikler hazırlanabilir.

- Yapılacak akademik çalışmalar ile genişletilmiş flüt teknikleriyle ilgili Türkçe kaynakların sayısı artırılabilir.
- Genişletilmiş flüt tekniklerine çalışmanın geleneksel flüt icrasına ve/veya diğer müzikal becerilere olan etkisi detaylı bir şekilde araştırılıp bu konuda raporlar sunulabilir.
- Genişletilmiş flüt tekniklerinin yer aldığı eserlere derslerde ve konserlerde daha çok yer verilmesi, ayrıca düzenlenecek etkinlikler ile tekniklerin ve tekniklerin yer aldığı eserlerin tanıtılması ve popülerliğinin artırılması sağlanabilir.
- Benzer çalışmalar diğer çalgıların sahip olduğu genişletilmiş teknikler için tekrarlanabilir.

KAYNAKLAR

- Acar, D. ve Onuray Eğilmez H. (2021). Modern flüt tekniklerinin deşifre becerisine etkisi: Bursa Uludağ Üniversitesi örneği. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, (57), 382-400.
- Akbulut Demirci, Ş. (2016). Modern piyano teknikleri ve iki örnek. *Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 18(1), 177-188.
- Akbulut, Ş. (2010). The use of extended piano techniques at conservatories in Turkey. *Procedia Social and Behavioral Sciences* 2010, 3080-3087. <https://artsdocbox.com/Music/66091360-The-use-of-extended-piano-techniques-at-conservatories-in-turkey.html> sayfasından erişilmiştir.
- Akbulut Demirci, Ş., Sungurtekin, M., Yılmaz, N. ve Engür, D. (2015). Extended Piano Techniques and Teaching in Music Education Departments. *US-China education review*, 5(7), 457-472. <https://files.eric.ed.gov/fulltext/ED581148.pdf> sayfasından erişilmiştir.
- Akderin, G. (2020). İngiliz Flüt Okulu'nun çalgı tekniği açısından incelenmesi. Mersin Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü, Mersin.
- Alıcı, S. Ve Atalay, N. (2018). *Çağdaş Türk bestecilerimizden piyano eşlikli flüt eserleri*. İstanbul: Pan Yayıncılık.
- Akıncı, Ç. (1994). Yan flüt tekniği ve yan flüt dağarının incelenmesi. Dokuz Eylül Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, İzmir.

- Akın, T. (2007). 20. Yüzyıl müziğinde kullanılan özel efektlerin kemanda uygulama yöntemleri. Dokuz Eylül Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü, İzmir.
- Aksoy, M. (2017). Toru Takemitsu'nun Voice adlı eserinin incelenmesi. Yaşar Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Arkoudis, E. V. (2019). Contemporary music notation for the flute: A unified guide to notational symbols for composers and performers. West Virginia University, College of Creative Arts, West Virginia. <https://researchrepository.wvu.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=4870&context=etd> sayfasından erişilmiştir.
- Arslan F., Sarıboğa B. (2012). Flüt tarihinde Theobald Boehm ve flüte getirdiği yenilikler. *İnönü Üniversitesi Sanat ve Tasarım Dergisi*, 2(4), <https://dergipark.org.tr/tr/pub/iujad/issue/8723/614888> sayfasından erişilmiştir.
- Avcı Akbel, B. (2018). *Türk müziği çalgı eğitiminde kullanılan öğretim yöntemleri ve teknikleri. Eğitim Bilimlerinde Akademik Araştırmalar*. Gece Kitaplığı, Ankara.
- Başak, N.B. ve Bağcı, H. (2021). 20. yüzyıl genişletilmiş keman çalma tekniklerinin eğitimde kullanım durumunun incelenmesi. *Konservatoryum*, 8(1), 63-83. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/konservatoryum/issue/63585/900016> sayfasından erişilmiştir.
- Bilgin, E. Y. (2019), 1950 sonrası seçilen viyolonsel eserlerinde yeni tekniklerin incelenmesi. Anadolu Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü, Eskişehir.
- Botief, J.D. (2015). Flute extended techniques: A practice guide and analytical study of *Hatching Aliens by Ian Clarke*. California State University, Long Beach. <https://www.proquest.com/openview/4ddabe5ded925af72b280e177c13d7cc/1?pq-origsite=gscholar&cbl=18750&diss=y> sayfasından erişilmiştir.
- Bulut, S. (2017). Tarihsel süreçte flütün gelişimi ve ileri flüt tekniklerinin günümüz Türk bestecileri tarafından kullanımı üzerine bir inceleme. *Kesit Akademi Dergisi*, (10),

127-150. <https://dergipark.org.tr/en/pub/kesitakademi/issue/59836/864583> sayfasından erişilmiştir.

Büyüköztürk, Ş., Kılıç Çakmak, E., Akgün, Ö.E., Karadeniz, Ş. ve Demirel, F. (2016). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. 22. Baskı, Ankara:Pegem Akademi.

Büyükyıldırım, B.L. (2020). Makrokosmos I: George Crumb’ın eserinde gelişmiş piyano teknikleri. *Konservatoryum*, 7(2), 105-126. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/233526> sayfasından erişilmiştir.

Carlson, S. R. (1996). The flute etudes of John Heiss, Robert Dick and Harvey Sollberger interpretive analysis and pedagogical implications. University of Houston, The Faculty of the Moores School of Music. Houston. <https://www.proquest.com/openview/67ca46624af5baf4e24becd6e70b775b/1?cbl=18750&diss=y&pq-origsite=gscholar> sayfasından erişilmiştir.**

Cebe, R. (2014a). İnsan sesi, vurmali çalgılar, piyano ve arp çalgılarındaki yeni icra tekniklerinin 20. yüzyıldan günümüze kadar tarihsel gelişimi ve bu tekniklerin notasyonu. *Dicle Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, xxxx

Cebe, R. (2014b). Yaylı ve üflemeli çalgılarda yeni çalım tekniklerinin 20. Yüzyıldan günümüze tarihsel gelişimi ve bu tekniklerin notasyonu, xxxxx

Çelik, B. (2021). Flütün 17. yüzyıl ve 20. yüzyıl arası oda müziğinde gelişim süreci. Anadolu Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü, Eskişehir.

Çil. İ. (2018). Geleneksel Türk Müziğinin flüt ile icrasında ileri flüt tekniklerinden “mikroton sesler ve perde bükme” kullanımı. Ordu Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ordu.

Delisle, J. (2017). Extended techniques and the rupture between tradition and avant-garde: The case of the flute. https://www.researchgate.net/publication/334170588_Extended_techniques_and_th

e_rupture_between_tradition_and_avant-garde_The_case_of_the_flute sayfasından erişilmiştir.

Dik, C. (2006). Barok dönemde flüt müziği. İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Dik, C. (2016). Flüt çalgısının gelişim sürecinin incelenmesi. *Uluslararası Eğitim Bilimleri Dergisi*. (6), 323-338. <https://inesjournal.com/DergiTamDetay.aspx?ID=209> sayfasından erişilmiştir.

Doğan, Ö. (2017). 20. yüzyıl müzik akımlarının çağdaş Türk bestecilerinin piyano eserlerine yansımaları. *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 5(42), 260-272. <https://atif.sobiad.com/index.jsp?modul=makale-detay&Alan=sosyal&Id=AXCvt61tyZgeuuwfwBhs> sayfasından erişilmiştir.

Doğan Uğurlu, E. (2021). Fransız flüt ekolünde modern teknikler ve Paris Konservatuvarı morceau impose geleneği (2009’dan günümüze). Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü, İstanbul.

Dönmez Kırlangıç, Ç. ve Dünder, M. (2019). Robert Dick’in “The Other Flute” metodundaki mikrotonal icra tekniklerinin Türk Müziği perde sistemine uyarlanması üzerine bir araştırma (Hüseyini Makamı Örneği). *IBAD Sosyal Bilimler Dergisi*, Özel Sayı. 152-160.

Durmak, S. (2021). Modern müzikte genişletilmiş piyano teknikleri. Hacettepe Üniversitesi, Güzel Sanatlar Enstitüsü, Ankara.

Es. A. (2019). 20. Yüzyıl klasik gitar müziğinde kullanılan efektler ve farklı çalım teknikleri. Hacettepe Üniversitesi, Güzel Sanatlar Enstitüsü, Ankara.

Gencel Ataman Ö. (2016). Flüt öğretiminde çokseslendirme teknikleri. *Fine Arts*, 11 (2), 54-65. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/nwsafine/issue/19917/213187> sayfasından erişilmiştir.

- Gösterişli, N. (2019). 18. yüzyıl flüt repertuarı. Anadolu Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü, Eskişehir.
- Gümüş G. (2018). Viyolonselde modern icra teknikleri ve notasyonu. Okan Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Hepyuçel, C. (2009). 19. yüzyıldan günümüze Fransız Ekolü ve Marcel Moyse'un dünya flüt sanatına etkiler. Dokuz Eylül Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü, İzmir.
<http://acikerisim.deu.edu.tr:8080/xmlui/bitstream/handle/20.500.12397/9527/239137.pdf?sequence=1&isAllowed=y> sayfasından erişilmiştir.
- İlyasoğlu, E. (2009). *Zaman içinde müzik*. Remzi Yayınlar: İstanbul.
- Jang, S. H. (2007). Interpretation of extended techniques in unaccompanied flute works by East-Asian composers: Isang Yun, Toru Takemitsu, and Kazu Fukushima. University of Cincinnati, Division of Graduate Studies and Research. Cincinnati.
https://etd.ohiolink.edu/apexprod/rws_etd/send_file/send?accession=ucin1275917772&disposition=inline sayfasından erişilmiştir.
- Kara, Z. E. (2020). Kaija Saariaho'nun Laconisme De L'aile eserinin estetik, teknik ve müzikal analizi. *Eurasian Journal of Music and Dance*, (17), 33-47.
<https://dergipark.org.tr/tr/pub/ejmd/issue/59261/844819> sayfasından erişilmiştir.
- Kara, Z. E. (2010). Türkiye ve Amerika Birleşik Devletleri'nde lisans düzeyinde verilen flüt eğitiminin karşılaştırılması. Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bursa.
- Karaçetin, B. (2013). 20. Yüzyılda sanatta ve klasik batı müziğindeki akımlar sonucu klarnette gelişen modern çalım teknikleri. İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Karcılıoğlu, İ. (2018). Yaylı çalgılarda kullanılan modern icra teknikleri ve grafik notasyonu. *Konservatorium*, 5(1), 19-38.

<https://dergipark.org.tr/tr/pub/konservatoryum/issue/38040/417147> sayfasından erişilmiştir.

Karşal, E. ve Yılmaz E. (2019). Paul Hindemith'in flüt literatürüne katkıları. *Kesit Akademisi Dergisi*, 5(21), 71-82.

Koç, Ü. (2017). Barok Dönemden 20 Yüzyıla Kadar Flüt Dörtlüsü İçin Bestelenmiş Eserlerden Bir Envanter Oluşturma ve Analiz Çalışması. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Koçyiğit, Ö. (2010). Flüt tarihinde Johann Joachim Quantz'ın önemi. Doktora Tezi. Anadolu Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü, Eskişehir.

Martone, A. (2019). Extended technique and the modern flautist: A comparison of two contemporary works for flute. California State University, Northridge. <https://scholarworks.calstate.edu/concern/theses/g732dd20k> sayfasından erişilmiştir.

Mecid, A. (2005). Romantizm dönemi bestecilerin eserlerinde nefesli ve vurmali çalgılar. Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Afyon.

Melick, L. M. (2004). Twentieth-Century techniques in flute literature: Learning and teaching multiphonics. Middle Tennessee State University, Murfreesboro. <https://www.proquest.com/openview/b1eb8e2102627f707883f354ebaafb6c/1?pq-origsite=gscholar&cbl=18750&diss=y> sayfasından erişilmiştir.

Monier, L. M. (2010). Three Works for flute by Ian Clarke: An analysis and performance guide. The Graduate College at the University of Nebraska, Nebraska-Lincoln. <https://digitalcommons.unl.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1028&context=musicstudent> sayfasından erişilmiştir.

Orujov, İkbâl (2019). “20. yüzyıl flüt icracılığında yeni çalgı teknikleri ve yeni ses efektleri”, *Erzincan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Yıl 12, Sayı 2,

ss.477-494. <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/913524> sayfasından erişilmiştir.

Önertürk, C. (2015a). 20. yüzyıl müziğinde öne çıkan flüt tekniklerinin incelenmesi ve oluşabilecek sorunlarla ilgili icracı ve bestecilere tavsiyeler. *Afyon Kocatepe Üniversitesi Akademik Müzik Araştırmaları Dergisi*, 1(2), 1-18. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/amader/issue/1724/21134> sayfasından erişilmiştir.

Önertürk C. (2015b) 20. yüzyıl solo flüt repertuvarına yön veren eserler. *Afyon Kocatepe Üniversitesi Akademik Müzik Araştırmaları Dergisi*, 1(2) ,1-14. <https://dergipark.org.tr/en/pub/amader/issue/1725/21147> sayfasından erişilmiştir.

Önertürk, C. (2022). *Çağdaş Flüt Teknikleri*. İstanbul: Eğitim Yayınevi.

Özer, A. (2010). Flüt tekniğinin çağdaş anlayışla incelenmesi. İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Pietersen, I. K. (2010). A Structured Teaching Approach to Extended Flute Techniques at Pre-Tertiary Level. University of Cape Town, Faculty of Humanities. https://open.uct.ac.za/bitstream/handle/11427/11717/thesis_hum_2010_pietersen_i_k.pdf;jsessionid=9AE866C21F2E8282093A1533BFEB77FB?sequence=1 sayfasından erişilmiştir.

Sarıboğa, B. (2011). “Theobald Boehm” ve boehm sistemi flüt enstumanında dönüm noktası. Erciyes Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü, Kayseri.

Sarvan G. (2021). Flüt eğitiminde erken dönemde bulunan flütistler için yazılmış çağdaş eserlerden ‘ghost’ için çalışma klavuzu. *Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Sayı 44, Denizli, ss.191-202.

Seçkin, E. M. (2011). 1950 sonrası flüt müziği ve özel efektler. Dokuz Eylül Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü, İzmir.

Sheppard, J. (2019). The modern twig: Extended Techniques for piccolo. University of Toronto, Faculty of Music. Toronto.

<https://www.proquest.com/openview/8e007277584d46453a3dc2e7f66270fe/1?pq-origsite=gscholar&cbl=18750&diss=y> sayfasından erişilmiştir.

Sözer, A. T. (2015). Yoshihisa Taira'nın Cadenza I'inde kullanılan çağdaş flüt teknikleri üzerine bir inceleme. Yaşar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.

Stewart, C. J. ve Cash, W. B. (1985). Interviewing: Principles and Practices (4. ed.). Dubuque, IO: Wm. C. Brown Pub.

Şekercioğlu, A. (2008). 20. ve 21. Yüzyıla ait obua eserlerinde yeni arayışlar ve çalım teknikleri. İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Şenol, A. (2012). Romantik dönem bestecilerinin flüt eserleri ve günümüz flüt eğitimine yansımaları. Uludağ Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Bursa.

Şenol Sakin, A. (2017). Use of extended flute techniques in flute education in Turkey. *Higher Education Studies*, 8(1).
https://www.researchgate.net/publication/321960439_Use_of_Extended_Flute_Techniques_in_Flute_Education_in_Turkey sayfasından erişilmiştir.

Tatu, A. G. (2006). *Flüt Metodu*, İstanbul: Pan.

Terlikol, G. (2006). Klarinette boehm mekanizmasının bulunuşu ve işleyiş biçimi. Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana.

Toff, N. (1996). *The flute book*, New York: Oxford City.

Tuncer, K. A. (2021). 20 yüzyıl müziği yeni notasyon uygulamaları üzerine bir inceleme. *Journal Of Soocial, Humanities and Administrative Sciences*, 7(36), 142-153.
<https://atif.sobiad.com/index.jsp?modul=makale-detay&Alan=sosyal&Id=oGRidnoBdDWT8dflABOG> sayfasından erişilmiştir.

Uşen, Ş. (2013). Postmodern müzik kavramı bağlamında Luciano Berio'nun Sequenza I adlı eserini ve bu eserde kullanılan çağdaş flüt teknikleri. Yıldız Teknik Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

- Üstün, E. (2012). Flüt eğitiminde temel beceriler ve dil teknikleri. *İdil Dergisi*, 1(1), 103-122.
- Vitullo, S. (2013). The history and process of the development of the modern flute. Unpublished license thesis. Liberty University.
- Yıldırım A., Şimşek H. (2018). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. 11. Baskı, Ankara: Seçkin.
- Yiğit, E.E. (2020). Extended piyano tekniklerinin incelenmesi ve piyano eğitiminde kullanımına ilişkin besteci görüşleri. Necmettin Erbakan Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Konya.
- Yöre, S. (2011). Çağdaş Müzik: Bestecilik ana akımları, teknikleri, ve başlıca besteciler. *Ç.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 20(3), 1-20.
<https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/50703> sayfasından erişilmiştir.
- Yüksel Dedeoğlu Y. (2019). Çağdaş flüt eserlerinde mikrotonal yaklaşımlar. Yıldız Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

EKLER

EK-1. Etik Kurul Onayı

T.C.
GAZİ ÜNİVERSİTESİ
Etik Komisyonu

Sayı : E-77082166-302.08.01-358632
Konu : Bilimsel ve Eğitim Amaçlı

11.05.2022

EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

Üniversitemiz Eğitim Bilimleri Enstitüsü Güzel Sanatlar Eğitimi Ana Bilim Dalı **Yüksek Lisans Öğrencisi Hasan ALEMLİOĞLU'nun, Doç.Dr.Ömer Bilgehan SONSEL'in** danışmanlığında yürüttüğü **“Geniştirilmiş Flüt Tekniklerine İlişkin Flütist ve Flüt Eğitimcilerinin Görüşleri”** adlı tez çalışması ile ilgili konu Komisyonumuzun **10.05.2022** tarih ve **09** sayılı toplantısında görüşülmüş olup,

İlgilinin çalışmasının, yapılması planlanan yerlerden izin alınması koşuluyla yapılmasında etik açıdan bir sakınca bulunmadığına oybirliği ile karar verilmiş ve karara ilişkin imza listesi ekte gönderilmiştir.

Bilgilerinizi rica ederim.

Araştırma Kod No: 2022 - 627

Ek:1 Liste
DAĞITIM

Bilgi:
Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğüne

EK-2. Görüşme Formu

GÖRÜŞME SORULARI

1. Genişletilmiş flüt teknikleri nasıl çalışılmalıdır? Teknikler çalışılırken dikkat edilmesi gerekenler noktalar nelerdir? Teknikleri çalışmak isteyen flütçülere önerileriniz nelerdir?
2. Genişletilmiş flüt tekniklerini kendi içerisinde nasıl sınıflandırırsınız?
3. Tekniklerden hangilerini derslerinizde çalıştırıyorsunuz? Tekniklerin yer aldığı hangi eserlere derslerinizde yer veriyorsunuz?
4. Genişletilmiş flüt tekniklerini öğretirken başvurduğunuz öğretim teknikleri nelerdir?
5. Genişletilmiş flüt teknikleri kendi içerisinde bir sıralamayla mı çalınmalıdır? Cevabınız evet ise önerdiğiniz bu sıralama nasıl olmalıdır?
6. Genişletilmiş flüt tekniklerini kendi içerisinde kolaydan zora doğru sıralayabilir misiniz?
7. Genişletilmiş flüt tekniklerini çalışırken veya öğretirken başvurduğunuz ek kaynaklar nelerdir? (Metotlar, etütler, çalışma klavuzları gibi)
8. Genişletilmiş flüt tekniklerinin çalışılması, klasik flüt icrasına olumlu veya olumsuz bir etkisi olduğunu düşünüyor musunuz? Bu etkiyi nasıl betimlersiniz.

GAZİLİ OLMAK AYRICALIKTIR...